

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Crvce
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi
coadiutoris**

Juan <de la Cruz>

Coloniæ Agrippinæ, 1639

Pars prima elucidationis, ea, quæ ad propositiones has in communi
pertinent complectens.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37873

PRIMA PARS ELUCI
DATIONIS

*Ea qua ad propositiones has in communi perti-
nent complectens.*

CAPVT I.

*Huius libri doctrinam propter aliquorum scrupulum, districtioremve censuram non
obscurari, sed potius exinde occasionaliter illustrari, &
commendari.*

NE eorum, quorum in proemio iam meminimus, scrupulus, aut
districtior censure circa propositiones infra referendas, & explican-
das, aliquem erga librum hunc Venerabilis nostri Ioannis legenti
scrupulum, aut suspensionem ingerat, debitamque eius doctrina fi-
dem, ac venerationem aliquo modo minuat, sed potius occasio-
naliter augeat, illud in primis prænotandum duximus, valde scili-
cet in Ecclesia antiquum, & consuetum esse, libros Sanctorum Pa-
trum valdeque illustrium Doctorum excellenti doctrina refertos non modicas con-
tradictiones districtioresque censuras, vel per inuidiam à malis, vel etiam ex nimio
zeli feruore à pijs viris (Deo sic ad maiorem veritatis illustrationem permittente,
diabolo verò ob eiusdem veritatis odium id procurante) per aliquod tempus pati,
quæ tamen temporanea contradictio non obscuritatem, nec suspensionem, nec vene-
rationis defectum, sed veritate perspecta perpetuum eis splendorem celebritatem-
que contulit, maioremque conciliauit auctoritatem: quod in his quoque mystici
Doctoris nostri libris sublimi, & præclara doctrina vndeque refertos euenturum
merito speramus. In huius ergo veritatis confirmationem aliqua ex certis historijs
exempla adducemus.

Et in primis, vt à præcipuis Ecclesiæ Doctoribus incipiamus, statim se se menti of-
fert celebre illud opus maximi Doctoris D. Hieronymi, quod ad vniuersæ Ecclesiæ
summam vtilitatem elaborauit, dum sacras Scripturas veteris Testamenti ex He-
braico fonte in Latinam linguam transtulit, aduersus quam translationem multi viri
graues tunc acriter insurrexerunt, eam grauius reprehendentes, pluraque contra eam
obijcientes, vt ex præfationibus eiusdem D. Hieronymi, quas præfixit sacris libris,

b

quos

B.
Joanni
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

quos ex Hebræo transfuit, quæque in Latinis Biblijs correctis, & auctoritate Clementis VIII. editis post libros sacros simul circumferuntur, in quibus de huiusmodi obrectatoribus valde conqueritur, & se ab eorum telis defendit, manifestè constat specialiterque Paladius Galata (referente eodem D. Hieronymo in prologo librorum contra Pelagian.) & Rufin. lib. 2. aduersus Hieronymum, prædictam translationem reprehensione dignam reijciendamque esse existimauerunt, & (quod magis est) D. August. eam non fuisse Ecclesiæ, necessariam, neque vtilem iudicauit, vt ex epist. 10. quæ est August. ad Hieron. & 11. quæ est Hieronymi ad Augustinum, quæ in tom. 2. operum D. Augustini habentur apertè constat. Cæterum hæc tam graui contradictione, distinctiori que plurium censura non obstante, tantum auctoritatis pondus, commanemque venerationem prædicta translatio obtinuit, vt Damasus Papa (sicuti refert Platina in eius vita) eam in communè Ecclesiæ vsum introduxerit, Ecclesiæ etiã generali applausu (vt affirmant D. Isidorus lib. 1. de diuinis Officijs cap. 12. & Raban. lib. 2. de Institutione Clericorum c. 54.) eam vt veriorem, & clariorem statim admiserunt, insuper sublequentes Ecclesiæ Patres, vt D. Gregor. lib. 2. moral. c. 24. Isidorus lib. 6. ethymol. c. 5. & alij, imò & ipsemet D. August. lib. 18. de Ciuit. Dei, cap. 43. eandem valde commendauerunt, ac tandem vniuersalis Ecclesiæ in Conc. Trident. sess. 4. d. 4. vulgatam Latinam editionem pro authentica, & canonica habendam esse decreuit, hanc eandem summam auctoritatem prædicti D. Hieronymi translationi, quam continet maior pars librorum veteris testamenti eiusdem vulgatæ editionis contulit. Ecce ergo qualiter illa plurium offensione, grauique censura non obstante, non obscurata, sed insigniter illustrata prædicta translatio remansit.

3. Sed iam ad celeberrimum Ecclesiæ Doctorem, & lumen D. Augustinum transeamus, cuius insignes libri circa prædestinationem, & gratiam. Plurium animos non solum de communi vulgo, sed etiam presbyterorum, ac Episcoporum, qui & pietate, & eruditione celebres erant, ita offenderunt, vt multum ex eorum doctrina turbarentur, eamque valde suspectam haberent, vt in epistolis D. Hilarij, & Prosperi ad eundem Augustinum, quæ in tom. 7. operum ipsius ante librum de Prædestinatione Sanctorum circumferuntur, cernere licet, satisque indicat idem D. Prosperus in præfatione responsionum ad capita Gallorum, vbi hæc habet verba, *Doctrinam quam sancta memoria Augustinus Episcopus contra Pelagianos inimicos gratia Christi, & liberi arbitrij decomposuit, per multos annos apostolicè asseruit literisq; mandauit, quibusdam visum est, aut non intelligendis, aut intelligi eam nolendo reprehendere, & hoc quasi compendium cognitionis, his qui in discipulorum ducebantur asserre, vt qua in libris prædicti viri damnabilia reperisse iactabant, breuium capitulorum indicula publicarent, talique commento, & detestationem eius, quem impeterent obtinerent, & ab his, qua infamassent, curam exterriti lectoris auerterent.* Hæc Prosperus de Augustiniana doctrinæ contradictoribus, quæ proposito nostro non parum adaptantur.

Sed nunquid propter hanc tantorum virorum contradictionem Augustiniana doctrina suspecta, aut minus venerata remansit? imò potius occasione exinde delumpta magis illustrata fuit, maiusque auctoritatis pondus, ac venerationis incrementum suscepit: siquidem non solum prædicti Sancti Patres Hilarius, & Prosperus pro eius defensione facilliter propugnarunt, sed etiam plures Summi Pontifices, vt Celestinus

in epistola ad quosdam Galliarum Episcopos c.2. Sanctus Leo in epistola ad Nicetam Aquileiensem Episcopum, Gelasius in epist. 5. ad vniuersos Episcopos per Picenum, ac in decreto, cum septuaginta Episcopis habito de apocriphis scripturis, & Ioann. 2. in epistola ad quosdam nobiles Senatores Romanos, ac denique Concil. Arausic. 2. iussu citati Leonis Pontificis celebratum prædictam D. Augustini doctrinam non solum approbauere, eius obtractatores grauius coarguentes, sed etiam summis laudibus commendarunt, adeo, vt iam Augustini in hac parte doctrina non tanquam vnius particularis Doctores opinio, sed tanquam Ecclesiæ Catholicæ communis sententia habeatur.

Similem, imò & maiorem infestationem scripta magni Gregorij Pontificis maximi passa fuere. Etenim, vt referunt S. Antoninus 2. parte historiae, cap. 3. titulo 12. §. 30. & Ioannes Diaconus libr. 4. suæ vitæ plures post Sancti Pontific. mortem ad comburendos libros ipsius ceperunt in Romana Ciuitate pariter anhelare, cumque aliquos iam combussissent, reliquos omnes proculdubio exurerent, nisi Petrus Diaconus Gregorij familiarissimus vehementer obstitisset clamans se super ipsius caput, dum scriberet, Spiritum Sanctum in similitudine columbæ frequentissimè perspexisse. Vnde ex illa tam acri persecutione non solum obscurati, aut in minori veneratione habiti prædicti libri remanserunt, sed potius æternum adquisiuere splendore, ac tanquam in gens thesaurum summo honore, ac reuerentia in Ecclesia custoditi sunt.

Quid etiam de Angelici Doctores D. Thomæ libris dicemus? Etenim (vt refert Magist. Fr. Ferdinandus del Castillo Centuria. 1. historiae ordinis Prædicatorum lib. 3. cap. 31.) statim post S. Doctores obitum in ipsamet vniuersitate Parisiensi, vbi ille floruerat, quam plurimi Theologi insurrexerunt auctoritatisque doctrinæ illius inuidentes multas eius propositiones erroris nota damnauerunt, quæ persecutio eo vsq; progressa fuit, vt Parisiensis Episcopus sententiam excommunicationis contra defensores prædictarum propositionum D. Thomæ protulerit.

Sed quid inde sequutum fuit? sane post modicum tempus fracti sunt fluctus isti, doctrinaque D. Thomæ, occasione ex inde desumpta, non solum ab omni calumnia libera, sed summopere illustrata remansit. Nam anno Domini 1325. Stephanus Parisiensis Episcopus, simul cum omnibus Doctores Theologiæ Ecclesiæ, & Vniuersitatis, qui numero erant 72. habita longa consultatione de prædictis propositionibus, & magno studio examinatis, easdem quas alij, tanquam erroneas ante damnauerat, non solum catholicas esse iudicauerunt, sed vniuersam S. Doctores doctrinam summis laudibus celebrarunt & (quod caput est) plures Summi Pontifices videlicet Innocentius VI. in quodam sermone de laudibus S. Thomæ, qui incipit: *Et ecce plus quàm Salomon hic*, Ioannes XXII. qui Beatum Thomam Catalogo Sanctorum adscripsit. Clemens VI. in quadam Bulla, edita die quinta Februarij, Pontificatus sui anno secundo, Urbanus VI. in Bulla ad Archiepiscopum, & Doctores Vniuersitatis Tolosanae, Pius V. qui Doctorem Ecclesiæ quintum S. Thomam designauit in quadam Bulla edita Romæ die 11. Aprilis, anno 1576. ac tandem Clemens VIII. in Bulla speciali, qua Ciuitati Neapolitanæ sanctum Thomam in patronum, & protectorem concessit vniuersam Angelici Præceptoris doctrinam, non solum tanquam catholicam, & ab omni erroris labe immunem approbant, omnesque eius impugnatores

B.
Joanni
à Cruce

Opera
mystica
NVI
129

tanquam de veritate suspectos damnant, sed etiam a deo laudibus eam extollunt, & celebrant, omnibusque suscipiendam ac venerandam proponunt, & commendant, ut ad vniuersalem Ecclesiam illuminandam, eam à Deo datam, fuisse, singulosque ipsius articulos totidem esse miracula affirmant.

6. *Iam verò (ut ad rem nostram proximius accedamus) si insigniores libros, qui de vitæ internæ, & contemplatiuæ studijs, de mentis vnione cum Deo, alijsque huiusmodi minimè vulgaribus, & raris exercitijs mysticis sublimiter agunt, mente recolamus, inuenimus sanè eorum plures plurium quoque etiam piorum contradictiones, strictioresque censuras ad tempus passos fuisse: ex quo tamen libri illi eorum veritate, doctrinæque sublimitate attentè perpensa, & perspecta non obscuritatem aliquam, aut sinistram suspensionem, sed maiorem splendorem, auctoritatemque apud omnes obtinere: Quod in spiritualibus operibus celeberrimi illius contemplatoris Doctoris Ioannis Rusbrochij, quæ ab omnibus in summo honore, & veneratione habentur, cernere licet.*

Nam (ut in epistola nuncupatoria, quæ in principio operum ipsius apponitur, & in præfatione Laurentij Suriij, quæ ibidem habetur, refertur) aliqua eius opera, specialiter vero librum de Nuptijs spiritualibus, tanquam de errore suspectum ab aliquibus reijciendum putarunt, eo quod ea tempestate, qua ipse floruit, erant impudentissimi, ac amentissimi quidam hæretici, qui Liberorum spirituum nomine tunc vocabantur, quorum opiniones quædam cum huius sanctissimi viri, imò & cum quibusdam ipsius Christi sententijs nonnihil consentire videbantur, quod profusus idem in casu, de quo loquimur, propter hæreticos, qui Illuminati dicuntur, contigit. Inter reprehensores autem doctrinæ prædicti Rusbrochij primum tenuit locum præclarus ille Theologus Doctor Ioannes Gerson, de quo Surius loco citato sic loquitur: *Satis Gersonis reuerentia, quem & nos ita, ut decet, ob eius integritatem ex animo veneramus, tametsi peritus, & probe exercitatus fuit Theologus scholasticus, sed in mystica Theologia cognouit, ac experientia prorsus nihil habet ad Rusbrochium; quem licet doleamus ab eo nonnihil reprehensum, tamen quia ignorans in virum sanctum incurrit, nolimus acerbius in illum inuicti, certi videlicet, quod si Rusbrochij nostri vitam perspectam habuisset, summis eum laudibus celebrasset.* Hæc Surius de Gersono reprehendente doctrinam Rusbrochij; hæc nos etiam de reprehensoribus (si aliqui essent) doctrinæ mystici Doctoris nostri IOANNIS non immerito dicere possumus.

7. *Simile quid in spiritualibus operibus Venerabilis Patris, & clarissimi Theologi Doctoris Ioannis Thauleri, quæ magna apud omnes veneratione habentur, contigisse testatur Ludouicus Blosius in Apologia, quam pro eius defensione scripsit his verbis: Cum intellexissem plerosque à lectione librorum Doct. Ioannis Thauleri detereri verbo Ioannis Eckij, opera pretium esse duxi paucis ea refellere, quæ in ipsum Thaulerum minus considerate scribit Eckius. Hic enim disputans aduersus Martinum Lutherum Hæreticam recto libro de Purgatorio Thaulerum appellat Somniatorem, eumque hæresos insimulare videtur, nihil tamen adducit quo comprobet illum esse hæreticum. Qui si diligenter legisset eius lucubraciones, longe aliter de eo sensisset. Nam Thaulerus Catholica fidei cultor integerrimus est, ea, quæ scripsit sana, & plane diuina sunt, ut cognoscere possunt omnes, qui in illis sunt versati, sed*

Eckius ardore Ecclesie succensus indignè tulit, quod Lutherus magnificè laudaret Thaulerum, & sententijs eius sua praua dogmata confirmare niteretur. Quid verò mirum, si miser, & infelix ille suos errores dictis Thauleri à se perperam allegatis tueri tentauerit; cum non solum Sanctorum Patrum, verum ipsius quoque sacra, & diuina Scriptura verbis impudentissimè ad suam haresim stabilendam abutatur? Si doctrina Thauleri adherere voluisset, profecto hereticus nunquam fuisset: nam ex vniuersi Thauleri scriptis hareses, quae hisce temporibus emerferunt, plenissimè confutari possunt, &c. Hæc Bloius, qui tandem, postquam Thaulerum ab iniuria egregie vindicauit, sic concludit: Ipse itaque Thaulerus non acerbè in odium adducendus, sed vt eximius, orthodoxusque Theologus, ac singularis Dei amicus commendandus est. Eckius, non putans se falli, dicit: Vtinam Thaulerus prorsus lateret, & non inuolaret in monasteria: Ego verò in nomine Domini dico: Vtinam Thaulerus vbique gentium cognitus, & in omnia monasteria receptus esset, atque à quam pluribus diligentissimè legeretur. Verum Eckius licet nimis circumspectè damnauerit Thaulerum, nondum à se satis studiosè lectum, nequaquam tamen hoc malignè fecisse credendus est: sed feruens ille zelus, quo inuehebatur in Lutherum Haresiarcham, facillè illi persuasit, vt pròproperè iniquam de sanctissimo viro Thaulero sententiam ferret. Huc usque Bloius: quo nihil ad propositum nostrum aptius excogitari potuit.

Sed vt plures alios huius generis libros insigni pietate referros, quique summa eam utilitate, & laude præ omnium manibus habentur, quos in huius rei comprobatione adducere possemus, prolixitatis euitandæ gratia omittamus, non possumus præterire admirabiles illos libros præclarissimæ Virginis, ac SS. Matris nostræ THERESIAE, qui toto terrarum Orbe, cum omnium admiratione summis laudibus merito celebrantur, & ad communem fidelium utilitatem ex lingua Hispana, in qua ab ipsa B. THERESIA fuerunt conscripti, diuersis idiomatibus, videlicet Latino, Italico, Gallico, Germanico, Flandrico, & Polono, adhuc ante eius canonizationem, versi fuerunt.

Horum igitur caelestium librorum doctrinam, cum primo in lucem prodire, non defuerunt, qui bono fine (vt par est credere) fideique zelo succensi acriter reprehenderent, & damnarent, plura contra illam obijciētes, imò (vt bene adnotauit doctissimus Magister P. F. Basilius Pontius Legionensis Augustinianus, primariusque Theologus Salmanticensis in erudito Defensorio, quod pro doctrina Venerabilis Parentis nostri IOANNIS scripsit) eadem prorsus, quæ modo aduersus hanc mystici Doctōris nostri doctrinam obijciuntur, quibus omnibus abundantissimè, ac doctissimè satisfecit insignis ille vir Magister Frater Luifius Legionensis propter eius sapientiam, & scripta toto orbe celeberrimus in Apologia, quam pro defensione prædictæ doctrinæ THERESIAE nostræ edidit, vtilitè ostendit illam non solum ab omni erroris suspitione immunè, sed etiā diuinitus inspiratā, ac planè admirabilem, & celestem esse, idemque iudicauerunt plures alij grauissimi, ac sapientissimi viri, quibus iudicium de eius libris commissum fuit, vel qui propriam de illis sententiam, post attentam eorum lectionem, & discussionem protulerunt, ex quibus octoginta quinque testes omni exceptione maiores iuridicè deponentes referunt sapientissimi illi, & Reuerendissimi Sacrae Rotæ Auditores in secundâ relatione typis iam mandata, quam pro solemnî huius præclaræ Virginis canonizatione Pontifici maximo Paulo V. post longam discussionem, ac maturam deliberationem fecerunt, in articulo secundo prædictæ relationis §. 2. pagina 149. cernere licet. Quæ etiam doctrinæ excellentia

ex rei exitu, longaque experientia, & vberimis fructibus, quos innumeri ex ea percepunt, quotidieque percipiunt, satis superque comprobata est: imò (vt recte citatus Magister Luisius Legionensis adnotauit) nullus vnquam ex huius doctrinae lectione illulus, aut deceptionem aliquam passus inuentus est, quin potius omnes ex eam Dei amorem vehementer accenduntur, & in Perfectionis via, orationisque, & contemplationis exercitijs mirifice instruuntur.

Ex quo factum est, vt eò auctoritatis doctrina hæc Sanctæ Matris nostræ THERESIAE iam perueniret, quò amplius nullam aliam (excepta canonica) peruenisse sciamus, imò nec peruenire posse videatur, siquidem non semel, aut iterum, sed saepius ab Apostolica Sede veluti canonizata fuit, dum Summi Pontifices Paulus V. Gregorius XV. felicitis recordationis, & Sanctissimus Dominus noster Urbanus VIII. in oratione, quam pro eius Officio approbarunt, præclara illa verba, *Cælestis eius doctrina* apponi iusserunt: quam etiam orationem simul cum eius speciali officio Sacra Rituum Congregatio approbavit.

Hanc quoque doctrinae excellentiam, & sublimitatem considerantes Reuerendissimi Sacrae Rotæ auditores in secunda relatione iam citata art. 2. §. 1. pagin. 78. sic loquuntur: *Quartum argumentum sanctitatis B. THERESIAE elicitur ex libro spiritualibus, & plane diuinis quos, & Confessorum suorum iussu, & ex illis aliquos particulari Christi reuelatione conscriptos reliquit, qui præ manibus habentur, quibus per lectis clarissimi omnium ordinum Theologi Beatæ Theresiæ sapientiam admirantur, & facilem mysticarum passionum explanationem ad eò obstupefcunt, vt rarum genus sapientiæ eius videatur, quod de mystica Theologia Patres obscure, ac sparsim tradiderunt, à Virgine vna in methodum tam perspicue, atque concinè fuisse redactum: meritoque illam quasi spiritualis doctrinae Magistræ Ecclesiæ à Deo datam prædicant, conuicti scilicet experientia diuinæ lucis, & piorum affectuum, quos ex illius libro hauriunt, testanturque communiter doctrinam horum librorum non esse humanis, nec minus mulieris literarum ignara, sed Dei, & (vt aliqui subdunt) non adquisitam, sed infusam, & à Spiritu Sancto dictatam, maximaque vtilitatis fuisse, & esse, mirisque effectuum eorum Lectione in Ecclesiâ Dei consequutos esse, & in dies consequi. Et paucis interpositis subiungunt, Cum igitur Deus misericors B. THERESIAM Ecclesiæ illuminanda, & pietati augendo destinauerit, omnino sentiendum videtur Deum ipsum qua solet sui communicatione, & illam prius excellenter illuminasse, & sanctitate insigni condecorasse. Sed ne huiusmodi encomia quasi hyperbolicè dicta ab aliquo temere habeantur, tria in eis perpendenda sunt, scilicet grauitas materiæ, auctoritas loquentium, & dignitas audientis. Primum quidem est Sanctorum canonizatio pertinens ad res Fidei, quæ inter grauiora quæque grauius est. Secundum verò est oratio sapientissimorum iudicum Romanæ Rotæ per multorum testium depositiones iuridice exceptas vera colligentium. Tertium autem ipsummet supremum Ecclesiæ caput diffinitionem super hoc daturum. Sanè hæc tria nullatenus hyperbolica patiuntur verba, sed veritatem nudam exigunt.*

Quibus tandem accedit testimonium aliud omni exceptione maius, Summi scilicet Pontificis Gregorij XV. in Bulla canonizationis Sanctæ THERESIAE vbi numer. 3. sic loquitur: *Quam Dominus ad tantum opus per agendum abundanter impleuit spiritu sapientiæ, & intellectu, & postea numer. 20. sic subiungit: Adimpleuit eam*

B.
Joanni.
à Cruce

Opera
mystica

NVT

129

ffritu intelligentia, vt non solum bonorum operum in Ecclesia Dei exempla relinqueret, sed illam
 cœlestis sapientia imbribus irrigaret, editis de mystica Theologia, alijsq; etiam multa pietate refer-
 tis libellis, ex quibus fidelium mentes vberè imos fructus percipiunt, & ad superne patriæ deside-
 rium maximè excitantur, &c. Hæc Summus Pontifex in THERESIÆ nostræ doctri-
 næ commendationem & laudem, ex quo, & ex hinc vsque dictis maxima eius aucto-
 ritas satis superque demonstratur.

Hæc autem omnia sic aliquantulum latiùs commemorauimus propter duo: pri-
 mo scilicet, vt appareat, multoties libros, quantumuis insigni pietate, & præclara do-
 ctrina refertos, aliquorum etiam piorum, & doctorum offensionem, districtiorem-
 que censuram ad tempus pati, ex qua tamen, postquam talis doctrina ab exercitatis,
 & sapientioribus viris sincero animo attentius legitur, maturiusq; perpenditur, non
 obsecrata, aut aliquo modo suspecta, sed multo magis illustrata manet. Vnde id et-
 iam in his Venerabilis Parentis nostri libris, quos omnino veram, & catholicam, imò
 & valde præclaram, ac sublimem in Theologia mystica doctrinam diuinitus inspi-
 ratam vndique continere non possumus dubitare, euenturum meritò speramus,
 imò & iam euenisse gaudemus; siquidem doctrina hæc à pluribus grauissimis, ac
 sapientissimis viris iam approbata, & eximie laudata est, vt sequenti capite osten-
 demus.

Deinde alia etiam de causâ summam librorum THERESIÆ nostræ auctoritatem
 sic stabilimus, vt cum in progressu huius operis sæpè doctrinam illius in confirma-
 tionem huius, quam defendendam, & explicandam suscepimus adduxerimus, ma-
 nifeste ostendentes propositiones omnes in Doctore nostro mystico ab aliquibus a-
 nimaduersas, in Sanctæ THERESIÆ libris expresse contineri, eandemque pro-
 fus doctrinam, vt pote ab eodem cœlesti Magistro acceptam, vtrumque Pa-
 rentem nostrum, scilicet THERESIAM, & IOANNEM docuisse, statim
 etiam quanta sit doctrinæ IOANNIS nostri securitas, sublimitas, & auctoritas
 demonstratum maneat: quia reuera, dùm THERESIÆ doctrina formaliter
 in se ipsa (vt scholastico loquamur more) adeò insigniter à tot, tantisque viris, imò
 & à Summis Pontificibus approbata, laudata, & commendata fuit, doctrina quo-
 que Venerabilis nostri IOANNIS, vt pote omnino eadem, eandem quoque appro-
 bationem, laudem, & commendationem in illa virtualiter obtinuit. Vnde illud pro-
 certo statuendum est (quod rectè adnotauit sapientissimus Magister Frater Basilius
 Pontius Legionensis, in Defensorio supra citato n. 3. & 6.) neminem posse aduersus
 IOANNIS nostri doctrinam insurgere, quin, eo ipso, aduersus THERESIÆ quoque
 insurgat doctrinam; omnem suspicionem, quæ de illa habeatur, de hac quoque ha-
 beri, omniaque proinde tela, quæ aduersus illam obijciantur, aduersus
 hanc etiam contorqueri. Sed hoc iam ad sequentis

Capitis argumentum spectat.

(* * *)

CAPVT

B.
Ioannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

CAPVT II.

SECVRITAS, VTILITAS, INSIGNIS-
que auctoritas, & excellentia doctrina Venerabilis Pa-
rentis nostri IOANNIS A CRUCE ex multiplici ca-
pite demonstratur.

1. QVONIAM pius legentium erga doctrinam aliquam affectus (vnde eius debita intelligentia multoties non parum peridet) ex præclara, quam de Auctore, eiusque doctrina opinionem semel animum susceperunt, multum adiuuatur, qua opinione semel imbuta facile quæuis circa talem doctrinam suspicio, aut scriptus rejicitur, & ad inuestigandam latentem in illa veritatem animus applicatur, ideo initio huius operis aliqua de venerabilis Parentis nostri IOANNIS doctrinæ securitate eximia vtilitate, insignique auctoritate, & excellentia prænotanda duximus, quam ex multiplici capite aliquatenus inuestigare possumus.

2. Primo quidem ex plurium grauissimorum virorum pietate, sapientia, dignitate, ac religione illustrium testimonio, qui attento, ac sincero animo libros hos perlegerunt, eisque perfectis nihil in illis nisi pium, nihil nisi salutare, nihil nisi sublime, ac celeste se inuenisse, omnesque eius sententias diuinum quiddam spirare, nec tam humano studio, vel ingenio, quam diuino spiritu, & illustratione quidquid illis reperitur conscriptum fuisse proclamant: pluraque in his libris obstupescunt, tum mirabilem quandam, raram, reconditam, sublimem, ac valde genuinam Sacre Scripturæ testimoniorum, quæ in propria sententiæ confirmationem frequenter mysticus noster Doctor adducit, explicationem Catholicæ veritati, antiquorum Patrum doctrinæ, ac Theologiæ Sacræ in omnibus mirifice consonam: Tum etiam insignem docendi methodum, modumque in rebus summè difficilibus, & à communi cognitione remotis explicandis, ad eò facilem, ac suauem, vt quamuis internam quandam, ac valde rigidam mortificationem, abnegationemque, tam internam, quam externam, ac veluti propriam exinanitionem, & annihilationem semper edoceat, tam abnegationem hanc, ad eò suauiter simul, & efficaciter persuadeat, vt ad eius exercitium statim legentis animum bene dispositum vehementer allicat spiritualis viæ difficultates frequenter occurrentes clarissimè expediat, obscurissimis rebus singularem lucem conferat, pericula omnia diligentissimè præcaueat, ad eximiam perfectionem, mentisq; cum Deo intimam vñionem perungendi commodissima, ac maxime compendiaria, & secunda demonstret itinera, deceptionibus, & illusionibus, quibus orationis, & contemplationis exercitia propter hominum vitium, ac demonum malitiam immisceri solent, aditum mirabiliter præcludat, ac tandem modum quem in his omnibus, tam spirituales Magistri, quam Discipuli seruare debeant, dilucidè ac mira dexteritate ostendat. Obstupescunt deniq; miram horum librorum vim ad mentem in vñionem

PARS PRIMA, CAPVT II.

ritum omnium exercitijs, ac in Dei amore inflammandum. Experiuntur namque ignitos quosdam aculeos, quos in lectoris animo altius infixos hi libri relinquunt, per quos legentis cor compunctione, deuotione, ac pietate mirabiliter mollificatur, & accenditur: Quod experimentum multi ex prædictis grauissimis uiris in semetip-sis agnouisse affirmant.

Vnde doctrinam hanc non solum tanquam veram, sanam, catholicam, vtilem, se-
 curam, optimæque Theologiæ, ac Sanctorum Patrum testimonijs omnino conso-
 nam approbant, illamque illustribus encomijs extollunt, sed (quod magis est) plures
 diuinitus infusam, & à Deo Optimo Maximo sublimiter edoctam media oratione
 continua conuersationeque ad eum familiari, quam venerabilis noster IOANNES cum
 Deo habebat, merito iudicant, & reputant, sublimemque hunc Doctorem mysti-
 cum, speciali Dei prouidentia, ad magnam Ecclesiæ utilitatem, tanquam excellen-
 tissimum Magistrum, qui cum diuino illo Dionysio Areopagita non immerito com-
 parari possit, datum fuisse asserunt.

Multos sanè grauissimos, ac sapientissimos ex omni statu viros, ita sublimiter (vt
 modo retulimus) de doctrina venerabilis nostri IOANNIS sentientes recensere si-
 gillatim possemus, qui in processibus Remissorialibus pro IOANNIS nostri Beati-
 ficatione, & Canonizatione (quam indies expectamus) iam factis, & ad Romanam
 Curiam missis iuridicè de his omnibus deposuerunt, aliosque etiam, quibus à supre-
 mo Senatu Regio, locorumque Ordinarijs iudicium de his libris, cum sapius prælo
 mandati fuerunt, commissum fuit, sed vt breuitati consulamus, fere omnes illos o-
 mitemus, lectorem remittentes ad nouissimam quandam, & optimam Introdu-
 ctionem (cuius auctor est P. Frater Hieronymus à sancto Iosepho, nostræ sacræ Re-
 ligionis eruditus Historiographus) positam in principio librorum mystici nostri Do-
 ctoris, in vltima impressione facta, & nouiter aucta, Matrivi, hoc anno 1630. in qua
 Introductione plures grauissimi, & sapientissimi viri ex omni Religione, & statu, &
 inter eos celeberrima Complutensis Academia, & duo illustrissimi Sanctæ Romane
 Ecclesiæ Cardinales, relationem de his libris in Sacra Rituum Congregatione facie-
 res nominatim cum suis approbationibus, & censuris, quas de prædictis fecerunt re-
 feruntur, in quorum testimonijs ea omnia, quæ in laudem doctrinæ mystici nostri
 Doctoris nuper diximus, facile poterit lector inspicere, qua etiam de causa ab eis si-
 gillatim referendis modò abstinemus.

Cæterum non possumus præterire sapientissimum illum Magistrum in Salmanti-
 censi Academia Theologum primarium, Fratrem Basilium Pontium Legionensem,
 Augustinianum, propter eius eximiam, & multiplicem sapientiam, ac doctrinam,
 egregiaque scripta, toto orbe celeberrimam, cuius testimonium non solum hac de causa, sed
 etiam, quia ad horum librorum lectionem, studium diligentissimè omnium adhi-
 buit, eorumque doctrinam exactissimè examinavit, pluris faciendum est. Hic igitur
 insignis vir, cum illi ab illustrissimo rerum fidei supremo Præsidi huius doctrinæ exa-
 men, & censura commissa fuissent, eamque simul cum obiectionibus, quæ aduersus
 illam proponebantur, ex professo, maturoque consilio, ac studio (vt rei gratias po-
 stulabat) perpensisset, non satis illi visum fuit eam quomodocumque approbare, sed
 pro ea eruditissimum Defensorium conscripsit, illustrissimoque fidei supremo Præsidi
 præsen-

B.
Joanni
à Cruce

Opera
mystica

NVI
128

præsentavit. Quo viso de prædictis obiectionibus amplius curatum non fuit, sed tota horum librorum doctrina in sua debita autoritate, & veneratione, imò potius multo magis illustrata remansit.

In prædicto autem Defensorio sapissimè multa encomia in nostri IOANNIS doctrinæ laudem prædictus sapientissimus Magister profert, quæ longum esset recensere: vnde eis ommissis verba quædam, quæ in fine prædicti Defensorij n. 43. subiunxit dumtaxat adducemus, quæ sunt hæc: *Iste author doctissimè pertractat materiam abnegationis sui ipsius, in ordine ad istud genus contemplationis & vniõnis: & quamuis alij Authores scripserint de externa abnegatione, at nullus de interna, vt fuit B. Pater, nec certioribus documentis. Et quod ad illud punctum attinet, euitandi deceptiones in reuelationibus, circa quod tempore desudant Viri & Magistri spirituales: nullus sane liber hæcenus in lucem prodijt, qui cum isto æquiparari possit, vt experientia constabit, legenti secundum & tertium librum prime partis, cum autem ista duo puncta sint ad eò seu necessaria in materia spiritus, & hic Author hæc cum exactè pertractet, vt hoc in genere cunctos in Hispania excellat: nescio qui dubitari possit de vtilitate horum librorum &c. Quod sanè tanti viri iudicium, quamuis cætera omnia deessent, ad conciliandam his libris summam auctoritatem proculdubio sufficeret.*

6. Sed non in Hispania solùm, communem, quam diximus approbationem, & laudem mystici nostri Doctoris doctrina promeruit, sed apud alias etiam nationes summa iam in veneratione habetur, ad eò vt ex Hispanica lingua, in qua eius libri ab ipso conscripti fuere, iam in alia idiomata (sicuti de THERESIA nostræ libris diximus) transferri cœperint. Vnde Italica iam lingua translata circumferuntur, eorumque translatio in Romana curia cum approbatione Reuerendissimi Magistri sacri Palatij Apostolici, & auctoritate, ac expensis illustrissimi Cardinalis Roberti Vboldini typis madata fuit, summoq; applausu, & laudè in Romana illa Curia à tot grauissimis & sapientissimis eius viris suscepta fuit. In Hispania vero in diuersis ipsius Regnis plures ipsorum impressiones multiplicatæ, & consumptæ sunt propter ardens desiderium, quo libri isti à viris pijs, & doctis magis, & magis in dies experuntur.

7. Præter hoc autem argumentum ex tot, tantorumque virorum insigni testimonio desumptum, aliundè etiam horum librorum excellentiam, & auctoritatem pollicemur non parum efficaciter demonstrare, & præcipuè ex huius præclari viri extrema vitæ sanctitate, quæ in ore omnium versatur, quamque ad vltimas orbis terrarum partes iam fama diuulgauit, cuiusque solemnem declarationem ab Apostolica Sede iam indies expectamus propter vltimos processus Remissoriales heroicis virtutibus, & præclaris miraculis iuridicè probatis refertos, qui iam pro huius venerabilis viri solemnè beatificatione, & canonizatione ad Romanam Curiam sunt transmissi. Etenim quamuis aliquando contingat prauos mores cum sana doctus, vel scribentis doctrina coniungi, nunquam tamen cum optimis moribus, vitæque sanctitate malitiosa doctrina sociatur, nec sociari potest. Vnde de viro iusto protulit Regius psaltes Psalm. 36. num. 30. *Os iusti meditabitur sapientiam, & lingua eius loquitur iudicium.* Cuius rationem statim subiungens ait: *Lex Dei eius in corde ipsius, id eò natiuè que os iusti sapientiam meditatur, eiusq; lingua iudicium, id est omnia recto iudicio loquitur, quia (verba sunt Origenis to. 2. hom. 7. in hunc Psalmum) lex velut radix quædam in profundo cordis posita germinat verba iustitiæ, verba sanctitatis, quæ profert iustus de*

de suo, quod etiam optima similitudine explicuit D. Hieronymus in epistola ad Principiam exponens verba illa Psalm. 44. *Eructauit cor meum verbum bonum*, sic enim habet, *Ructus proprie dicitur digestio cibi, & concoctarum escarum in ventrem efflatio, quo modo enim iuxta ciborum qualitatem de stomacho ructus erumpit, & boni, vel mali odoris status indicium est, ita interioris hominis cogitationes verba proferunt, & ex abundantia cordis loquuntur: iustus comedens replet animam suam: cumque sacris doctrinis fuerit satiatus, de boni cordis thesauro profert ea quae bona sunt, &c.* Idque tunc, vel maximè verificatur quando docens, aut scribens simul cum vitæ sanctitate supernaturali luce sibi diuinitus infusa fruatur, quod in venerabili Parente nostro contingit iam ostendere pergimus.

Hinc igitur præcipuum aliud ad eiusdem doctrinæ auctoritatem, & excellentiam demonstrandam desumitur argumentum, quia scilicet eam non humano, sed diuino spiritu, ac superna reuelatione docuisse, & scripsisse plusquam verosimile est. Etenim insignem hunc virum ad munus mystici Doctoris sublimiter exercendum supernaturali, & infuso lumine abundantissimè à Deo illustratum fuisse plura, quæ in ipsius vitæ Historia referuntur, & in processibus iam citatis pro eius canonizatione factis, iuridicè comprobata sunt, manifeste ostendunt. Ex multorum namque testimonio omni exceptione maiorum iuridica depositione, & ex communi fama multis experientijs comprobata, constat, illum rerum naturaliter occultarum, quæque (vt cum D. Thoma 1. part. quæst. 57. art. 1. & 4. & 2. 2. q. 171. art. 3. & q. 172. art. 1. docent omnes Theologi) non nisi ex speciali, ac supernaturali Dei illustratione, ac reuelatione cognosci possunt, cuiusmodi sunt intimæ cogitationes cordium, & futura contingentia omnino certam, & expressam notitiam ad suorum subditorum, & aliorum plurium mores instruendos frequenter habuisse. Illudque etiam ex plurium testimonio iuridicè comprobatum est, multoties dum de rebus spiritualibus loqueretur, cœlestem quandam splendorem præfulgentissimosque radios, qui inspicientium animos in maximam rapiabant admirationem, & ad tanti viri summam reuerentiam, & venerationem prouocabant ex eius facie dimanantes conspici, qui quidem externus splendor ex interni splendoris, ac luminis, quo eius mens à Deo supernaturaliter illustrabatur, abundantia, & ex consortio sermonis Domini, tanquã in altero Moysè per redundantiam quandam proculdubio dimanabat, idq; apud omnes illi inspicientes, & audientes tanquam certum omnino persuasum erat, ideoque; linguã eius non tanquam hominis instrumentum, sed tanquam stylum, & calamum Spiritus S. contemplantur, quod etiam mira quædam, & occulta ad virtutem, & perfectionem efficacissimè suadendam, mentesque ad Deum eleuandas vis, quam in eius verbis, & doctrina experiebantur, feruensque; diuini amoris ardor, quo eorum omnium corda, dum eum audirent, succendebantur, non leuiter comprobabat.

Hanc cœlestem, & diuinam sapientiam, quam ex supernaturali Dei illustratione ad animarum vtilitatem venerabilis noster IOANNES acceperat, optimè nouerat illustris illa virgo, & Mater nostra Sancta THERESIA, & ideo tanquam sublimem magistrum (qui simul, & ipsius THERESIAE discipulus erat) eum suspiciebat, eiusque doctrinam in summa veneratione habebat propter vberissimos fructus, quos, longa comprobante experientia, ex eius colloquijs perceperat ipsa, plusque; alias per-

B.
Joanni:
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

fonas percepisse nouerat, ideoque quoties eius communicatione frui poterat, difficultates omnes, ac dubia, quae in spiritualibus exercitijs, perfectionisq; studio sibi occurrebant, ipsi proponebat, eiusque responsionem tanquam à diuino quodam oraculo datam reuerenter expectabat, idemque suas omnes Moniales facere, tantique Magistri doctrina imbui, & edoceri, eiusque ductum sequi summopere desiderabat.

19.

In cuius rei confirmationem (multis alijs probationibus, & exemplis omiſſis) vnicum dumtaxat referemus. Etenim cum Prioriſſa Monasterij de Beas, nomine Anna à Iesu in epistola quadam sanctae matri nostrae THERESIAE scripta conquireretur de inopia spiritualium magistrorum, quam in illo loco, vbi Religiosorum nostri Ordinis Conuentus non erat, Moniales patiebantur, cumq; ipsa sancta THERESIA nouisset Venerabilem nostram IOANNEM aliquando ex Caluarij Conuentu finitimo, vbi Praelati munus exercebat, ad praedictum Monasterium illarum Monialium, pro earum spirituali instructione accedere, sic praedictae Prioriſſae respondit: *Querela tua, Filia, mihi profus visa est friuola & superflua, cum ibidem habeas meum Patrem Fratrem Ioannem à Cruce, virum plane caelestem & diuinum: qui postquam ad illas transiit partes, in toto Castellae Regno non reperit illi similem, nec qui taliter incendat animas iter caeleste capessentes; Non credes quãtã solitudinem experiar ob illius absentiam. Bene aduertite magnum vobis habere thesaurum in isto sancto: noueritis prout oportet ipsum asinare; agam, & tractent omnes ipsius Conuentus Moniales negotia animae suae cum ipso, & experientur quantum ex eius alloquio proficiant, & quam multum in spiritu & perfectione procedant, Dominus enim ad hoc singularem illi contulit gratiam.*

Sic de IOANNIS nostri doctrina, & sanctitate non hac vice tantum, sed multoties, cum se se offerebat occasio, sentiebat, & loquebatur THERESIA nostra, in cuius verbis modo relatis illud, inter alia, valde obtinendum est, quod scilicet, cum praelara haec virgo in conquirendis vbiq; spiritualibus, ac eruditissimis magistris adedò sollicita fuerit, eaque de causa insigniores plurimum ordinum Theologos, eximiaque sapientia, pietate, & doctrina celeberrimos viros in praecipuis totius Castellae ciuitatibus, ac Vniuersitatibus consuleret (vt omnes eius vitae Historiographi late referunt, & perpendunt) tamen asserat se in vniuersa Castella nullum tam egregium in via spirituali Magistrum, sicuti Venerabilem nostrum IOANNEM inuenisse, ideoque ex eius communicationis defectu se magnam solitudinem pati: Sanè rara, & planè mirabilis IOANNIS nostri doctrinae excellentia, & sublimitas vel ex hoc solo testimonio manifestissimè demonstrata manet:

20.

Tandem aliò praecipuo argumento, ex munere scilicet, ad quod Venerabilis parens noster à DEO fuit assumptus, deducto, ea, quae in hoc capite circa doctrinae ipsius excellentiam diximus, maximè confirmantur. Assumptus namque fuit inter viros primus ad hoc, vt praeclarum illud opus erigendi Carmelitanae Religionis, illustrem Reformationem toto ferè terrarum Orbe, iam nunc copiosissimè dilataram ad ingentem Ecclesiae vtilitatem animarumque salutem Fundatricis nostrae THERESIAE hortatu, ductu, & imita-

imitatione inchoaret, multisque laboribus ad fœlicem exitum, finemque perduceret. Cum igitur tot tantorumque filiorum, quos in spiritali perfectionis via exemplo, verbo, & scripto edoceret, primus parens à DEO electus fuerit, dubitari non posse videtur, DEVM Optimum Maximum, iuxta suauem, & consuetum suæ prouidentia ordinem magna non solum sanctitatis, sed etiam diuinæ lucis, supernique spiritus abundantia illius mentem, & cor illustrasse, vt eius luce, ac doctrina tam illustris, & numerosa posteritas illustrari, edoceri, ac de eius spiritu possit participare.

Hac enim ratione, cum Moysen Israëlitici populi ductorem DEVS constituisset, tanta diuini spiritus plenitudine illum repleuit, vt de eius spiritu auferre, alijsque pro debito illius populi regimine tradere possit, vt in Numerorum libro capite vndecimo facta narrat historia; quo denotatum fuit superiores, qui alicuius populi, vel familiae ductores, & Doctores à DEO eliguntur, magnam diuini spiritus, ac lucis abundantiam ab ipso DEO accipere, vt inde, ad ceteros possit deriuari, vt rectè adnotauit Hugo Victorinus libro quarto super Diuini Dionysij librum de cœlesti Hierarchia capite tertio his verbis. *Superiores, & sublimes, & ipsi appropinquantes diuinitati immediate ab ipsa accipientes, & purgationem, vt sint mundi, & illuminationem, vt sint clari, & perfectionem, vt sint sancti, & ab illis rursum secundum ordinem diuinæ dispositionis hi, qui sequuntur, & in ordine sunt subiecti, & purgantur, & illuminantur, & persistunt, &c.* Hactenus Hugo Victorinus contentanè ad illud Psalmi septuagesimi primi. *Suscipiant montes pacem populo, & colles iustitiam.* Quia plerumque superioribus, & Magistris multa bona à DEO conferuntur, vt per illos, & ex illis ad alios deriuentur: quod in præclaro hoc viro tam numerosæ familiae, ac posteritatis Parente, ac spiritali ductore, & Doctore contigisse suauis diuinæ prouidentia dispositio dubitari non permittit, ideoque omnem eius doctrinam, tanquam à DEO ad plurimum instructionem, & vtilitatem illi speciali illustratione datam venerari debemus.

Quod adhuc magis confirmatur ex eo, quod iam tetigimus, scilicet Venerabilem hunc Parentem nostrum in adiutorium, ac societatem Sanctæ matris nostræ THERESIAE ad prædictum opus electum à DEO fuisse: ex THERESIAE namque consortio, societate, ac spiritalibus colloquijs non solum insignia virtutum exempla, pluresque pro sua informanda Familia salutare instructiones, sed etiam in Orationis, & Perfectionis via, quam ipsa THERESIA longa experientia, Deique speciali illustratione perfectissime nouerat, spiritalia accepit documenta, ac tanta Matris spiritalis doctrina lacte nutritus fuit. Vnde hanc eandem doctrinam IOANNES noster semper crucebatur, adeoque inter sese vtriusque doctrina cohæret, vt propositiones omnes, quæ in IOANNIS nostri libris notatae sunt, in S. THERESIAE libris expressè etiam habeantur, vt in progressu harum observationum ostendemus. Cum autem doctrina THERESIAE, tam insignem, & vniuersalem non

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica
NVI
128

solum ab omnibus pijs, & doctis viris, sed etiam à Summis Pontificibus approbationem, & laudem acceperit, vt Capite præcedenti à num. 8. satis demonstrauius, hac eadem approbatione, & laude doctrina IOANNIS nostri stabilita, ac illustrata manet, & ideo eadem securitate, ac æstimatione vtraque amplectenda, ac veneranda est, quia reuera nulla de vna suspicio potest haberi, quin de alia pariter habeatur, vt in fine etiam præcedentis Capituli iam adnotauimus.

CAPVT III.

PRIMÆ OBIECTIONI, QUÆ AD-
uersus venerabilis Parentis nostri IOANNIS do-
ctrinam in communi fit, occur-
ritur.

1. POSTQVAM præcedenti cap. venerabilis nostri IOANNIS doctrinæ vtilitatem, excellentiam, insignemque auctoritatem in communi demonstrauius, rectus procedendi ordo postulat, vt statim etiam, antequam ad singulas propositiones in particulari elucidandas accedamus, ea, quæ in communi aduersus eam obijci possunt, proponamus, & diluamus, quod in hoc, & sequentibus capitulis præstabitur.

Prima igitur obiectio desumitur ab inconuenienti, quia scilicet propositiones aliquæ in his libris contentæ similes, saltim quo ad verborum sonum, cum quibusdam hæreticorum, qui Illuminati dicuntur, propositionibus videntur, & ideo hi hæretici eas ad suos pestiferos confirmandos, vel defendendos errores adducunt, vel possunt adducere. Ex quo horum librorum doctrina suspensionem quandam videtur incurere, siquidem nisi consonantiam aliquam, cum prædictis erroribus haberet, nequaquam eorum Auctores eam in sui fauorem adducere possent: ne igitur his erroribus vis, & auctoritas superaddatur, congruum erit (inquiunt) horum librorum doctrinam prorsus relegare. Quod inconueniens ex eo magis crescere videtur, quia scilicet non solum prædictis hæreticis ad persistendum in suis erroribus, sed etiam catholicis simplicibus ad incidendum in eos ianua aperiri videtur, eoque magis, quo huius doctrinæ Auctor maiorem apud illos auctoritatem, & venerationem haberit, eo enim ipso personæ simplices, maximè verò mulieres has propositiones, quæ prauam illam hæreticorum doctrinam sapere videntur, legentes facillè in prædictos errores incident, valdeque perniciosam deceptionem patientur.

2. Sed quam debile, & vanum sit hoc argumentum, ex eo satis colligitur, quod scilicet si aliquid probaret, conuinceret vtique omnium sanctorum Patrum opera, &

& ipsam Scripturam sacram prorsus abijciendam, ac exterminandam esse. Quis enim nesciat in omnibus libris sacris, & catholicis plures propositiones reperiri, quæ si quoad sonum dumtaxat verborum, vel ab antecedentibus, & consequentibus diuulsæ sumantur, propositionibus, seu erroribus hæreticorum valde similes sunt, vt inter plures alias cernere licet in propositione illa: *Iustificati ex fide*, quam habet Paulus ad Rom. 5. num. 1. quamque etiam docent hæretici, & tamen apud Paulum verissima est, & catholica, apud hæreticos verò fallissima, & omnino erronea, eo quod eadem verba ex antecedentibus & consequentibus diuersissimum, imò & oppositum sensum apud Paulum, & apud illos sortiuntur, in solisque vocibus nudè, ac diuulsè sumptis est similitudo. Qua de causa dixit Paulus 2. ad Corinth. 3. num. 6. *Littera occidit, spiritus autem viuificat*, quia scilicet (vt Origenes lib. 6. contra Celsum, pluresq; alij interpretantur) ex superficiali, ac sensibili Scripturæ intelligentia, quæ verborum dumtaxat corticem, & sonum attendit, exitiales errores sequuntur.

Propter hanc ergo verbalem (vt sic loquamur) similitudinem, & conuenientiam cum suis erroribus, quam hæretici in libris sacris, & Ecclesiasticis frequenter inueniunt, nihil magis curant, quam vt Scripturæ sacræ, sanctorumque Patrum, & illustriū Doctorem testimonia, tanquam suorum errorum fundamenta, ac præsidia frequentissimè adducant, ac sese tali armatura muniant, vt, præter quotidianam experientiam, testatum, & expressum habemus apud Origenem tractatu 5. in Mattheum Athanasium disp. 11. & 7. contra Arianos, Chrysostomum homil. 5. contra hæreses, Hilariū lib. 2. de Trinitate, Ireneū lib. 5. contra hæreses, Augustinum tractatu 18. in Ioannem, & in Psal. 62. Epiphaniū epist. 60. & plures alios Patres, quos abunde refert Nicolaus Serarius in prolegomenis Bibliæ cap. 10. quæst. 1. Quod ad eò verum est, vt Arius insignis hæresiarcha apud Augustinum lib. 1. contra Maximinum dixerit: *Si quid de diuinis Scripturis protuleris, necesse est, vt audiamus, hæc vero voces, quæ extra Scripturam sunt, nullo casu à nobis suscipiuntur*, qua de causa referente Cardinali Osio lib. 3. de auctoritate Scripturæ contra Brentium pagina 271. Lutherus non erubuit frequenter dictitare, *Scripturam sacram esse librum hæreticorum*, cui consonat Caluinus iniquiens: *Vulgare Proverbium circumfertur scripturam esse nasum cereum, quia conuertitur in omnes formas*. Imò Tertullianus lib. de præscriptionibus cap. 39. ad finem dixit: *Nec periclitor dicere ipsas quoque scripturas sic esse ex Dei voce dispositas, vt hæretici materiam subministrarent, cum legam: Oportet hæreses esse, quæ sine scripturis esse non possent*.

Hæc de causa ipsa Scriptura sacra appellatur Psal. 68. num. 1. & ad Rom. 11. num. 9. mensa inimicorum suorum, hoc est Iudæorum, & hæreticorum iniquè, & subdolè eam deprauantium, dum dicitur: *Fiat mensa eorum coram ipsi, et laqueum, & in retributiones, & in scandalum*. De hac enim Scripturæ mensa locum hunc interpretatur Origenes lib. 8. in epist. ad Rom. & plures alij.

Si ergo ipsis Scripturis sacris, quibus fidei nostræ veritas stabilitur, hæretici sic ad suos errores stabiliendos, & confirmandos frequenter vtuntur, quid mirum, quod etiam vtantur testimonijs alicuius libri, quantumuis omnino veram, securam, ac valde eximiam, & præclaram doctrinam contineat?

Sed nunquid propter hoc Scriptura sacra sanctorūq; PP. libri interdicerentur, siue per se habentur? Quis catholicus id concedet? Nullus sanè; imò potius hæc de causa

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
129

causa omnes veri catholici propensiori studio, ac diligentia, maioriq[ue] humilitate ac veneratione eorum lectioni incumbunt, veramq[ue] eorum doctrinam intelligentiam à Patre luminum humiliter, ac deuote efflagitant, vt ex ipsis scripturis eosmet hereticos sese earum praesidio munientes refutent, & conuincant, illud tanquam certum statuentes, quod D. Athanas. lib. de Synodis Ariminen[sibus] in simili casu contra Iudaeos, & Hereticos prauè scripturas interpretantes, dixit, scilicet: *Non scripturae sunt illis causa, sed propria ipsorum malitia siue animi peruersitas.* Qua de causa D. Augustinus super Psalm. 10. explicans illa verba: *Pluit super peccatores laqueos,* ait: *Scripturam sacram esse imbrem caelitus demissum, quo fidelium pectora fecundantur, esse verò laqueos, quibus peccatorum pedes irretiuntur.* Ponitque exemplum in illa Christi Domini sententia, Matth. 15. num. 11. *Non quod intrat per os conquinat hominem, sed quod exit ab ore, circa quam ita fatur. Audit hoc peccator. & gulam parat voracitati: audit hoc iustus, & à ciborum decernendorum superstitione munitur. & hinc eadem Scripturae uides, pro suo cuique merito. & peccatori pluuia laqueorum, & iusto pluuia veritatis infusa est.* Quae omnia ad alios libros Catholicos, & Ecclesiasticos proportionabiliter applicanda sunt, et eisq[ue] manifestè constat nequaquam his scripturis, aut libris, sed ipsorum haereticorum malitia, ac peruersitati erroneos sensus ex illis deductos tribuendos esse.

6. Modum autem, quo haeretici Scripturis sacris, & alijs libris catholicis abutantur, optimè explicuit Clemens Alexandrinus lib. 7. Stromatum his verbis: *Quod si haereseon quoque sectatores ausi fuerint Scripturis Prophetiis uti, primum quidam non omnibus, deinde non perfectis utuntur Scripturis, nec vt corpus Prophetiae, & sacer contextus requirit, sed solum ambigè dicta, eaque ad proprias opiniones stabilendas transferunt. paucis sparsim hinc inde decerptis uerbis, & nulla significationis ratione habita, ad solum, nudumq[ue] uocabulum affixi sunt, propemodum enim in omnibus, quae citant testimonijs, ipsos ad sola nomina, mutatis significationibus, adherescere videbis, nec quorsum spectent intelligere, nec ips quae afferunt, allegationibus, ita vt earum natura postulat uti: Haec scitissimè, & verissimè Clemens, per quos non modo sui aui, sed & nostrae tempestatis haereticos egregie depingit, quibus nihil confuetius, quam siue in Scriptura sacra, siue in quibusuis libris praecelara, & excellenti doctrina refertis nudas voces hinc inde captare, nequaquam antecedentia, & consequentia, & adiuncta attendere volentes, vt sic quouis modo quantumuis violenter eiusmodi Scripturas ad proprios sensus contorqueant, atque ex illis fidem, & auctoritatem suis erroribus concilient. Nec enim volunt (subiungit idem Clemens) conserui ad veritatem, vt quos pudeat deponere commodum suum in se ipsos amoris, nec sciunt quae ratione possint suas stabilire opiniones Scripturis vim afferentes, &c.*

7. Nec mirum, quod haeretici id faciant, ita namque à suo Magistro Diabolo primitus didicerunt, qui optimè nouit artem deprauate citandi Scripturas, sicuti fecit, cum Christum Dominum ad praecipitium suadebat, dicens: *Si Filius Dei es, mitte te deorsum: scriptum est enim, quia Angelus tuus mandauit tibi, & in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.* Matth. 24. vbi Glossa Interlin. & Hugo Card. rectè sic adnotarunt: *Scripturis utitur, non vt virtutes instituat, sed vt errores ingerat, sic, & sui fatuit.* In qua Diaboli calliditate adnotandum est, nequaquam integrum Scripturae testimonium ipsum retulisse, sed truncatum, omisit enim sequentia verba, *super aspidem & basiliscum ambulabis.*

ambulabis, & conculcabis leonem, & draconem, quia contra ipsum faciebant, quod rectè adnotauit Beda supra illum locum, & D. Greg. Nazianz. orat. in S. Lauacrum, sic in-
 quiens: Sed & Scripturas latro (Satan) nouit, & Sophiste malitia, cur sequentia suppressit: Rectè
 id nouit, etsi tu sileas, quoniam super te aspidem, & basiliscum ascendam, & super scorpionibus &
 serpentibus Trinitate circumseptus ambulabo, quod etiam adnotauit Hugo Card. his ver-
 bis: Nota, quod Diabolus partem Scripturas, qua pro se videtur, inducit, & qua contra se, omittit:
 tacet enim: Super aspidem, & basiliscum, &c. Hac ergo ratione filij Diaboli, nempe here-
 tici à tali parte edocti simili quoque arte Scripturæ sacræ, & SS. PP. testimonia in
 suorum errorum confirmationem sæpe adducunt: ex quo Vincentius Lirinensis ci-
 tatus à Glossa sup. eundem Matth. locum rectè intulit. Magnopere doctrina loci istius,
 quod Diabolus contra Dominum Scripturas produxisse legitur, attendenda, & retinenda est, vt
 tanto auctoritatis Euangelicæ exemplo quando aliquos apostolica, seu Prophetica verba proferre
 contra Catholicam fidem viderimus, Diabolum per eos loqui minime dubitemus.

Quæ omnia non solum de Scripturis factis, sed etiam de quibusuis alijs SS. PP.
 vel illustrium virorum intelligenda sunt. Vnde D. Greg. lib. 16. mor. cap. 22. explicans
 illud Job 24. vigilantes ad prædã præparant panem liberis, sic inquit: Ad prædã vi-
 gilant, qui verba iustorum ad sensum proprium semper r. apere conantur; vt per hac peruersis filijs
 panem erroris parent, de quo videlicet pane apud Salomonem verbis mulieris typum prauitatis
 hæreticæ gerentis dicitur: Aqua furtiua dulciores sunt, & panis absconditus suauior. Proverb. 9.

Hoc igitur pacto verum quidem est posse Hæreticos, qui Illuminati dicuntur, ad
 suos errores muniendos Vener. P. N. IOANNIS aliqua truncata testimonia mali-
 tiosè proferre, paucis (vt loquebatur Clemes vbi supra) hinc inde decerptis vocibus,
 & nulla significationis, & contextus ratione habita, imò solis, ac nudis nominibus
 mutatis significationibus adherendo: sed hoc non solum huius doctrinæ securitatè,
 & veritatem nequaquam minuit, sed potius eius excellentiam ostendit: hic enim
 merito queitaptari id, quod alias in laudem humilitatis D. Bern. rectè protulit. Præ-
 clara res humilitas, qua ipsa quoque superbia palliari se appetit, ne vilescat. Sic igitur nos meri-
 to dicere possumus præclara res IOANNIS nostri doctrina, qua ipsi quoque Illu-
 minatorum errores palliari se appetunt, ne vilescant.

Sane quinam huiusmodi errorum auctores, & propagatores multo ante quam
 Mysticus noster Doctor suam scripserit doctrinam fuerint, quam longeque eorum
 vita, & deprauati mores ab huius præclari, atque Angelici viri eximia sanctitate di-
 stauerint, notissimum est, & in sequentibus latius ostendemus: vnde iniquum est ta-
 lium errores tanto viro adscribere, ex eo, quod eorum aliqui ipsius testimonijs per-
 uerfè abutantur.

Quæ omnia rectè notauit Sapientissimus ille Magister Basilius Legionensis in
 Defensorio iam citato num. 9. his verbis: Dura res est imponere doctrinæ viri prorsus Apo-
 stolici errores Illuminatorum, qui nunc huius, nunc istius doctrinæ partem, & non totam doctrinam
 sibi usurparunt. Quid mirum, quod tales non attigerint præfixum scopum huius libri, cum media
 neglexerint in eo præscripta, imò ex toto contraria elegerint. Si paritatem vitæ & virtutum exerci-
 tia, qua passim in isto libro edocentur, amplexi fuissent, se vtique per ea disp. fuissent, quatenus illis
 Deus communicasset Spiritum Contemplationis: At velle brutalibus passibus pertingere ad istum
 montem

B.
Iohannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

montem obscura lucis, & perlucida obscuritatis, profecto non mirum si id promoret diuinae
dignatione, ut illis inde mors euenerit, ubi vitam sperabant, ac proinde illorum error nibila estimabo,
nec in minima doctrina huius libri deherere putandus est, sed illorum peruersa voluntati adscribenda,
quod cum noluerint amplecti media via purgatiue in isto libro praescripta, ut eunderint peruenire ad
finem, priusquam vix primum gressum egressent. Et postea circa finem illius Defensorij, n. 4. ita
subiungit. Quod vero spectat ad aana qua obijciunt fuisse secuta ex occasione horum librorum, & quae
in aliquibus particularibus istorum Illuminatorum personis, dico, iam satis constare, quoniam fuit
illi, qui hanc malam doctrinam aperte sparserint. & in quibus iam pridem reprobata fuerit, videlicet,
Alphonso de Mello, ab eo ipso qui Oppidum Durango in errorem pertraxit. Vnde opus non
erat illis in hoc libro hanc falsam inquirere doctrinam, in quo nec ipsam quidem reperire poterant;
Si vero suam voluerunt contegere, vel illustrem reddere doctrinam huius libri malitiose inuoluita,
optimum ex hoc capite desumi potest argumentum excellentiae huius libri, homines siquidem adeo
crassi, & ignari, ut sunt isti Illuminati, nunquam aptiori ratione potuissent palliare suam turpitudinem,
quam per vmbra scriptorum adeo puri & admirabilis viri, siquidem pallio hetero-
nullatenus potuissent tegere malitias adeo enormes, cum pallio clarioris virtutis solent ab Hetero-
critis obtegi maiora mala. Huc usque Basilius Legionensis.

Ex quibus recte perpenis illud manifestè deducitur, nequaquam propter horum
Hæreticorum in præclara hac doctrina peruerse alleganda, ac deprauanda caliditate,
tem, vel propter aliquas propositiones in his libris inuentas, quæ quoad verborum
sonum, si ab alijs diuulsa sumantur, illorum erroribus similes videantur, debere verum
catholicum ab huius præclaræ doctrinae lectione aliquomodo abstinere, aut illam
villo pacto suspectam habere, vel eius venerationem amittere, sed potius maiori
animi propensione, cura ac diligentia eius lectioni, & studio incumbere, ut sic ipsius
veritatem ab hæreticorum falsitatibus, sicuti lucem à tenebris discernere valeat.

Nam ut scitè, & sanctè scripsit Clemens Alexandrinus lib. 7. Stromatum: Hæc ergo
nobis maiori studio, & cura perscrutanda ea, quæ vere est veritas, laborem autem consequatur
dulcis inuentio, & memoria: est ergo labor inueniendi subeundus propter hereses, sed non est omnino
desiciendum, nec enim si appositus sit fructus vnus quidem verus, & maturus, alius vero
factus ex cera, quam maxime simile, propter similitudinem est abstinendum ab vtroque: &
quomodo si vna quidem sit via regia, & multæ etiam, aliæ ex quibus aliqua ferunt in præcipitum,
aliquæ vero ad fluium rapidè sinentem, aut ad mare profundum, non dubitauerit quissimam
viam ingredi propter dissensionem, sed vterur via regia, & trita, & sciuntia à periculis,
ita cum aliq̃ alia dicant de veritate, non est discendum, sed est exactius, & diligentius
inquirenda eius exactissima, & accuratissima cognitio. Nam cum oleribus hortensibus vna
etiam nascuntur herba, num ergo abstinent agricola à cultura hortorum? &c. Quibus similitudinibus
eleganter ostendit Clemens, quomodo ex verbali similitudine, quæ
inter veram & falsam doctrinam reperitur, & ex hæreticorum astutia in libris sacris,
& Ecclesiasticis peruerse explicandis, & allegandis nequaquam ab eorum pia, diligenti,
ac sincera lectione, studio, & vsu auerti, sed potius in eam diligentius incumbere
debeamus.

Quod illustri exemplo sicuti, & reliqua egregiè docuit Christus Dominus: ex eo
enim, quod Diabolus ad eum tentandum sacra Scripturæ (ut supra vidimus) vteretur
testimonijs, nequaquam ad illi resistendum ab eiusdem Scripturæ vsu cessauit, sed

sed potius ex eodem bellico armamentario, ex quo hostis tela peruerse, ac malitiosè depromperat, fortissima arma ad eum repellendum, confundendum, ac debellandum verissimè sumptis: Cum enim (verba sunt Burgenfis super Psal. 90. num. 5.) aduersarius tentando circumiret per diuersa vitia, Christus circumdedit se scuto veritatis, quamlibet enim tentationem contra eum commissam euacuaui per auctoritatem sacra Scriptura, quæ est veritas diuina, primam scilicet, cum dixit: Scriptum est, non in solo pane viuit homo; secundam, cum dixit: Scriptum est, non tentabis Dominum Deum tuum, tertiam, cum dixit: Scriptum est, Dominum Deum tuum adorabis, &c.

Vnde (ad propositum nostrum hæc applicando) quantum hæretici, qui Illuminati dicuntur, testimonia mystici nostri Doctõris ad suos confirmandos errores adduceant, nullatenus credendum, vel suspicandum esset, caelestem tanti viri doctrinam à partibus eorum stare, sed huic testimoniorum allegationi applicandum est, id quod insignis Hæresiarcha Lutherus propria, & domestica experientia edoctus circa falsam Scripturæ sacra testimoniorum ab hæreticis allegationem notauit in quadam concione super Euang. Dom. 1. Quadragesimæ, vbi Christi tentatio refertur, quæ concio habetur tom. 6. Thren. Herm. vbi sic inquit: Studiosè, & attentè videndum, & iudicandum est, an Verbum Dei verè, & candidè tractetur, ac proponatur, nam & Diabolus nouit artem citandi Scripturas: quæ propter ne terrearis, licet Sæctarij vociferentur: Hic est Scriptura, hic Verbum Dei, hi, quando à Scripturis cause sue presidium mutuantur, & sua mendacia per illas pingere, & comere volunt, respondendum est: Non moneor, quod dicis Verbum Dei à partibus tuis stare, nam simul curare oportet ne tentemus Deum, & quamuis fortè Dñi Verbum sit, quod tibi sefragari perhibes, fieri tamè potest, vt quadà addideris, nonnulla detraxeris. Itaq; prius videamus num sit hæc mens Sancti Spiritus, & num Verbum Dei tractes, prout decet, nam Diabolus, & omnes hæretici, licet Verbo Dei sese exornent, perperam tamen illud tractant, &c. Optimum sanè, & salutare licet ab inimico consilium, quod tam in sacratum Scripturarum, quam in cuiusuis alterius catholici libri quantumuis præclara doctrina refertur studio diligenter obseruare debemus, vt sic falsas deceptiones euitemus, per quæ omnia, ab inconuenienti desumptum argumentum contra sublimis huius Doctõris mystici libros, propter peruersum scilicet, hæreticorum, qui Illuminati dicuntur, vsum, satis superque solum relinquitur, demonstratumq; manet hoc inconueniens non in horum librorum doctrina, quæ excellentissima, & vtilissima est, sed in legentium peruersitate, & malitia fundari, de quo proinde iuxta rationem rectam curari non debet.

Nec etiam monere debet id quod insuper additur in huius argumenti confirmatione, scilicet, posse simplices, propter huiusmodi propositiones, quæ cū hæreticorū erroribus similitudinè aliquam saltim quo ad verborum sonum habere videntur, in eosdè errores facillè incidere, deceptionesq; valde noxias pati. Hoc inquam, nullatenus mouere debet, tum quia (vt n. 2. vidimus) hoc ipsum periculū, si vere periculū est, tam in Scriptura sacra, quam in omnium SS. Patrum, atq; illustrium Scriptorum libris, siue latina, siue vulgari lingua editis reperitur, ex quo tamen nullus sanæ mentis intulit horum omnium librorum vsum relegandum esse: tū etiã quia quicumq; libros hos mystici nostri Doctõris legerit, nisi malitiosè hinc inde, nulla contextus habitatione, solumque ad externum sonum attendens verba capret, manifestè cognoscat, doctrinam hanc ab illorum hæreticorum erroribus longe distare, imò

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
128

potius illis directè aduersari, siquidem passim inueniet salutarem de externa, & interna mortificatione, quam ipsi abhorrent, doctrinam, ad eò, vt nullus hac vsque liber tam seuerè, & acriter contra carnem, & sanguinem bellum indixerit, frequentissimè etiam reperiet eximia puritatis præclara documenta, quæ omnia prædictis erroribus profus aduersa sunt. Vnde ex doctrina hac non solum in eos errores non incidet, sed potius ab eis longissimè auerteretur, efficacissimèque, ac saluberrimum contra illos antidotum inueniet, quod adhuc magis constabit, cum infra e. vlt. huius 1. p. præsentis Elucidationis Illuminatorum errores referemus. Tum denique quæ eo ipso quod simplex sit is, qui hos libros legerit, cum ad aliquas ex propositionibus, quarum sensus non ad eò apertus fuerit, peruenerit, si non arroganter, & temere, sed prudenter se gerat, ac bono animo huic lectioni incumbat, nequaquam ex proprio cerebro, sed ex Magistri spiritualis ductu de eius doctrinæ sensu iudicabit, vel deficiente Magistro, proprium suspendet iudicium, eoque ipso ab omni erroris periculo liber remanebit. Si autem temerè, & absque scientia, vel spirituali Magistro de his rebus iudicare voluerit, nil mirum quod in sua temeritatis, & superbia pœnam deceptiones aliquas pati permittatur: quod inconueniens non huic doctrinæ, sed legentis temeritati, & superbiæ tribuendum erit, in cuiusvis namque libri lectione, & in quavis disciplina idem contingit: & id eò de huiusmodi damnis sic affectatis malatenus viri prudentes curant, siquidem ineptissimum esset propter illa non solum hanc, sed etiam omnem aliam veram & præclaram doctrinam damnare, vel tanquam noxiam periculose expositam rejicere.

16.

Quibus omnibus tandem addimus, quod & si aliqui, vel propter malitiam, vel propter temeritatem, vel propter ignorantiam, vel alia de causa, horum librorum doctrina abutantur, nihil aliud ex inde sequitur, nisi doctrinam hanc habere generalem quandam rerum illustrium conditionem, quibus quò sublimiores, & excellentiores sunt, eò magis in sui perniciem homines abuti possunt, vt videre est in optimis quibusque rebus, tam naturalibus, quam supernaturalibus, vt verbi gratia, in luce solis, in diuinis Sacramentis, in donis gratiæ, imò, & in ipsa bonitate, patientia, & misericordia diuina, quibus homines sæpè in magnam sui perniciem abutuntur. Sic igitur nefarium, imò, & insanum esset, velle, propter hoc, solis lucem de medio amouere, Sacramenta ab Ecclesiâ relegare, dona gratiæ rejicere, misericordiam, patientiam, & bonitatem à Deo excludere, ita etiam impium, & insanum esset, propter aliquorum abusum, vel Scripturas factas, vel catholicos, ac spirituales libros relegare velle.

17.

Huc spectat id, quod sapientissimus Magister Luisius Legionensis scripsit in Apologia, pro libris S. M. nostræ THERESIÆ: cum enim aliqui, eorum vsu mititer dicendum esse dicerent, ex eo, quod propter reuelationes, quæ in eis referuntur, plurimum desiderium, & appetitus similibus reuelationum excitari posse videbatur, ex quo Dæmonis illusionibus aditus aperiebatur; huic obiectioni sic occurrit. *Cur illud quod bonum, est celandum? quod mirabilia Dei operatur? quod accendit magis ad eius religionem, cultum & amorem? quod præbet incentiuum sanctitatis & virtutis? Dicunt quod similitudinem rerum appetitus & desiderium aperit ianuam multitudine, quæ ad credendum sunt faciles, vt et dæmon decipiat illusionibus. Desiderium inordinatum reuelationum, cõcedo quidè, ac non lectio optimarum reuelationum.*

dicarū reuelationū; imo isti libri nil magis procurāt, quā talia desideria ad reuelationes praefindere, vt ex ipsis constat. Sed ex lectione, inquit, enascitur desiderium: si ita est, expungantur ergo sacri codices, tradantur igni Historie Ecclesiasticae, dilaceretur Flos Sanctorū, vite Sanctorum, Dialogi S. Gregorij, reuelationes Fundatorum ac Propagatorum Ordinum. Ergone Ecclesia hactenus errore decepta fuit, quae in hodiernum vsque diem varia scripsit, & voluit ea legi, quae aperunt demoni ianuam? Et ne vnus aut alter, qui est sui ipsius & propriae excellentiae plus nimio amans, occasionem deceptionis accipiat, eāne de causa oportet ea quae sunt gloriae Dei abscondi, mirabilia eius ignorari, iter illud praepediri, per quod quam plurimi excitantur ad eum amplius amandū, eiq; seruiendū. Quot sunt qui sicte sanctitatis personam induunt, permoti honore qui sancti tribuitur: cessent igitur virtutes, vel non exarentur litteris, nec celebrentur multorum egregia virtutum facta, ne ex isto capite Hypocrita occasione deceptionum arripiant. Plures sane Hypocrita ex hac occasione decepti ceciderunt, quam illi: a demone, eo quod legissent reuelationes diuinas. Non est in rebus attendendum ad malum vsū aliquorum, quin potius ad vtilitatem communem. Quam in istis scriptis inueniri, si ratio non dicitaret, experientia fidelis testis euidenter demonstrat. Desigant oculos in Religiosos, ac Religiosas Carmelitas Discalceatos, qui ab horum doctrina enutriti sunt, & eam ad vniuersam norunt, & bene videant num stolidi sint, aut illusi: vel si istos, in puritate verae Religionis ac sanctitatis & in Dei amore, quisquam excellat? Huc vsque sapientissimus ille Magister, cuius verba non minus pro venerabilis nostri IOANNIS, quam pro sanctae matris nostrae THERESAE libris militant, & ideo pro responsione propositae initio huius cap. obiectionis merito haberi possunt, pro cuius etiam ampliori solutione ea, quae infra cap. 5. dicemus, videnda sunt.

CAPVT IV.

SECUNDA PRINCIPALIS OBIECTIO
aduersus mystici nostri Doctoris doctrinam in
communi proponitur, & diluitur.

SECVNDO principaliter aduersus horum librorum doctrinam nonnulli obijciunt, debitam eius intelligentiam multis in locis satis difficilem esse, quam proinde non omnes assequi poterunt.

Caretem id tantum abest, vt huic doctrinae aliquo modo déroget, vt potius eius excellentiam ostendat: assimilatur enim quoad hoc Scripturae diuinae, in qua propter eius dignitatem reperitur inexhaustibilis profunditas, & difficultas ex rebus, ac mysteriorum, de quibus agit, magnitudine, sublimitate, & grauitate, non vero ex affectato, vel borum furo, vitiolaque obscuritate styli orta, cum sufficienti tamen claritate temperata, taliter, vt quantum ad ea, quae salutis necessaria sunt, satis perspicua, omnibusque accessibilis sese exhibeat, quantum verò ad alia sublimiora, valde.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVT

124

valde lateat, ac non nisi à studiosissimis, ac peritissimis intelligatur, inò plene, & perfecte à nemine, præterquam ab eius auctore penetratur.

Quod optime ipsamet experientia edoctus obseruauit D. August. tom 2. epist. ad Voluian. his verbis: *Modus ipse dicendi, quo sacra Scriptura contextur, quam omnibus accessibilis, quamuis paucissimus penetrabilis, ea quæ aperte continet, quasi amicum familiaris, sine furo ad cor loquitur indoctorum, atque doctorum: ea verò, quæ in mysterijs occultat, nec ipsa loquio superbo erigit, quo non audeat accedere mentis tardiuscula, & inrudita, quasi pæper ad diuitem, sed inuitat omnes humili sermone, quos non solum manifesta pascit, sed etiam secreta exerceat veritate, hoc in promptis, quod in reconditis habens: sed ne aperta fastidiantur, eadem rursus operata desiderantur, desiderata quodammodo renouantur, renouata suauiter inuimantur, his salubriter, & praua corriguntur, & parua nutriuntur, & magna oblectantur ingenia, &c.* Et in eadem epist. de hac sacramentorum literarum profunditate sic iterum eleganter subiungit: *Tanta est Christianarum profunditas literarum, ut in eis quorundam proficerem, si eas sola ab ineunte pueritia vsque ad decrepitam senectutem maximo otio, summo studio, meliori ingenio conarer addiscere, non quo ad ea, quæ necessaria sunt salutis, tanta in eis perueniatur difficultate, sed cum quisque ibi fidem tenuerit, sine qua pie, recteque non viuatur, tam multa, tamque multiplicibus mysteriorum vmbraculis opaca intelligenda proficiendum restant, tantaque non solum in verbis, quibus ista dicta sunt, verum etiam in rebus, quæ intelligenda sunt, lateat altitudo sapientiæ, ut à nouissimis, acutissimis, flagrantissimis cupiditate descendit hoc contingat, quod eadem Scriptura quodam loco habet: *Cum consummauerit homo, tunc uacipiet, &c.* Idemque breuiter D. Basilius homilia de vera, & pia fide, de diuinis Scripturis loquens, his verbis docuit: *Rem ipsam plane, ut suapte natura est, & si omnes omnium mentes ad inuestigandum una coirent, item ad denuntiandum lingua concurrerent, tamen, qui assequi posset, existeret nemo &c.**

Qua de causa appellatur Scriptura, Apoc. 5. num. 1. & 3. *Liber signatus sigillis septem, quem nemo poterat, nec in celo, nec in terra, nec sub terra aperire, præter unum Leonem de Tribu Iuda. Qui est Christus Dominus; propterea etiam Regnum Celorum, id est, ut explicat Chrystost. hom. 3. in Genes. & Rupert. lib. 3. de victoria uerbi cap. 26.)* Sacramentum Scripturam comparauit Dominus *Theatro abscondito in agro.* Matth. 13. num. 44. *Theatro* quidem propter inexhaustibiles eius diuitias, *abscondito* uero propterea reconditam profunditatem: qua de causa non ad qualecunque, sed ad summam, & exquisitam diligentiam in Scripturarum lectione adhibendam ipsamet Christus Dominus inuitauit dicens, *Scrutamini Scripturas,* Ioann. 5. num. 39. quasi diceret: *Puteus altus est, & aqua intelligentiæ longè haurienda, terra altius fodienda, & sub eius seminis uisceribus Theaurus latitans detegendus, unde Dauid Psalm. 118. num. 2. Beati (inquit) qui scrutantur testimonia eius: in toto corde exquirunt eum.* Inde etiam fit, ut non solum simplices, sed etiam literatissimi, præstantissimo quoque ingenio præditi, ac per longa tempora in Scripturarum studijs uersati, multo plura ignorent, quam sciunt, ut de semetipso professus fuit D. Aug. epist. 119. c. 2. inquit: *In ipsis sanctis Scripturis uolito nescio plura quam scio.* Hinc tandem ortum habuere, quotidieque habentur controuersiarum contentionesque, & rixæ non solum Catholicorum cum hæreticis, sed etiam inter ipsosmet Catholicos Doctores, super uero Scripturarum sensu indagando: multa enim disputauit Cyprianus cum Cornelio Papa: Origenes cum Africano: Chryso-

stomus

fontus cum Theophilo Alexandrino; Epiphanius cum Ioanne Hierosolymitano; Rufinus cum Hieronymo; Hieronymus cum Augustino; Augustinus cum Simpliano, Prospero, & Hilario, quotidieque similes concertationes, & crixas, circa veram Scripturarum intelligentiam inter insignes Catholicos Doctores videmus. Quæ omnia magnam, & valde reconditam Scripturarum profunditatem, & difficultatem satis superque ostendunt.

Hæc autem Scripturarum magna difficultas non solum earum dignitatem non minuit, sed potius eam valde commendat contra Lutherum, Philippum Melancthonem, Brentium, Bernardinum Okimum, Rolokum, & alios similes hæreticos qui aliquibus Scripturæ, & Patrum testimonijs malè intellectis, sophisticisque rationibus innixi dixerunt, Scripturas sacras facillimas, planas, & cuique ad eas accedenti peruias, & apertissimas esse, contra quorum omnium errorem latè scripserunt Belam. tom. 1. contr. 1. de Verbo Dei lib. 3. Salmeron tom. 1. prologem. 2. Anton. Perez volum. 1. de sacra Scriptura dub. 11. & alij, qui argumenta hæreticorum ex professo adducunt, & soluunt, propositamque veritatem Catholicam de summa difficultate, ac profunditate sacrarum Scripturarum, tamquam earum dignitati, & maiestati valde conuenientem latè demonstrant prædictæq; difficultatis plures causas congruentique rationes adducunt.

Ex quibus omnibus id, quod superius diximus, satis apparet, scilicet difficultatem, & profunditatem, quæ in Venerabilis huius Parentis nostri libris reperitur, nequaquam eorum dignitatem minuere, sed potius summo operè commendare, hæc namq; difficultas est valde similis illi, quam in Scriptura sacra reperiri diximus: nec enim oritur ex affectato verborum furo, neq; ex styli obscuritate, quin potius huius Mystici Doctoris stylus valde perspicuus est, & quantum rei materia patitur, rebus difficilimis, ac valde reconditis eximia affert lucem, easque clarissime explicat, quod plures viri graues, & docti in hac doctrina, tamquam quid rarum, & egregium adnotarunt. Oritur ergo hæc difficultas ex rerum, de quibus agit, sublimitate, ac recondita excellentia, quæ quantumuis perspicuo explicetur stylo, semper satis abstrusa, & à communi hominum intelligentia abscondita manet. Præterea etiam, non in omnibus locis hæc reperitur difficultas, immò, vt plerimum multa tractat de externa, & interna mortificatione, rerum omnium ereaturarum abdicacione, paupertate spiritus, eximia conscientia puritate, reuelationum, ac similibus rerum in quibus multa solent immisceri pericula, renuntiatione, quæ omnia facillimè à quouis intelligi possunt, & ex eis ingens utilitas sequi.

Hanc vero suæ doctrinae aliqualem difficultatem, ipsemet Parens noster optimè præuidit, & ideo tacite huic obiectioni sic in prologo horum librorum occurrit. Et quoniam doctrina hæc est de obscura nocte, per quam anima ad Deum pergere debet: haud miratur Lector, si illi aliquantum obscura appareat. Existimo tamen, id solum initio lectionis futurum. Verum si in ea legenda progrediatur, priora clarius eum percepturum, vna quippe res per aliam dilucidatur. Quod si libri lectionem repetierit, puto manifestius cuncta intellectu, doctrinamque hanc tutiorem apparituram. Si vero aliquibus lectio hæc non arriserit, in causa est mea exigua scientia ac scribendi modus abiectus, & vilis: nam scriptiois materia ex se optima est & apprime necessaria. Arbitror nihilominus, quod licet hæc sublimiori exactioriq; stylo tractarentur quam

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
129

quam hoc loco nos fecimus, non multorum palato bene saperent, nec à multis exceptarentur. Sed enim hic valde moralia & spiritualibus, quibus per sua uia & incunda ad Deum ire placet, gratia iradentur, sed substantialis solum & solida pro vtriusq; doctrina, si tamen ad spiritus nudationem, de qua hic agitur, peruenire voluerint. Huc usque Mylt. nofter Doctor.

Tandem pro huius etiam obiectionis solutione addere placuit id, quod citatus Magister Lullius Legionensis respondens simili obiectioni aduersus libros S.M. nostræ THERESIAE factæ, in Apologia supra relata sic scripsit: Quantum ad id, quod circa obscuritatem horum librorum attinet, si ea sufficiens foret ad prohibendam lectionem librorum, omnes simul scriptorum codices sunt prohibendi, quia nec ipsi Professores illos in multis locis exacte intelligunt. Quæro, s. Augustinum, quot Theologorum reperire est, qui illum non exacte intelligant? Dionysium Areopagitam quis ille est qui hunc diuinum percipiat? & quod de istis dico, de Sanctis serme omnibus assero, qui in plurimis suorum operum locis videntur lingua propria loqui Arabica, & non solum id videtur illis qui Linguas Latinam, & Græcam norunt, verum & ijs quoque, qui scholis frequentant & Theologicam scientiam proficiunt. Quid dico de Sanctis, ipsi Professores & Doctores Scholastici, à suismet proprijs Discipulis, quamuis attentè illis mandant, vix percipi possunt. Doctores Angelici D. Thoma doctrinam, Thomistæ in multis non intelligunt, multo minus Scoti Scotista. Idem censendum de Alexandro, Durando, Henrico Gandauensi. Præterea, horum librorum obscuritas qua exigua est, nemini infert damnum, & plurimis prodest, qui enim hanc intelligit, ex ea commodum refert, non intelligenti nec commodum nec damnum affert, malè dico, imò & non intelligenti est perutilis, quia ista obscuritas non consistit in verbis, sed in quibusdam rebus, quarum qui caret experientia, nescit illas comprehendere & quod hæc ratio non percipitur, ordinariè generat admirationem & desiderium experiendi, qua sunt res per magna consequentia, & vtilitatis. Hucusque sapientissimus hic Magister, ex cuius responsione, & ex huc usque dictis proposita obiectione satis superque soluta manet.

CAPVT V.

TERTIÆ PRINCIPALI OBIECTIONI
aduersus eandem doctrinam in communi
sumptam occurritur.

1. TERTIO deinde aduersus hos libros modicam eorum vtilitatem aliqui obiciunt, cuius nullam (quod sciamus) rationem reddunt, nisi forte dicant ideo esse parum vtilis, quia pauci sunt, qui de rebus adeò sublimibus, & à communi hominum sensu, & cognitione reconditis agunt. Imò addunt, non solum non esse vtilis, sed pluribus damnis occasionem præbere, maximè, cum in lingua vulgari præmanibus omnium habeantur, timent namque ne personæ spirituales simplices, maxime verò mulieres, debitam eorum intelligentiam assequi non valentes, in errores, aliæque damna incidant.
2. Sed huius obiectionis vanitas se se ipsa satis prodit: etenim negari nequit, non solum

lum in religionibus, sed etiam extra illas, plures esse vtriusque sexus personas Deo altissimo famulatu seruientes, quæ nihil aliud curant, nisi, vt per creaturarum omnium externam, & interiam abdicacionem, perfectamque spiritus paupertatem, ad summam quamdam (quantum in hac vita fieri potest) cum Deo vnionem ardentibus desiderijs tendant, ad perfectionemq; illam anhelent, ad quam Christus Dominus nos inuitat dum ait: *Estote vos perfecti, sicut & pater vester cælestis perfectus est.* Matt. 5. num. 48. quamque ipsemet in nobis exoptat, dum ad Patrem orans dicit: *Rogo Pater, vt omnes vnus sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnus sint.* Ioann. 17. num. 21. non quidem, quia ad hanc aded perfectam cum Deo vnionem peruenire possimus, sed quia ad eam, quam proximius fieri possit, aspirare debemus.

Nec minus indubitarum est huiusmodi animas esse præ alijs omnibus, Deo gratissimas, siquidem (vt habetur Ecclesiast. 16.) *Melior est vnus faciens voluntatem Domini, quam decies mille iniqui.* Imo pluris est apud Deum vnus ex his perfectis, quam cæteri omnes, & vniuersus orbis, imò, quam plures alij, ac innumeri Orbes. Hac enim de causa (vt bene notauit Chrysol. homil. 52. in Genes. & hom. 24. super Epist. ad Hebræos.) Cum Deus terra, & cæli, ac totius Orbis Dominus sit, tamquam gloriosum sibi nomen assumpsit appellari Deus Abraham, Isaac, & Iacob, huiusmodique appellationem vt illustriorem habuit, quam si totius Orbis, aliorumque innumerabilium Deus appellaretur. Quo etiam pacto habuit se Deus erga Sanctissimam Matrem nostram THERESIAM, cum enim ipsa tanquam gloriosissimum sibi nomen assumpsisset vocari THERESIA IESV, ad denotandum se totam esse ipsius Iesu, simili quoque affectu ipsemet Christus Dominus semetipsum IESVM THERESIAE appellauit, illi se totum tradens, vt in quadam visione testatus fuit, sic illam alloquens, *Filia, iam tota mea es, & ego totus tuus.* Et in alia visione summam quam de illa sola præ vniuerso Orbe æstimationem habebat, expressius ostendere volens, sic eam cum summo amore alloquutus fuit, *Filia, ni Cælum creassem, pro te sola crearem.*

Ex quo recte inferitur, quod ea, quæ ad huiusmodi animarum vtilitatem, & profectum necessaria, vel conducentia fuerint, non tamquam res parui momenti, sed tanquam magni ponderis Deoque iucundissima habenda sunt, imò, quod illis necessarium, vel vtile est, non priuatam dumtaxat vnus, vel alterius, sed communem vtilitatem obtinet, eo quod sæpe ex illis, etiam si paucissimi essent, cæterorum omnium salus, ac totius ciuitatis, vel regni, in quo degunt, conseruatio, & felicitas pender; quod multis sanè possemus exemplis, ac testimonijs illustrare, breuitatis tamen gratia sufficere vnus, vel alterum in memoriam recollere.

Etenim notissimum est illud, quod refertur, Gen. 18: dixit enim Deus Abrahamo, non delendam fore Sodomam, si saltem decem iusti in illa inuenti essent, propter quorum defectum subuersa fuit, ad eam tamen subuertendam oportuit, vt expectaret discessum Iusti Loth, quia dum ipse in illa remanebat, non poterat Deus prædictam ciuitatem, & si tot sceleratissimis hominibus plenam, euertere, ipsomet Domino attestante, qui sic ipsum Loth alloquutus est, *Festina, & saluare ibi: quia non potero facere quidquam donec ingrediaris illuc.* Gen. 19. n. 22. Insuperq; propter ipsum Loth, urbem Segot vicinam Sodomæ, pro qua ipse rogauerat, non subuertit, vt ex ipsius Dei verbis loco citato constat: dixit enim ad Loth: *Ecce etiam in hoc suscepi preces tuas, vt non*

sub

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVT

128

subuertam urbem, pro qua loquitur est. Ecce quantum, vel vnus vir iustus ad totius ciuitatis conferuationem conducatur.

6. Quod etiam manifestissimè apprehenditur ex eo, quod cum quondam pro-
uocaretur Deus ad puniendam Hierusalem, eamque cum Regno Iuda, Caldeis tra-
dendam propter multa scelera, quæ populus illè contra Deum commiserat, dolens
ipse Dominus futuram illius ciuitatis, ac Regni ruinam, cupiensq; causam aliquam,
ad ei parcendum, inuenire, sic per Hieremiam c. 5. n. 1. ait, *Circuite vias Hierusalem, &
aspicite, & considerate, & quarite in plateis eius, an inueniatis virum facientem iudicium, &
quarentem fidem, & propitius ero ei, &c.* Super quæ verba sic exclamat Hieronymus:
*Grandis amor iustitia, vt nequaquam iuxta interrogationem Abrahæ, & responsonem Dei pro de-
cem viris iustis liberauerit ciuitatem, sed si vnum inuenerit, iam iamq; peritura Hierusalem, qui
faciat iudicium, & quarat veritatem, tamen Deus misereatur Hierusalem, &c.*

7. Plura alia illustrissima huius veritatis exempla omittimus, quis enim mente
comprehendet, quantas vtilitates vnus Abraham suæ genti, vnus Moyses suo popu-
lo, vnus Elias, vnus Benedictus, vnus Augustinus, vnus Bernardus, vnus Dominicus,
vnus Franciscus, vnus Ignatius, & vna THERESA, toti mûdo contulerint: sanè sicut
modicum fermenti totam massam fermentant, ita modicum perfectionis vni an-
imæ prerogatum, totam Congregationem, imò, & integrum populum illustrat: quæ
de causa Paulus ad Philipp. 2. n. 15. iure optimo viros sanctos, Orbis luminaria ap-
pellat, dicens: *Vt sit sine reprehensione in mediò nationis prauæ, & peruersæ, inter quos lucet
sicut luminaria in mundo, &c.* Merito ergo diximus ea, quæ iustus, & amicus Dei, maxi-
mè vero perfectus, & si pauci essent, vtilia sunt, non priuatam, sed communem totius
populi, ac Regni vtilitatem obtinere.

8. Ex dictis igitur intentum nostrum sic manifestatione ostendere possumus: in-
quirimus enim, num hi, qui perfectionem intendentes, contemplationiq; vacantes,
ad intimam cum Deo vnionem tendunt, indigeant aliquibus documentis, quibus in
hac difficili via rectè dirigantur, pluraq; pericula, quæ in illa frequenter occurrunt,
euant. Inquirimus etiam, vtrum spirituales Magistri, qui huiusmodi animarum
curam habent, indigeant quoq; scientia, qua illas ducere, ac securè dirigere valeant?
sanè nemo de hoc poterit rationabiliter dubitare, imò quo altior, & perfectior est
via, eo est difficilior, abundantiorque, ac sublimiori doctrina indiget.

9. Et quamuis præcipuus huius doctrinæ Magister sit ille, qui dixit: *Ne vocemini
Magistri, quia Magister vester vnus est Christus*, Matth. 23. n. 10. (quod Venerabilis Pa-
rens noster sapissimè in suis libris admonet) certum est tamen, iuxta Catholicam fi-
dem, præter hoc internum Magisterium (quod dumtaxat admittendum esse hæreti-
ci Libertini, & Suencfeldiani inaniter contendebant: vt refert Præteolus lib. 10. ver-
bo Libertini, & lib. 17. verbo Suencfeldiani) externum etiam Magisterium in Ecce-
lesia Dei esse necessarium, vt plures deceptiones, & errores euitentur, cum scriptum sit,
quod ipse Satanas transfiguratur se in Angelum Lucis 2. ad Corinth. 11. num. 14. sicu-
tilonga, & frequens experientia satis superque demonstrat. Quæ de causa docet
Apostolus 1. ad Corinth. 12. & ad Ephes. 4. quosdam posuisse Deum in Ecclesia A-
postolos, quosdam autem Prophetas, alios autem Pastores, & Doctores ad consum-
mationem sanctorum, vt iam non simus paruuli fluctuantes, & circumferamur
omni

omni vento doctrinæ in nequitia hominū in astutia ad circumventionem erroris, &c. Hac etiā de causa quosdam voluit Deus esse in Ecclesia montes, vt lux Orientis iustitiæ solis, scilicet Christi in illis prius recepta ex illis ad colles, & vsq; ad imas valles deriuaretur, iuxta illud Psal. 71. n. 3. *Suscipiant montes pacem populo, & colles iustitiam,* quod optimè ad rem nostram explicat D. August. tit. 1. in Ioann. his verbis. *Montes excelsæ animæ sunt: & colles parua animæ sunt; non autem acciperent minores animæ fidem, nisi maiores animæ, quæ montes dictæ sunt, ab ipsa Sapiëntia illustrarentur, vt possint paruuli trahere, quod possent paruuli capere, &c.* De necessitate ergo spiritualium Magistrorum, maxime in hac tam difficili perfectionis, & contemplationis via, non potest, iuxta Catholicam fidem, dubitari.

Vt ergo prædicta omnia simul colligamus, sequentem efformamus rationem. Id quod est necessarium ad spirituale salutem, profectum & instructionem illarum animarum altissimè Deo famulantium, quæ perfectionis viam ingredientes, per creaturarum omnium abdicationem ad intimam cum Deo vniõnem flagrantissimis desiderijs tendunt, est magni ponderis, Deoque gratissimum, & communi bono vtilissimū: at ad prædictarum animarum salutem, & instructionem summè necessaria est spiritualis Magistri in huiusmodi via periti doctrina: ergo doctrina hæc non parum vilis, vel tanquam parui momenti habenda est, quin potius tanquam magni ponderis, communique bono vtilissima, ac Deo gratissima pluris est æstimanda, sed huiusmodi doctrina in libris Mystici nostri Doctõris adeò securè, sublimiter, ac dilucidè traditur, vt nullus huc vsque inueniatur liber, qui in huiusmodi certis documentis, ac in doctrinæ ad id spectantis soliditate, & securitate ei præponendus sit, imò paucissimi cum illo comparari valeant, vt ex communi sapientum, ac spiritualium virorum testimonio constat, iuxta ea, quæ cap. 2. diximus; ergo horum librorum doctrina, tamquam communi hono vtilissima, magnique ponderis, & Deo gratissima, veneranda, amplectenda, plurisque æstimanda est.

Quæ ratio magis elucescit, & confirmatur, si attendamus inopiam, quæ communiter reperiri solet, spiritualium Magistrorum, qui cum debita scientia, & experientia, qualis ad hanc rem est necessaria, possint animas in hac contemplationis, & perfectionis via salubriter instruere, ac dirigere, periculisque, & difficultatibus, quæ in ea immisceri solent, occurrere: de hac. n. inopia, & fame, quam prædictæ animæ Deo dilectissimæ patiuntur, meritò dici potest illud Thren. 4. nu. 4. *Adhæsit lingua lætenti ad palatum eius in siti, paruuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis,* quæ inopiam optimè deplorat Venerabilis noster JOANNES in horum librorum prologo, assignans causam, quæ ad eos conscribendos motus fuit his verbis. *Ad hæc vero scriptio- nem non me virium mearum aliqua impulsit facultas, quæ nulla est, si rei adeò sublimi arduæque conferatur, sed firma quam in Deum concepi, fiducia, eum mihi laturum opem, vt aliquid proficui depromam; idq; ob summam plurium Animarum necessitatem, quæ in incerto virtutis itinere, dū eas Dominus in hac obscura Noctè collocare vult, vt per eam ad vniõnem diuinam perueniant, minime vterius progrediuntur: aliquando quia eam ingredi, aut sese in ea collocari recusant, aliquando vero, quia seipsas minime intelligunt, nec idoneos peritosq; duces, qui eas ad summam atq; vsq; montis perducant, sortiuntur. Quare est res cõmiseratione digna, videre plures Animas aptitudine naturali, diuinig, fauoris auxilijs ad vterius in via hac progrediendū dotatas, in infimo cū Deo a-*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

128

gēdi gradu remanere, eo quod abnuat, vel ignorēt, vel certe à vita spiritali inuis deficiere, & a-
uelli nō doceatur. Nōnulli siquidem Confessarij & spiritalis vitæ Patres, eo quod lumine istam
viam experimentis defituti sint, potius huiusmodi Animas præpediunt, illisq; detrimento sunt, quā
adiumento: similes facti fabricatoribus Babylonis, qui cum materia adificio aptam porrigere desi-
serent, aliam multam ab ea discrepantem suppeditabant, eo quod minime idiomata illud per spectum
illis esset: vnde nec quidquam aggressi operis per secerunt. Quamobrem res est prorsus molesta & animam
in huiusmodi euentibus minime seipsam intelligere, nec quæ eam intelligat, reperire possit.
Pluraq; alia ad hoc propositum optimè in eodem prologo subiungit, in suisq; libris
sæpè repetit, præcipuè verò in illo, qui inscribitur, Flamma amoris viua, Cant. .§. 4. ubi
sic inquit. Quantum ad primum spectat, non mediocriter necessarium est. Animæ proficere, & non
retrocedere cupienti, considerare, cuius sese manibus credat, qualis enim fuerit Magister, talis erit
& discipulus: & qualis Pater, talis & Filius. Pro itinere porro isto, saltem pro sublimioribus eius
rebus, imo etiam pro mediocribus, vix ductorem aliquem perfectum secundum omnes qua ad offi-
cium istud requiruntur partes reperiet. Vt enim esse sapiens, discretus, & rerumistarum experientia
conspicius, ad rectam enim directionem gubernationemq; spiritus, etsi fundamentum necessarium
sciētia sit, & discretio, si tamen sublimiorum rerum experientia desit, ignorabit in illis quando à Deo
conferuntur anima, eam dirigere, magnoq; posset illi detrimento esse & c. Quod experientia præ-
fatis comprobatum est, quotidieque magis comprobatur.

Vnde S. Maternostra THERESIA cap. 4. suæ vitæ testatur se per plures annos
non inuenisse spirituale Magistrum, qui eius spiritum intelligeret, eamque in hac
spiritali vita rectè dirigeret, quamuis multa diligentia, & studio diuersis in locis illi
quæsisset. Nullum Magistrum Confessarium, inquam, inueni, qui me intelligeret, tamen trigua-
ti ipsi annis postquam hoc quod hic dico, contigit, eam quæserim. Quod haud dubiè mihi non sa-
rum nocuit, ex huius defectu, non solum sæpè retro est, verum etiam in præsentissimo periculo, si
ne penitus pessum irem, & c. Qua etiam de causa multa damna, spiritalisque labores
cap. 5. & alibi affirmat se passam fuisse.

12 Cuius inopiæ facilis & euidentis ratio apparet: cum. n. ad hoc spirituale Magistrum,
præter scientiam, sit etiam necessaria experientia; vt S. Patres passim clamant, & infra
latius ostendemus, hanc autem experientiam de rebus adeo sublimibus paucissimi
obtineant, quia paucissimi sunt, qui eximiam illam spiritus paupertatem, vitæ purita-
tem, creaturarumq; abstractionem ad eam necessariam habeant, vt docent etiam com-
muniter S. Patres D. Bernard. ser. 3. de Circumcisione, ibi. Ad hanc perfectionem pauci, ut
fallor, perueniunt in hac vita, & c. vlt. de interiori domo, ubi idem optimè tractat. D. Bon-
nauent. de Mystica Theol. c. 3. pag. 4. ubi ait, idè Theologiam hanc vocari Mysticam,
seu occultam, quia pauci ad ipsam recipiendam se disponunt; Dionysius Carthus. in
præfatione ad tract. de fonte lucis, Ricardus de præparatione ad contemplationem
cap. 76. ibi. O quam rari sunt, vel quia nolunt, vel quia nequeunt, qui huc vsq; ascendant, rari
valde in hunc montem ascendere, sed multo rarius in eius vertice stare, & ibi moram facere, rarissi-
mum autem ibi habitare, & mente requiescere, & c. Vbi hoc elegantissime prosequitur:
docent etiam Eschius in Exercitationibus diuinis, exercitatione 5. Aluarez de Paz-
tom. 2. de vita spiri. lib. 2. p. 1. c. 11. & lib. 4. p. 3. c. 34. adducens ad hoc propositum al-
liud Iob 28. Sapientia vbi inuenitur, & quis, si locus intelligentiæ? noster Ioannes à Iesv
Maria, in schola orat. titul. 8. dub. 12. pluresque alij.

Cum ergo tam pauci sint, qui obtineant experientiam ad hoc spirituale magisterium necessariam, meritò Mysticus noster Doctor loco citato asserit vix aliquem inueniri, qui vnde quaque possit in hac perfectionis, & contemplationis via, spiritualis Magistri munus exercere, cuius veritatis, adhuc intra naturalem ordinem, notitiã habuit Plato, si quidem lib. 4. Dial. de virt. fol. nobis 16. tam difficile existimauit perfectum virtutis Magistrum inueniri, vt dixerit: *Sapè numero si qui virtutis Magistri essent, omni studio inuestigauit, nec vnquam inueni, & si vna cum ceteris pluribus, atque his, vt videbatur, huius facultatis peritis, id quæsiui.* Ex hac igitur spiritualium Magistrorum inopia satis aperte horum librorum Venerabilis nostri IOANNIS ingens vtilitas apparet; siquidem in eis continetur tam solidum, securum, ac sublime Magisterium, ad quod non solum hi, qui ad prædictam perfectionem & intimam cum Deo vniõnem tendunt, sed etiam eorum spirituales Magistri, & Confessarij tuto sese confugere possunt, quia propter eximiam huius celeberrimi Doctoris, in his rebus, sapientiam cum longa experientia coniunctam, insignemque vitæ puritatem, & perfectionem, quidquid ad hoc tam necessarium & difficile Magisterium desiderari potest, cumulatissimè in eius doctrina reperiant.

§. II.

Horum librorum in lingua vulgari vtilitas, & conuenientia demonstratur.

EX quibus etiam deducitur, non solum non esse nocuum, sed valde vtilè, doctrinam hanc vulgari lingua scriptam præ manibus haberi: cum enim plures ex his, qui ad hanc cum Deo vniõnem per contemplationis viam tendunt, simplices sint, ac Latinæ linguæ ignari, vel in ea non multum periti, vt experientia ipsa satis comperitum est, & ratio id conuincit, eo, quòd prædictæ personæ à rerum tumultu, ac negotijs alijsque curis, quæ mentem distrahere solent liberis, & expediti esse soleant, non est dubium, quin ad contemplationem, familiaremque cum Deo vsum, satis apti sint, quia, vt docent D. Greg. lib. 6. moral. cap. 28. D. Thomas 2. 2. quæst. 180. artic. 2. D. Bonavent. in prologo libri de regimine conscientia, vel fonte vitæ, & communiter SS. PP. ad contemplatiuam vitam valde conueniens est, ab exteriori actione, & immoderata occupatione, aliarumque rerum curis quiescere, impeditur enim actus contemplationis per tumultus exteriores, & curas.

Cum ergo plures ex his, qui contemplationi vacant simplices, ac Latinæ linguæ ignari, vel parum in ea exercitati sint, conuenientissimum sanè fuit, doctrinam hanc ad eò illis vtilè, & necessariam taliter scribere, vt commodè possent illam intelligere, eaque vti, quod, nisi vulgari lingua eam præ manibus haberent, nequaquam assequerentur; maximè, cum plures ex his spiritualibus, & simplicibus personis sapè, vel ratione status, vel alijs de causis spiritualem Magistrum in his rebus peritum, vel alios viros doctos, quos consulant, habere nequeant. Vnde nisi in aliquo libro, vulgari lingua scripto, ea, quæ ad hanc tam sublimem, & reconditam, ipsiusque necessa-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

124

riam materiam pertinent, inueniant, ac præ manibus habeant, spiritualis doctrinæ alimento omnino carebunt, fameque miserè confumentur, eruntque de numero illorum, de quibus supra diximus verificari illud Thren. 4. n. 4. *Adhæsit lingua lacrimis ad palatum eius in siti: paruuli petierunt panem, & non erat, qui frangeret eis.*

35.

Sed non solum ad huiusmodi animarum utilitatem, verum etiam ad spiritualium Magistrorum lucem, id ipsum conuenientissimum fuit; cum enim plures ex illis in Theologia Mystica, ac spiritualium rerum experientia (quæ, ut infra ostendemus, ad hoc spirituale Magisterium præcipuè spectanda est) non parum exercitati, in sapientia tamen sæculi, ac Latina lingua non admodum eruditi sint, oportebat sanè doctrinam hanc in hac materia ad eò securam, & salutarem, taliter ipsis offerre, ut absque difficultate possent illam intelligere, eaque ad proprium munus exercendum commodè uti, quod nisi in vulgari lingua eam præ manibus haberent, vix agrè allequi possent, & ideo maneret huius sublimis doctrinæ ingens Theaurus, respectu plurimum, tam ex Magistris spiritualibus, quam ex discipulis, absconditus, eoque ipso respectu illorum inutilis, iuxta illud Eccl. 20. *Sapientia abscondit 4. & Theaurus inuisus, quæ utilitas in vtrisque?* Imò reprehensionem mereretur sublimis hic Doctör, si doctrinam hanc in his temporibus ad eò necessariam, utpote quæ in præcauendis illusionibus, quibus plures personæ decipiuntur, tota vertatur, sub Latini Sermonis velamine absconderet, id namque esset abscondere animarum frumentum, in tempore publicæ necessitatis, & famis, quod Deo valde ingratum est, iuxta illud Proverb. 11. num. 26. *Qui abscondit frumenta, maledicetur in populis.*

36.

Hanc autem ingentem utilitatem confirmat experientia ipsa, tam in his libris sublimis nostri Doctöris, quam in alijs similis argumenti, qui in vulgari lingua circumferuntur, nam, ut modo omittamus vberimos fructus ex doctrina IOANNIS nostri à pluribus, tam sapientibus, quam simplicibus huc vsq; collectos, quis nesciat, cum quanta animarum utilitate plures libri de oratione, & contemplatione, necnon, & de diuinis visionibus, ac reuelationibus agentes, vulgari lingua, in omnium manibus circumferantur? cuiusmodi sunt libri illi, qui Hispano sermone vocantur, *Abecedarij*, & etiam alij, qui inscribitur, *Item, Ascensus Montis Sion*, ex quorum lectione S. Mater nostra THERESA (ut plures alias personas omittamus) magnam utilitatem experta fuit, eo tempore, quo spirituales Magistros, qui eius spiritum intelligerent, non inueniebat, ut ipsa met cap. 4. & 23. suæ vitæ testatur: similiterque in lingua vulgari circumferuntur, cum magna utilitate liber Theologiæ Mysticæ D. Benaventuræ, Exercitia Nicolai Eschij, Vita, & reuelationes S. Gertrudis, S. Catharinæ Senensis, & Venerabilis IOANNÆ DE LA CRUZ, alijque libri similis argumenti, nostri Hieronymi à Matre Dei, alias Gratiani, Molinæ Carrhusiensis, Albaradi, & aliorum plurimum, & ut cæteros omittamus vnus pro omnibus sufficiat liber S. Matris nostræ THERESIÆ, sublimis contemplationis doctrina, Mystici nostri Doctöris doctrinæ omnino similis, diuinisque reuelationibus referus, qui ut supra cap. 1. à num. 8. diximus in omnibus fere linguis, cum communi admiratione, & utilitate, totiusque Ecclesiæ, ac Summorum Pontificum approbatione præ omnium manibus haberet: ex cuius doctrina (ut benè notauit sapientissimus Magister Luisus Legionensis supra citatus) nullus vnquam deceptus, aut illisus inuentus est. *Si*

ergo

ergo ex his libris, qui de hoc argumento vulgari lingua tractant, tam ingens vtilitas in Ecclesia Dei experimento ipso comprobata est, nulla apparet ratio cur de vtilitate librorum Venerabilis nostri IOANNIS, vbi hæc eadem doctrina adeo securè, & prudenter tractatur, possit cordate dubitari.

Quod etiam ex eo magis confirmatur, quia plures SS. Patres, tam Græci, quam Latini de huiusmodi, & alijs rebus valde sublimibus in proprio, & vulgari idiomate, quod respectu illorum, & gentis ad quam scribebant, Græcum, vel Latinum erat, suos libros ediderunt, ex quo non damna, sed ingentia commoda, & vtilitates in Ecclesia Dei secutæ sunt.

Imò addimus, quod etfi ex alijs libris, qui lingua vulgari de hoc argumento tractant, modica vtilitas, vel etiam incommoda aliqua sequuta essent (quod, vt vidimus, verum non est) tamen in doctrina Mystici nostri Doctoris nullum fundamentum, aut occasio id prudenter timendi, sed potius ingentem sperandi vtilitatem, inuenitur: etenim damna, quæ ex huiusmodi libris, vt in plurimum oriri solent, proueniunt ex inordinato aliquo appetitu diuinarum visionum, ac reuelationum, aut aliarum rerum huiusmodi, ex quibus sanctitatis fama, proprijsque nominis celebritas acquiri solet, ex quo appetitu aditus ad plures errores, Dæmonis illusiones, & vitia aperitur: at doctrina hæc IOANNIS nostri non solum appetitum hunc non excitat, quin potius illum omnino extinguit totus enim est prudens hic Doctor in tali appetitu damnando, & extirpando, frequentissimè docens, non esse curandum de huiusmodi visionibus, ac reuelationibus, imo potius eas, communiter loquendo, respiciendas esse, spiritualesque Magistros valde hortatur, vt à suis discipulis earum amorem, & æstimationem auferant: totamque suam doctrinam eo dirigit, vt animas absque villo talium rerum adminiculo, sed solo fidei lumine innitendo, propriæque mortificationi internæ, & externæ semper incumbendo ad intimam cum Deo vniõnem ducat, & ita tota eius doctrina carni, & sanguini, ac vano honoris appetitui, proprioque amori est valde aduersa, adeoque rigida, vt potius timendum sit, ne homines ab ea deterreantur, quam ne propter illam, ad prædictarum rerum vanum, & inordinatum amorem excitentur: quod optime præsensit ipse Venerabilis noster IOANNES, dum in prologo suorum librorum sic scripsit: *Arbitror nihilominus, quod licet hæc sublimiori exactiori que stylo tractarentur, quam hoc loco nos fecimus, non multorum palato bene saperent, nec à multis exoptarentur. Non enim hic valde moralia ex spiritualibus, quibus per suauia & iucunda ad Deum ire placet, gratia tradentur, sed substantialis solum, & solida præsertimque doctrina, si tamen ad spiritus nuditatem, de qua hic agitur, peruenire voluerint. Tantum igitur abest vt doctrina hæc occasionem ad prædicta damna præbeat, vt potius saluberrimum contra illa antidotum contineat, & ideo de eius ingenti vtilitate, etiam in lingua vulgari dubitari non potest.*

B.
Iuannis
a Cruce

Opera
mystica

NVI

124

S. III.

Insignis aucto ritas Magistri Luisij Legionensis
ad hoc propositum adducitur.

19. **T**ANDEM ad hoc propositum non possumus non adducere insignem respon-
sionem, quam simili obiectioni aduersus libros S. M. N. THERESIAE factae pra-
buit sapientissimus ille Magister, Luisius Legionensis, in Apologia citata, ubi sic ha-
bet: Et ad primum, ut pateat esse calumniam praesuppono. Orationem vnionis esse suspensionem
Anima in Deo, quae accidit, quando oranti & in discursu intellectuali existenti, Deus applicando
sua virtutem, & potentiam eum ad se trahit, eique suspendit discursum intellectualem, & acci-
dit voluntatem eius vnitorio amore. Hoc praesupposito, Dico: Verum esse huius vnionis mentionem
haberi in istis libris, & in illis declarari, quid sit ista vnio, & in quo consistat: item de bonis effici-
bus quos causat, quae ratione valeat cognosci, & discerni vera à falsa, & si hoc est illam edocere,
verum est hos libros illam docere: sed quare: talis doctrina quod nocuum est adfert, vel quod non
inconueniens in se continet, quod si asserere velint, tale orationis genus minime reperiri falsissimum
quid asserunt, & in sanctos maledicti sunt, qui de hoc scripserunt, imo contra ipsam Fidei verita-
tem: constat quippe ex Sacra Scriptura dari orationem raptus seu ecstasis & ubi tale orationis ge-
nus reperitur, habetur & illud quod vocamus vnionis: si vero fateantur, uti illos fateri oportet, da-
ri tale orationis genus, non rectè asserere possunt hoc malum esse, cum illud Deum elargiatur: & si
datur & bonum est, quia nam ratione malum esse poterit tractare de tali vnione, eiusdem demon-
strare qualitates, fallacias detegere, quae hoc in itinere occurrere possunt; ne gradientes per istud de-
cipiantur.
20. Si vterius dicant, hanc orationem per regulas, & precepta minime acquiri posse, maximum
dicunt veritatem: & hoc est omnium primum monitum horum librorum, ac proinde nulla illis
dant precepta nec regulas, solum orationis studio incumbentes admonent, quod si ad hunc orationis
gradum pertingere cupiant, magnam conscientiae puritatem sententur oportet; cor in superbia
terrenis auellant, ad ea quae perfectiora sunt, semper adspirent, ut sunt precepta & consilia Eua-
gelica, si ergo hac vnionis via est bona & perfecta, bonum quoque est & necessarium haberi libros,
qui de ea tractent, & qui ostendant eius naturam, qualitates, & semitas. Cur conueniat librum
reprobare, qui est dux via bona? Quod si expediat talia non scribere, ideo erit, ne sciantur, & si hoc
conuenit, idcirco erit quia expedit ea non deduci in usum. At nemo sanè erit adeo hebes & ignorans,
qui hoc ipsum ausit asserere: imo è contra quia eius usus utilis est, etiam scientia erit necessaria: ac
propter hanc ipsam rationem maxime proficuum eam scribere.
21. Respondeant mihi qui ista proferunt, quibusnam nocuum est aliquid cognitio huius vnionis
adferat: an illis qui de ea tractant? minime: quia communicatur illis lumen ad hoc ipsum quod
pertractant melius edocendum. Isti vero qui non agunt de ijs quae hic legunt, alterutrum necessari-
percipiunt, vel admirationem de Deo super delictis, quibus suos fouet; vel desiderium sequenda istam
viam, & deserendi totum ut Deum iam sibi amicum experiantur: quae duo motiua, ut per se patet,
utilia sunt.

Videtur

Videtur tales, qui ad ista attendunt, nullos prater hos vidisse libros, & ignorare alios quoq; reperiri scriptores, qui de eadem materia pertractant; quam ergo iniustitia labes est, ab his dumtaxat scriptis caeteris sibi, que inter alia millena scripta versantur? Videant S. Bonauenturam, Richardum à S. Victore, Ioannem Gersonem, & si conscriptos in lingua vulgari exoptant, videant tertiam partem Abecedariorum, & videbunt esse exiguum quod B. Mater THERESIA hoc in genere scribit, respectu eorum que alibi & dicuntur, & exarantur, & hoc quo ad primum. Huc vsque Legionensis loco cit. qui etiam in epistola scripta ad Moniales Monasterij Mattitensis Ordinis nostri, que in principio operum S. M. N. THERESIE habetur, sic ad propositum loquitur.

21.

Iam reliquum est, respondere nonnihil his, qui adeo hosce libros periculosos censent, quod res, nimis quam subtiles, & sublimes tractent, quas ad vniuscuiusque genium non facere, nec ad omnes, passim spectare aiunt. Cum ergo tria sint hominum genera, quorum alij de facto orationi intendunt, & vacant, alij si vellet, ei possent intendere, alij denique ob status sui conditionem, prorsus, etsi vellet, non possunt; peto iam ipse, quibusnam horum libri huius lectio periculum sit creatura? an spiritualibus: nequaquam: nisi fortassis alicui noxium & periculosum sit, nosse quid faciat, & cuius rei professionem faciat. An vero his, qui orationi vacandi occasionem quidem habent, sed negligunt? multo minus: inueniunt namque in his libris, non solum qui ipsos, cum eam exercere volent, conuincat, & viam commonest; verum etiam qui eos excitet atq; animet, ut hic animum applicent. Quod profecto magnum bonum est. Tertij ergo generis hominibus, quid est, quod hic noceat, & periculum creet: an nosse, quod Deus hominibus amabilis, affabilis, & blandus est? quod eum inueniat, qui se ab omni prorsus re sequestrat, & denudat: quas anime delicias afferat? quale sit inter eas quas illi conferet consolationes discernere: quo eum modo depuret, expurger, & velut sublimet? Quid hic, quaso est, quod cognitum legentem non sanctum reddat: quod non quandam in ipso Dei admirationem excitet, ipsumque ad eum diligendum inflammet? si ergo operum horum exteriorum, que Deus in rerum creatione & gubernatione peragit, consideratio quedam communis boni: in omnium hominum vsuum, schola sit, quomodo arcanorum eius mirabilium cognitio, cuiquam esse possit periculosa.

22.

Et licet fortasse quis ob malam suam dispositionem, aliquod hinc sibi damnum & noxam eliceret, anne idcirco tanto bono & vtilitati, & quod in tam multos dimanare possit equum foret iamnam occludere & illud impedire? eadem ratione possit & ab Euangelij predicatione cessari: nam ipsum, non recipientibus (ut Apostolus ait) maioris est damnationis occasio. Quae demum scripta sunt, etiam ipsam sacra Scripturam sub his comprehendendo, e quibus male affectus animus non aliquem errorem possit arripere & haurire? In ipsorum examine & iudicatione videndum est, num ipsa in se bona sint, & ad fines suos consequendos congrua, non autem quomodo sinister nuntiorum vsus eas sit usurpaturus, si enim ad hunc respicere velimus: nihil vsque eo sanctum est, quod non possit merito vetari ac prohiberi. Quid Sacramentis Ecclesia sanctius est? quam multos tamen inuenire est, qui ex sinistro eorum vsu & frequentatione deteriores fiunt? Diabolus, utpote subdolos & vaser, & semper ad nobis nocendum excubans, in varios sese induit colores, seque in mentibus quorundam tanquam de proximi salute & bono sollicitum & prospicientem ostendit, quod, per speciem alicuius particularis damni auerendi, simul ab omnium oculis submoueat id, quod publice & in communi bonum & proficuum est? Nouit quippe damni plus se facturum in omnibus his, qui horum librorum lectione, aut vitam emendabunt, aut ad spiritualem perfectionem peruenient, quam compendij ex inscitia, aut prauitate huius vel illius priuati, qui ob malam suam

23.

f dispo-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica
NVI
128

dispositionem huius offendiculum capiet, & periculum. Quare ne priores illos amittat, paucorum horum, quos alijs sexcentis modis corrupit & deprauavit, damnum magnificat, & nobis ob oculis ponit. Quamquam sicuti paulo ante dixi, neminem ita male dispositum esse sciam, qui inde damnum referat, quod nouit Deum amicis suis amabilem esse & quantum ipse in se suauis sit, & quibus acutius modis ad ipsum perueniant: quæ omnia hic tractatus quam cumulatissimè docet & tractat, ita ut vix quidquam probent, quod ipsi non dirigunt, & inadueniunt, & totum ad hoc viribus conuertunt, ne, quod ex sola ipsorum mente & proposito non fit, vllam apud alios auctoritatem inueniat. Quibus satisfacere & respondere omnino nolo, quod ex propria voluntate error ipsorum ortum habeat, vnde nec responsionem aliquam valent admittere, sed ceteros omnes rogatum velim, ne quo illis modo auscultent aut credant, quod hoc non mereantur. Huc vsque sapientissimos hic vir, cuius verba sic ad longum retulimus, quia proposito nostro adeò mirificè congruunt, ut pro defensione horum librorum mystici nostri Doctoris, data opera, conscripta à tanto viro fuisse videantur.

§. IV.

Proposita obiectionis responsio concluditur.

25. **C**ONCLVDAMVS ergo responsionem huius obiectionis, colligendo ex dictis non aliunde, nisi ex Dæmonis malitia, & inuidia plurium bonorum, quæ ex horum librorum Venerabilis nostri IOANNIS lectione facilliquè intelligentia secuta sunt, in posterumque cum maiori incremento proculdubio sequentur: ex hac ergo Dæmonis inuidia ortum fuisse aliquorum scrupulum, vanumque timorem circa huius doctrinæ, ad eò his temporibus vtilis, & necessariæ, & ab omni periculo liberæ, communitatem diuulgationem, sub titulo zeli boni communis, maximè cum huiusmodi reuelum & scrupulum non videamus in illis circa euulgationem aliorum librorum, qui quotidie lingua vulgari in lucem prodeunt, resque non solum inuiciles, & vanas, sed valdè profanas, & nocuas, quibus vitiatum hominum animus facillime adhæret, continent, & in plurium manibus, cum maximo eorum, & totius reipublicæ damno, circumferuntur.

26. Quod etiam optimè adnotauit Sapientissimus Magister Luisius Legionensis Apologia iam citata his verbis: Et sic dicendo concludo, quod citra vllam dubitationem credam, illos grauissimè à dæmone decipi, qui de his libris non eà qua par est reuerentiâ loquuntur: & quod ab impostore diabolo eorum lingua dirigatur, ad horum librorum euidentem firmitatem ipsis mediantibus prapediendum, si possit. Quod euidenter ex hoc patet; si enim spiritus Dei agerentur, prius & ante omnia condemnarent libros Cælestina, Equestres, & sexcentas alias Cassinianas aliosque plenos vanitate, & lasciuia, quibus momentis singulis insciantur, velut pessimum veneno innumera anima, sed cum non moueantur à Dei spiritu, istorum nullam mentionem faciunt, per quos deprauatur Christianitas, & morum bonitas, sed de illis loquuntur, & illos cantillant, qui bonos ordinant mores, qui recolligunt animam, & ad Deum maxima cum efficacia ducunt. Sacerdos sacè

sanè esset zelum in euulgatione horum librorum auertenda, ac reprimenda exerce-
re, quam in impedienda diuulgatione librorum spiritualium, qui ad animarum pro-
fectum ad eò vtilem, necessariam, ac securam (sicuti ostendimus, & ex dicendis ma-
gis constabit) doctrinam continent.

Nec huic indiscreto zelo suffragatur aueritas aliquorum ex SS. Patribus, & Do-
ctoribus asserentium res valdè sublimes non esse facile alijs communicandis: nam (vt
ex hac vsque dictis constat) huiusmodi communicationem, & diuulgationem cum
debitis circumstantijs, ita vt communis vtilitas prudenter ex tali diuulgatione sperari
possit (vt in præfenti contingit) nequaquam reprobant; sed potius suis exemplis, & do-
ctrina sua dent: solum ergo reprobare possunt talium rerum diuulgationem; vel cum
sit determinatè respectu personarum ad talem doctrinam capiendam inhabilium:
Magistri namque doctrina cum discipulorum captu proportionanda est, iuxta illud
Pauli, *Lac vobis potum dedi, non escam, nondum enim poteratis*, 1. Corinth. 3. n. 2. quod incon-
ueniens non reperitur, quando generaliter, absque huiusmodi personarum determi-
natione, doctrina scribitur, vt in eiusdem Pauli sublimi doctrina, quæ in eius epistolis
continetur, cernere licet: vel etiam earundem rerum euulgationem possunt reproba-
re, cum specialiter ratione circumstantiarum, loci, temporis, & personarum maius
damnum, quam vtilitas prudenter timeri potest, quod in casu de quo loquimur, op-
posito modo contingere, satis ostensum est: vel denique huiusmodi euulgationem
merito damnant, quando Scriptor, seu Magister taliter præsumit de rebus sublimibus,
cuiusmodi sunt nostræ fidei mysteria, disserere, vt ea omninò, & perfectè declarari, ac
ratione nostra assequi, & veluti comprehendi posse, denotet. Quod talium rerum al-
titudini, & profunditati valde derogat.

Cæterum, qui taliter de his rebus scriberet, vt potius rationis nostræ opus exclu-
dendum esse, intellectumque proprium in fidei obsequium captiuari debere, huiusque
fidei lumen in sublimibus rebus, cum magna subiectione, & reuerentia innitendum
esse doceret, is proculdubio rectissimè, & cum magna vtilitate, & iuxta sanctorum
Patrum documenta de his rebus sublimibus ageret. Quo pacto sublimem hunc Do-
ctorem nostrum de illis tractare cuiusque doctrinam eius legenti manifestum erit,
siquidem tota in eo versatur, vt animam per obscurum fidei lumen dum in huius vitæ
caliginoso loco degit, ad sublimem contemplationis, & vnionis cum Deo montem
ducat. Vnde ex doctrinæ huius euulgatione non damna, sed plures, & ingentes vtili-
tates prudenter sperari vnde quaque possunt, idque experientia ipsa iam comproba-
tum est, sed circa hoc argumentum de vtilitate horum librorum, videantur ea,
quæ duobus præcedentibus capitibus in præcedentium obiectionum so-
lucionibus, nec non ea, quæ cap. 2. in huius doctrinæ com-
mendationem diximus.

(:)

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVT
124

Incidenti quæ sitio fit satis.

29. Tandem, ut cuius obiectioni, aut scrupulo, qui contra hos libros in communi occurrere posset, plene satisfaciamus, placuit vitio adijcere rationem eius, quod aliquis posset inquirere: Cur, scilicet sublimis hic Doctor, sicuti in sua doctrinæ comprobationem, & confirmationem tot Scripturæ testimonia adeo subtiliter, ac subtiliter explicata adducit, sic etiam sanctorum Patrum testimonia non referat? Ex hoc namque occasio tribui videtur ad suspicandum doctrinam hanc non adeo conformem esse eorum doctrinæ, à quorum testimonijs abstinuit.

30. Sed suspensionem hanc vanam, & falsissimam esse ex dicendis in progressu harum observationum satis constabit; in quibus ostendemus IOANNIS nostri doctrinam in sanctorum Patrum Illustrumque Doctorum libris omnino contineri. Unde non ideo ab eorum testimonijs referendis abstinuit, quia ipsis aliquo modo minus consonam esse existimaret, sed propter duo. Tum nimirum quia satis illi visum est, doctrinam suam Scripturæ sacræ (quæ diuinæ sapientiæ Thesaurus est) firmissimis testimonijs frequenter comprobare, & confirmare, ut sic maximam apud homines auctoritatem, & robur obtineret, summamque fidem sibi conciliaret. Tum etiam, quia intendebat doctrinam hanc, quantum fieri posset, breuiter, & sine prolixitate fastidio, atque ad legentium solam vtilitatem, non autem ad propriæ eruditionis ostentationem scribere: & ita, cum ex Scripturæ sacræ testimonijs debitum suæ doctrinæ robur præbuisset, ab alijs testimonijs adiungendis, quibus opus hoc nimirum exsuperaret, nec facile præ manibus haberi posset, & ita eius communis vtilitas impediretur, libenter abstinuit, maxime cum eo ipso, quod demonstrasset eius doctrinam sacræ Scripturæ doctrinæ omnino conformem esse, eo ipso perspicuum remanebat, esse etiam conformem doctrinæ SS. Patrum, quam ipsi ex eodem fonte Scripturæ sacræ depromserunt. Nihil ergo remanet, quod aduersus doctrinam hanc in communi obijci possit, ea vero quæ circa propositiones aliquas in particulari occurrunt, in sequentibus discutientur.

CAPVT VI.

*THEOLOGIAM MYSTICAM, SICVTI
Et quamlibet aliam scientiam, vel artem, proprias, ac reconditas phrasas, aut locutiones sibi vendicare, quarum usus minimè ab alijs in tali scientia ineruditis iudicandus, aut taxandus, sed illius professorum iudicio (dum modo de veritate constet) relinquendus est.*

26. QVIA ex vtu phrasum, seu locutionum, quæ in Theologia Mystica speciales, ac propriæ sunt, oritur difficultas plurium propositionum, quæ in his libris
quibus

quibusdam nimis bene intellecta, & propterea notatae sunt, ideo, vt manifeste appareat nullatenus, propter has difficultates, doctrinam hanc minori commendatione dignam esse, necessarium sane fuit, id, quod in titulo proposuimus, in hoc capite praemittere.

Illud igitur in primis, tanquam certum statuendum est, in qualibet scientia, vel arte, licitum, imò & convenientissimum esse illius professoribus, pluribus locutionibus, ac phrasibus illius scientiae proprijs, quarumque legitimus sensus, his, qui in tali scientia, vel arte versati non fuerint, ignotus sit sapè, vti, quoties scilicet ad ea, quae sunt illius scientiae propria, conueniens iudicauerint; quae proinde locutiones ab alijs, quantumuis in alijs scientijs eruditjs, qui eas non bene capiunt, non statim reiiciendae, vel damnandae, aut contemnendae sunt, sed earum iudicium his, qui in tali scientia eruditi fuerint, relinquendum, multumque praedictis Professoribus in hac parte deferendum est.

Huius veritatis ratio in eo fundatur, quod scilicet ad rectam nominum impositionem, ac loquendi modum necesse est rerum quibus nomina imponenda sunt, vel de quibus sermo instituendus est naturam perfecte cognoscere. Hac enim ratione D. Thomas 1. p. q. 13. ar. 1. ait: *Voces referuntur ad res significandas media conceptione intellectus secundum hoc igitur, quod aliquid à nobis intellectu cognosci potest, sic à nobis potest nominari, sicut hoc nomen homo exprimit sua significatione essentiam hominis secundum quod est &c.* Idemque docet art. 8. eiusdem quaest. nec non opusc. 73. his verbis: *Cum nomina sint signa rerum, & ipsas res nobiscum ferre non possumus in disceptatione veritatis ipsarum, ideo ipsi nominibus pro rebus vtentes, necesse habemus scire quid ipsa nomina significent, &c.* Quod etiam prius docuerat Plato, dum in libro, qui Phaedrus, vel de Pulchro dicitur in fine sic scripsit: *Memnisse oportet non prius posse aliquem dicendi artem ad summum calere ad persuadendum, atq; docendum, quam veritatem earum rerum quas dicit, aut scribit cognouerit, vniuersamque rem definire, & definitioni posita rursus secundum species, vsque ad indiuidua diuidere nouerit.*

Vnde vt bene notauit Origenes homil. 2. in Iosue, & D. Ambros. in comment. epist. ad Rom. cap. 1. non casu, vel fortuito, sed ratione, & consilio nomina rebus ab Antiquis posita sunt, quod bene confirmatur, ex eo quod sacra Scriptura Genes 2. refert, scilicet: *Adduxisse Deum ad Adam omnia animantia terra, & vniversa volatilia caeli, vt videret quid vocaret ea, omne enim quod vocauit Adam anima viuens is ipsum est nomen eius, appellauitque Adam nominibus suis cuncta animantia, &c.* Idem namque id factum fuit, quia (verba sunt Abulensis super hunc locum) *Adam cognoscebat proprietates animalium, & secundum has imponebat eis nomina, vt non solum cognitionem haberemus de rebus presentibus per visum, sed etiam de rebus absentibus per nomen, quod imponitur, ideoq; appellauit cuncta nominibus suis, id est, nominibus cuiuslibet speciei appropriatis, &c.* Quod etiam docet super eundem locum Hugo. Card. & ex huiusmodi nominum impositione colligit D. Thom. 1. p. q. 94. ar. 1. in argumento, sed contra Adam habuisse omnium rerum scientiam, quia scilicet ipse (verba sunt sancti Doctoris) *imposuit nomina animalibus, nomina autem debent naturis rerum congruere, ergo Adam sciuit naturas omnium animalium, & pari ratione habuit omnium aliorum scientiam, &c.*

Ex quo manifeste deducitur, quod cum soli sapientes, & periti in qualibet arte,

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica

NVI

128

vel scientia naturas rerum ad illam pertinentium perfecte calleant, ad ipsos dumtaxat spectat eisdem rebus nomina imponere, ac phrasibus, & locutionibus ad proprias materias recte significandas aptis uti, ut ea quae modo diximus satis probant, insuperque docuit Plato in libro, qui Cratylus, vel de recta nominum ratione inscribitur circa finem his verbis: *Necesse est scientem fuisse illum, qui nomina posuit, aliter autem, ut iam dudum dicebam, nomina nequaquam essent, &c.* Quae etiam de causa D. Hieron. Amos 1. *Natura illi est (inquit) ut omnes artifices artu sua loquantur exemplis, & unusquisque in quo studiorum suorum, illius similitudinem proferat.*

5. Vnde etiam constat ad huiusmodi sapientes, & peritos in qualibet arte pertinere de recta locutione, nominumque, & phrasium ad illam artem pertinentium vsu, iudicium ferre, cumque circa hoc difficultas aliqua occurrerit, illorum iudicio, non aliorum, quamuis in alijs artibus periti sint, standum esse: id nam que in quavis difficultate, aut dubio circa propriam alicuius artis materiam seruari debere, optime pluribus adductis exemplis docuit citatus Plato in libro, qui Theaetetus, vel de scientia inscribitur his verbis: *Cum medicina quispiam imperitus in seipsum sese incursum putat, atque ita sese caesactum iri, medicus autem repugnat contraria opinatus, verius illorum veram opinionem futuram ducimus? Num utriusque Ridiculum quidem id esset, quin etiam de vino, quod dicitur, vel austerum futurum sit, agricola non citharista opinio praeualet, nec de consonante, dissonante futuro, gymnasticus melius, quam musicus opinatur, quando vero parat a mensa esse, eunda sunt quae, ac de futura illarum futuitate aliquid praedicendum, nonne coqui opinio potior, quam alterius cuiuslibet popinarie Imperiti? quam ratiocinationem concludit sic in persona Socratis loquens: *Satis iam aduersus praeceptorem tuum dictum sit, quod fateri cogitur, alium alio sapienterem existere, eumque talem mensuram esse, me autem cum experis scientia sim, nihil mensuram sui cogit.* Idemque docuit dialogo de natura hominis circa principium. *Habemus itaque eum, qui in vnaquaque scientia sapiens, ac peritus est, debere esse mensuram, cui caeteri in illa scientia, vel arte imperiti, quamuis in alijs sapientiores sint, debeant in his, quae ad illam artem, vel scientiam pertinent, cuiusmodi sunt phrasae, ac locutiones illius artis propriae, aliaque huiusmodi, conformari.**

6. Hac de causa diuersarum artium, vel scientiarum Professores, iisdem vocibus, ac terminis materialiter sumptis, valde diuerso modo vtuntur, prout ad ea, quae in vnaquaque scientia propria sunt, significanda congruentius esse iudicat, & ita eisdem voces in hac, vel illa scientia longè diuersam obtinent significationem modomque dicendi, ac phrasim constituunt. Hac enim ratione Logici appellant, speciem id, quod Iurisperiti vocant, genus, nec non & indiuiduum sumunt illi, pro eo quod hi appellant, speciem. Mathematici tanquam principium per se notum constituunt, totum plus esse quam sui partem, cum tamen Politici affirmant dimidium plus esse quam totum, eò quod in his materijs prudentialibus, ac Politicis, dimidium denotat mediocritatem, totum verò supremam potestatem, & quia conuenientius est ad rectam gubernationem prudenti quadam mediocritate, quam suprema potestate dominij vti, bene docuit Plato dialog. 3. de legibus asserens Graecorum Rempublicam, & potentiam antiquum splendorem, & felicitatem ideò amisisse, ac veluti eueriam esse, Quae (verba sunt Platonis) illud rectissime dictum ab Esiodo ignorarunt, dimidium nomen, quam plus esse quam totum, quando videlicet totum comprehendere noxiuum est, dimidium vero modum se habet, &c.

Præterea Philosophi, ac Theologi, Scholastici annihilationis nomen pro totali rei deſitione ſumunt, cum tamen iuxta Scripturæ ſacræ phraſim annihilatione profundam quandam humilitatem ſignificet, iuxta illud Pſalmi. 72. *Ad nihilum redactus ſum, & niſiui, ut tibi incognitus noſter, & alij adnotarunt. Eamdemq; annihilationem Theologi Myſtici pro ſumma quadam ſumme, ac creaturarum omnium obliuione, ac deſitione ad Dei vionem ordinata ſumunt. Philoſophus deinde Moraliſ quamlibet nimietatem, tamquam vitioſam, damnabit, eò quòd virtus in medio conſiſtit; at verò, iuxta Scripturæ ſacræ phraſim, nimietas perfectionis excellentiam denotat, iuxta illud Pauli ad Epheſ. 2. n. 4. *Propter nimiam charitatem qua dilexi nos Deus, &c.* Et Pſal. 111. *Beatus vir, qui timet Dominum: in mandatu eius cupit nimis.* Similiterque Moraliſ Philoſophus ſuperbiam, ac furorem non niſi in malam, ac vitioſam partem ſumet; at vero iuxta Scripturæ ſacræ phraſim, generoſitatem, maieltatem, ac ſupremam excellentiam ſignificat, iuxta illud Prophetæ Amos 8. num. 7. *Iurauit Dominus in ſuperbiam Iacob, id eſt, propter ſe ipſam, qui eſt bona ſuperbia Iacob, in quo etiam ſenſu verba illa Pſalmi. 92. *Dominus regnauit, decorem indutus eſt,* tranſtulit ex Hebræo Caietanus, Dominus regnauit ſuperbia indutus eſt, & iuxta eandem phraſim ſæpè Regius Pſaltes furorem Deo tribuit Pſalmi. 2. 6. 36. 37. & alibi, eundemque D. Dionyſius ſpiritualibus ſubſtantijs ſæpè adaptat.**

Præterea Philoſophi, ac Theologi alicuius rei ignorantiam pro deſectu, ac priuatione ſcientiæ ſumunt: iuxta Scripturæ vero phraſim, ut videre eſt 2. ad Corinth. 5. & Matth. 25. num. 12. Deus ignorare, & neſcire dicitur, non quia alicuius rei ſcientia, & cognitione careat, ſed quatenus eam non approbat, ut docet D. Thom. 3. p. q. 15. art. 2. ad 2. Origenes in Pſalmi. 36. homil. 3. & Hieronymus circa principium libri 8. commentar. in Iſaiam.

8.

Inſuper Morales Philoſophi virtutis nomen adaptant habitibus inclinantibus ad actus bonos, & laude dignos, at vero iuxta Theologos nulla virtus ſine charitate reperitur, ut bene notauit D. Thomas, quæſt. 14. de virtutibus artic. 6. ad 4. his verbis. *Dicendum, quod Philoſophi non conſiderant virtutes, ſecundum quod ſunt principia actus meritorij. Et ideo ſecundum eos habitus non formati charitate poſſunt dici virtutes, non autem ſecundum Theologos, &c.*

Tandem (ut plura alia exempla omittamus) Philoſophi abſolutè aſſerunt rem intellectuam eſſe in intelligente, & cognitam in cognoſcente, quamuis re vera talis reſ ſecundum ſuum eſſe naturale longè ab illo diſtet, quia ad prædictam locutionem in illa ſcientia verificandâ ſufficit talem rem ſecundam ſui ſpeciem, ac repræſentationem intellectuam, aut ſenſui cognoſcentis coniungi: ſimilique ratione ijdem Philoſophi aſſerunt amantem in rem amaram transformari, ibique magis eſſe vbi amat, quàm vbi animat propter magnam inclinationem amorisque pondus, quo amans in rem amaram fertur, cum illaque affectiue vnitur, in quo ſenſu dicebat Paulus ad Galatas 2. numer. 20. *vino ego, iam non ego, viuus verò in me Chriſtus.*

Ad hunc ergo modum nulla eſt ſcientia, ars, aut lingua, quæ proprias phraſes, ac locutiones peculiarem in illa ſignificationem habentes ſibi non vendicet, quas proinde, qui in illa ſcientia, aut lingua eruditus non fuerit, nequaquam callere poterit, & hac ratione impoſſibile omnino eſt Scripturæ ſacræ ſenſum percipere, niſi plu-

res

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI

128

res phrasas, ac locutiones, quibus plerumque vitur, praecognoscantur, pro quo plures regulas Cantapratensis in suo Hypotheseon, alijque Scripturae Sacrae Interpretes assignant.

9. Ex quo etiam fit, ut saepe alicuius artis, aut scientiae professores aliquibus phrasibus, ac locutionibus tamquam proprio instituto congruentioribus, & ad res illius scientiae proprias significandas aptioribus utantur, quae tamen apud alterius artis professores tanquam incongruae reprobantur, quo pacto D. August. titul. 2. in Ioan. circa illa verba Ioan. 1. *Qui non ex sanguinibus.* sic inquit: *Non timeamus seruas Grammaticorum, dum tamen ad veritatem solidam, & certiore perueniamus, &c.* Quod ideo dicitur, quia iuxta Latinae linguae proprietatem, sanguis pluralem declinationem non habet, qua tamen sacer Interpres usus fuit, tam loco citato, quam Psalm. 70. *Libera me de sanguinibus,* ut sic phrasim originalis textus melius exprimeret, quod etiam adnotauit D. Gregor. epist. ad Leandrum. Vnde Origenes homilia 3. in Cantic. *ecce dixit, Melius est in interpretatione Scripturarum Grammaticos offendamus, quam scrupulum in veritatis explanatione ponamus.* Et Boetius in proemio Porphyrij a se translato inquit. *Verbum è verbo expressum reddidi, quod in his scriptis, in quibus cognitio rerum quaritur, non laeulenti oratione lepos, sed incorrupta veritas exprimenda est, &c.* Cum enim voces ad mentis conceptus exprimendos, veritatemque declarandam instituta sint, illa sane locutio, ac phrasis in vnaquaque arte, facultate, aut lingua congruentior erit, quae ad ea, quae talis artis propria sunt, declaranda aptior apparuerit, & ideo quamuis aliquis locutio vnius artis, aut scientiae, ab alterius professoribus non plene percipiatur, vel illorum Instituto non adapretur, aut illis non placeat, non propterea ab eisdem, vel ab alijs reprobanda est, sed illius intelligentia ab eiusdem artis professoribus petenda, eorumque arbitrio eius vsui relinquendus, eorumdemque iudicio in hac parte standum est.

§. II.

Facultatem hanc potiori iure Theologiam Mysticam sibi vendicare ostenditur.

10. Hanc autem facultatem proprijs, ac specialibus vtendi phrasibus, ac locutionibus, potiori sane titulo, inter caeteras alias artes & scientias, obtinet Theologia Mystica, ut bene adnotauit D. Bernard. serm. 79. in Cantic. in principio, *Sueta tom. 2. de Religione lib. 2. de Orat. cap. 12. num. 17.* noster Ioannes à IESV Maria lib. de Mystica Theologia in principio nu. 11. & sequentibus, noster Didacus à IESV, in Annotationibus ad libros Venerabilis nostri IOANNIS A CRUCE, ac plures alij.

Cuius rei ratio desumitur ex altitudine rerum circa quas versatur, quae quaeque difficiliore, & abstrusiores sunt, eò per communes phrasas, & locutiones, vix valde inferiores, & impares, minus aptè explicari possunt: & ideo nomina oportet excogitare, vel iam excogitata nouis vsibus accommodare ad eorum proprietatem.

vel aliarum scientiarum vsum sæpè non attendendo, vt sic, vel tenui quadam adumbratione rerum diuinarum altitudo proderetur, sicuti in operibus D. Dionysij, eiusq; interpretibus, necnon & alijs Doctoribus Mysticis passim cernere licet, quæ proinde speciales phrasès non nisi ab ijs, qui in hac sublimi, & experimentalis scientia eruditi fuerint, poterunt perfecte intelligi, & idè cæteri, quamuis alias in speculatiuis scientijs non ineruditi sint, nequaquam ex eo, quod eas perfecte non calleant, occasionem ad eas reprobandas sumere debêt, sed potius quoties aliqua in illis, iuxta Scholasticæ Theologiæ regulas difficultas occurrerit, piè debent interpretari, vt D. Thom. in explanatione S. Dionysij suo nos exemplo docuit, beneq; notauit noster Ioannes à Iesu Maria loco citato num. 12.

Quæ omnia à fortiôr confirmantur ex quadam doctrina Senecæ epist. 55. vbi sic habet: *Adhæc nunc quod artes quoque pleraque, imò ex omnibus liberalissima habeant decreta sua, &c. Ex quo infert, nulla ars contemplatiua sine decretis suis est, qua Græci vocant dogmata, nobis decreta licet appellare, vel scita, vel placita, & tandem concludit, sequitur ergo, vt Philosophia cum contemplatiua sit, habeat decreta sua, &c.* Si ergo scientia naturalis cõtemplatiua propria decreta sibi vendicat, quantò magis scientia contemplatiua supernaturalis, qualis est Theologia Mystica, sua peculiaria decreta, suasque locutiones, ac phrasès eo difficiliore, & abstrusiores, quo obiectum sublimius est, obtinebit? Hac enim de causa Scriptura sacra, tot difficilibus locutionibus, ac phrasibus, sibi proprijs abundat, quia de rebus ad eò sublimibus agit. *Profundus enim sensus* (inquit rectè Cantaprentensis lib. 1. Hypotheposeon cap. 1.) *lingua non explicat, & cum ipse sentiat, quid loquatur, in alienas aures puro non potest transferre sermone, &c.*

Sed ex eo adhuc huiusmodi necessitas peculiarium phrasium, ac locutionum ad proprias Theologiæ Mysticæ materias explicandas, manifestiùs colligitur, quod scilicet non solum hi, qui in hac scientia eruditi non sunt, sed etiam hi, qui harum rerum ad eò sublimium contemplatione gaudent, ac diuina frequenter patiuntur, ad eò impares locutiones omnes ad ea explicanda, inueniunt, vt nequaquam id, quod mente cognoscunt, ac in se ipsis experiuntur, valeant explicare, quo vsque ipsemet Deus, loquendi, ac dicendi modum talibus rebus adaptatum, eos peculiariter doceat, vt Sancta Mater nostra THERESIA cap. 12. suæ vitæ his verbis testatur: *Ad multos annos ita constituta sui, multa quidem vt legerem, nec tamen eorum qua legebam, quidquam intelligerem, per longum quoque tempus ita disposita, vt, esto mihi Deus aliquid significaret, ne vel verbum tamen ego, ad illud expendendum efferre possẽm, quod non modico mihi labore consistit. Verum vbi Maiestas eius visum fuerit, vno momento docet vniuersa. Et paucis interiectis subiungit. Interim mihi nec petenti, nec cupienti Deus dabat, vt hæc in puncto ac momento ita clarè intelligerem, vt etiam alijs ea exponere possẽm: ad eò vt omnes non parum obstupescerent, & ego magis quam Confessarij mei, quod melius, quam ipsi meam ego stupiditatem intelligerem. & capit. 20. loquens de vnione, & eius effectibus inquit. Declarat hoc mihi Dominus sicut & cetera declarauit, nam sanè nisi Maiestas eius mihi inspirasset, quibus modis, & rationibus dici aliquid possẽt, id ipsa per me facere non potuissẽm. & cap. 23. subiungit. Monebat porro Confessarij, vt, quidquid ad orationem meam spectare putabam sedulo notarem, & ad ipsum deum referrem: sed in eo difficultas omnis erat, quod quæ & qualis oratio mea esset, exponere non possẽm: nam non nisi nuper admodum hanc mihi Dominus gratiam prestauit, quod intelligere, & exponere possẽm, quale id sit.*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NIVT

128

13.

Hocidem optimè docuit, ac Scripturæ testimonijs, & exemplis comprobatis sublimis noster Doctor libro 2. Noctis Obscuræ, capite decimo septimo, his verbis. *Hæc sapientia est adeo anima occulta, vt illam agnoscere, nomenque illi, ad eam verbis explicandam imponere nequeat, nam præterquam quod nullo tangitur anima desiderio illam propalandi, nullum etiam reperit modum, aut rationem sicut similitudinem, qua illi omnino ad intelligentiam adeo sublimem manifestandam, tamque delicatam & insusum spirituale sentimentum exprimendum satisfaciatur. Cuius rei suppetunt nobis auctoritates simul & exempla in diuinis literis. Inopiam siquidem ac insufficientiam exterius diuinum idioma manifestandi ac proferendi ostendit Ieremias, quando postquam Deus cum illo sermonem miscuisset, nihil aliud dicere scivit, præterquam A A A. Defectum quoque & insufficientiam interiorem, hoc est, interioris imaginationis sensus, nec non etiam exterioris, quantum ad præsens negotium spectat, ostendit etiam coram Deo in libro Moyses, quando non tantummodo dixit Deo se postquam cum illo verba fecisset loqui nescire; sed etiam (iuxta quod in Actis Apostolorum dicitur) ne considerare quidem audeat, existimando imaginationem remotam admodum, & mutam esse. Cum enim contemplationis huius sapientia, idem Dei sit ad animam puri spiritus, cuiusmodi nequaquam sunt sensus; minime illud percipiunt: atque hac ratione est illis secretum, neque illud norunt, neque verbis exprimere valent. Hinc elucere potestimus causam, ob quam nonnullæ persone hac via incidentes, qua sortitæ sint animas bonas, & iustas, cum rationem eorum, que diuinitus percipiunt, rectoribus suis reddere cuperint, nullo modo facere norunt aut valent, vnde & in proferendis illis magnam sentiant remitentiam.*

14.

Nec possumus præterite Diuum Bernardum, qui sermone octogesimo quinto, in Canticum elegantissimè id docet; nam postquam de perfectionis gradibus, quibus anima ad vñionem, Deique fruitionem, qualis in hac vita haberi potest, ducitur, in præcedentibus egerat, sic subiungit: *Pergat, quis forsitan querere à me, quid sit verbum frui. Respondeo, quærat potius expertum à quo id querat, aut si & mihi experiri daretur, putæ me posse eloqui, quod ineffabile est: audi expertus: siue mente excidimus, Deo siue sobrijs sumus, verbum hoc est: aliud mihi, cum Deo solo, arbitro Deo: aliud vobiscum, mihi illud licuit experiri, sed minime eloqui. O quisquis curiosus es, scire quid sit hoc verbum frui, para illi non aures, sed mentem, non dicit hoc lingua, sed docet gratia: absconditur à sapientibus, & prudentibus, & reuelatur parulis. Magna, fratres, magna, & sublimis virtus humilitas, qua præmeretur, quo non docetur, digna adipisci, quod non valet addisci, digna à verbo, & de verbo concipere, quod suis ipsa verbis explicari non potest.* Cùm ergo huius sublimis, ac experimentalis scientiæ, nempe Theologiæ Mysticæ materia adeo sublimis, recondita, ac explicatu difficilis sit, vt adhuc illi, qui in ea experti sunt, sine speciali Dei supernaturali illustratione, de ea loqui non valeant, duo manifestè ex hoc deducuntur.

15.

Primum est, omnino à ratione alienum esse, velle prædictis professoribus modum, vel taxationem, iuxta Scholasticorum regulas, quas in suis phrasibus, ac locutionibus obseruare debeant, præscribere, sed potius (dummodo conseruent ipsos veritati non contradicere) amplam facultatem eis concedendam esse, ad hoc, vt iuxta supernam, qua afficiuntur, illustrationem, nominibus, ac locutionibus peculiaribus, prout ad proprios conceptus, ac res diuinas aequaliter declarandas, conuenienter iudicauerint, vtantur, quamuis tales locutiones rigorem, ac proprietatem Scholasticam non seruent, qua scribendi, ac loquendi facultate omnes SS. Patres ac Doctores Mystici frequentissimè vsi sunt, vt in D. Dionysio, Bernardo, Bonauentura, & alijs

Secundum est, quod cum in hac sublimi scientia solum supremum illud Spiritus S. Magisterium, possit his, qui hæc diuina patiuntur, loquendi modum, ac phrasas, quibus ea explicant, edocere, credendum proculdubio est, Doctores Mysticos, qui post huiusmodi rerum experientiam de eisdem locuti sunt, vel scripserunt, cuiusmodi fuerit S. Dionysius, Bernardus, Bonauentura, Taulerus, Rusbrochius, Henricus Harphius, S. Mater nostra THERESIA, ac Venerabilis noster IOANNES, alijque similes, specialem Dei illustrationem, qua ad loquendum, vel scribendum fuerint edocti, habuisse, & ideo eorum phrasas, ac locutiones, utpotè à tam sublimi Magistro edoctas, sublimes quoque, ab alijs communibus longè diuersas, ac superiores, huiusmodi scientiæ valde proprias meritò extitisse; ac proinde quamuis hi, qui huiusmodi specialem illustrationem non habent, etsi in alijs scientijs eruditi sint, eas non caleant, non tamen propterea eas reijcere, aut damnare, sed humiliter venerari debent.

S. III.

*Id ipsum exemplis à terminis imperfectis, desumptis
in Theologia Mystica, confirmatur.*

EX dictis colligitur ratio, quare Doctores Mystici ad sublimes huius scientiæ materias aliquantulum de clarandas, frequenter vtantur terminis, seu nominibus imperfectis superperfectis, contrarijs, ac dissimilibus, vt in eorum libris, præcipue verò in operibus Diui Dionysij Ateopagitæ, Theologiæ Mysticæ Principis cernere licet.

16.

Et vt singulorum exempla breuiter apponamus, terminos imperfectos, sæpè ad res sublimes, ac diuinas explicandas aptiores esse, docet citatus Dionysius cap. 2. de Cœlest. Hierar. his verbis: Porro, quod mentem, atque animum nostrum similitudines illæ, quæ videntur absurde, potentiùs inueniunt, atque ad diuina commoûus subuehant, nemo, qui rectè sentiat, arbitror, insensabitur, nam siquidem quæque sunt apud nos preciosiora sumantur, quis non videat fore, vt per huiusmodi figuras oberrare incipiat animus, putans caelestes illas æthereasque substantias, rutilantis auri præferre speciem, virosque esse aliquos lucidos, & oris maiestate coruscos, decoros, & vestis candore conspicuos, ignemque innocuè de se mittentes, & cetera id genus, quibus Theologia sublimes illos spiritus pingit, & figurarum varietate describit, quod vis, ne illi paterentur, qui nihil celsius mortali hac luce, & corporum specie contueri queunt, excellens illa Sanctorum virorum, qui diuina nobis monumenta reliquerunt, sapientia, vt admiracula necessaria infirmis animis daret, ad eas quoque dissimilitudines, quæ absurde, singulari dispensatione descendit, nequaquam permittens imbecillam mentem nostram factili inharere imaginibus, atque illa prorsus acquirere, sed potius erigens animæ partem ad superiora tendentem, atque in honestate formatam à visibilibus omnibus reuocans, quasi fas non sit, nec verisimile omnino esse videatur, ne hi, quidem qui stolidioru, crassiorisque intelligentia sunt, caelestia illa, & diuina spectacula cum sæculis rebus re vera similia esse, &c. Huc vtique Dionysius, cuius verba sic ac longum retulimus, quia rationem conuenientiæ huiusmodi imperfectis terminis ad res diuinas explicandas vtendi, optimè continent.

g 2

Et

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NIVT

128

Et hac ratione sæpe etiam in sacra Scriptura nomina creaturarum infimarum, cuiusmodi sunt bos, leo, aquila, &c. Deo tribuuntur, ad eius sublimes proprietates aptius declarandas, quod optimè docuit D. Thomas 1. par. quæst. 1. articulo 9. ad 3. his verbis. Ad tertium dicendum, quod sicut docet Dionysius cap. 2. Cælesti. Hierarch. magis est conueniens, quod diuina in Scripturis tradantur sub figuris vilium corporum, quam corporum nobilium, & hoc propter tria: primo, quia propter hoc magis liberatur humanus animus ab errore, manifestum enim apparet, quod hæc secundum proprietatem non dicuntur de diuinis, quod posset esse dubium si sub figuris nobilium corporum describerentur diuina, maxime apud illos, qui nihil aliud à corporibus nobilibus excogitare nouerunt. Secundo, quia hic modus conuenientior est cognitioni, quam de Deo habemus in hac vita, magis enim manifestatur uobis de ipso quid non est, quam quid est, & idè similitudine illarum rerum, quæ magis elongantur à Deo, ueriores nobis faciunt estimationem, quod sit supra illud, quod de Deo dicimus, uel cogitamus. Tertio, quia per huiusmodi, diuina Magis occultantur indignis, &c.

Hæc ergo ratione Doctores Mystici imperfectis terminis ad res perfectas declarandas sæpe utuntur, quo pacto Rusbrochius lib. 2. cap. 24. de ornatu spiritualium nuptiarum feruentissimum in Deum amorem, impatientem uocauit inquiens: Hic amoris astus, quædam interna, impatientia est, quæ rationi morem gerere, & obsequi non uult, donec re amata potiat. Et Diu. Bonauentura, itiner. 4. æternit. dist. 5. artic. 2. perfectam Dei amorem, summam amentiam appellauit: quo pacto plures alias similes locutiones in Doctores Mysticos inueniuntur, quæ si ad proprietatem uerborum attendantur, omnino falsæ, ac reiiciendæ sunt, secus uerò, si sensus inspiciatur, qui congruentius per huiusmodi imperfectas locutiones exprimitur.

§. III.

Usus terminorum dissimilium, & contrariorum in Theologia & Mystica exemplis ostenditur.

18. Hæc etiam de causa terminis dissimilibus sæpe utuntur, cuius rationem optime tradidit citatus Dionysius ubi supra, his uerbis: Aliquando super substantialis Deitas ab eisdem laudatur scripturis honestissime, ac penè diuine, dum in eius laude dissimilibus utuntur signis, hic eam appellantes nominibus, quibus non quid sit, sed quid non sit dicitur. Hæc enim uerius, ut arbitror, in ipsa est, & de illa propriè magis asseritur, nondum illam esse aliquid negamus, ex his, quæ sunt, uerum profecto loquimur: si ergo in diuinis rebus negationes quidem ueræ sunt: affirmaciones uerò nequaquam tantis arcanorum latebris congruunt, illa sanè conuenientior in rebus inuisibilibus erit expressa, quæ per dissimilia signa monstratur, &c. Vbi Hugo Victorinus rectè subiungit. Non solum idè dissimiles figuraciones probabiles sunt, quod supermundi alium excellentias ostendant, sed etiam, quod nostrum animum magis, quam similes figuraciones à materialibus, & corporalibus reducant, nec in se quiescere sinunt, &c. Quod etiam ex his, quæ nuper circa terminos imperfectos ex eodem D. Dionysio, & D. Thoma diximus, magis confirmatur.

19. Ob similem quoque rationem terminis contrarijs ad eandem res significandas prædicti Doctores Mystici sæpè utuntur: quo pacto citatus Dionysius, ubi supra, ut
excl.

excellentiā quietis non otiosā, aut remissā, qua intellectuales illā substantiā fruuntur, exprimeret, *immūē quietem appellavit*, cū tamen, iuxta verborum proprietatē, immunitas quieti omninō aduersetur. Similiter summam sapientiam non solum eandem substantiarum intellectualium, sed etiam ipsius Dei, appellavit, tam loco citato, quā ca. 7. de diuinis nominibus, *amentem, stultam, & irrationabilem*, huiusmodi appellationem ex Apostolo 1. ad Corinth. 1. num. 25. deducens, & quamuis, iuxta verborum proprietatem, amentia, & stultitia, sapientiā omninō aduersetur; per huiusmodi tamen contrarios terminos, sublimis illius sapientiā eminentiam congruentius declarauit, vt D. Thom. super citatum Dionysij locum, & D. Bonau. cap. 3. de Mystica Theologia p. 4. benè explicat.

§. V.

Terminorum superperfectorum in Mystica Theologia, vsus, ad idem demonstrandum, adducitur.

TAndem, propter eandem rationem, terminos perfectos à Deo remouent, vt alios superperfectos illi tribuant, quo pacto sæpè D. Dionysius, in suis operibus, præcipue verò cap. 5. de Mystica Theologia, & cap. 7. de diuinis nominibus, asserit, Deum intellectualibus operationibus carere, & non habere intelligentiam, nec quietem, nec virtutem, nec vitam, nec substantiam, nec scientiam, nec veritatem, nec regnum, nec sapientiam, nec vnitatem, nec bonitatem, nec spiritum: cū tamen iuxta verborum proprietatem, certissimum sit, iuxta fidem, & Theologiam, hæc omnia in Deo omnino formaliter reperiri. Cæterum, vt denotetur, hæc omnia non conuenire Deo, eo modo, quo hæc nomina, ex his quæ in creaturis reperiuntur deducta, significant, sed longè excellentiori modo, idè congruenter prædicta nomina à Deo remouentur, & non sapiens, bonus, &c. *Sed supersapiens, superbonus, &c.* appellatur, vt locis citatis ipsemet D. Dionysius docet, explica: q. etiam D. Thomas 1. p. q. 13. art. 3. ad 2. in quo etiam sensu, idem Dionysius loco citato ex Mystica Theologia, & D. Basilius lib. 5. contra Eunom. cap. 13. denominationem Patris, & Filij, & generationis Deo denegant, cum tamen sit fidei articulus, in Deo hæc omnia reperiri: vnde Theologus Scholasticus, qui ad solam verborum proprietatem, & rigorem scholasticum attendens, locutionem hanc dāpnatè, impudènter proculdubio se haberet, manifesteque ostenderet suam in Mysticis locutionibus, ac phrasibus ignorantiam.

Sed nullibi melius huiusmodi Mysticarum locutionum superperfectarum vis apparet, quam in locutione quadam, qua idem D. Dionysius c. 1. & 5. Mystica Theologiae vitur, appellans ipsam Trinitatem, *super Deam*, ac Deitatem illi denegans, cū tamen, si ad verborum proprietatem attendamus, aliquid supra Deitatem constituere, absurdissimum sit, nullum nomen Deo proprius, quā Deitatis nomen conueniat. Cæterum, iuxta conuenientissimam Theologiae Mysticae phrasim, Dei nomen à Deo relegatur, & aliquid supra Deitatem constituitur, vt scilicet per hanc locutionem denotetur, Deitatem nequaquam conuenire Deo, eo modo, quo nos concipere possumus, sed alio longè sublimiori, quem aptissimè terminus ille, *Trinitas super Dea* exprimit.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
Mystica

NVT

128

primit. Tandem multa (verba sunt Venerabilis nostri ac sapientissimi Ioannis à Cruce Maria, in sua Theologia Mystica, num. 14. & sequentibus) Theologi Mystici simpliciter minusque expresse, ac distinctè tradunt, qua lectori parum oculato imponere possent: non enim in verborum proprietate, vel accurata rerum digestionem, multum opera posuerunt, quod in aliorum scripturis; æpe contemplationem appellant, qua proprie meditatio est, petito (vt consuetudo) nomen à termino meditationis, qua propria solet contemplatione concludi; actum voluntati proprium, nunquam cum intellectu actu commutat: puta, cum Dei sensui, gustui, vel experimento (que omnia voluntati congruunt) nomen visionis, notitiae, vel cognitionis adscribunt; more videlicet in externis sensibus vulgarissimo; nam qua quouis sensu percipimus, nos vidisse asserimus, &c.

22.

Has igitur omnes Mysticas locutiones à verborum proprietate, & scholastico rigore alienas, exempli gratia, pluribus alijs omissis, adduximus, vt sic stabilitum reueret, sublimem hanc, & reconditam Theologiae Mysticae scientiam, multò potius titulo, quam aliæ artes, aut scientiæ, proprias phrasas, & locutiones suis dumtaxat professoribus plene cognitae sibi vindicare, quæ proinde, etsi ab alijs in hac scientia non exercitatis, quamuis alijs eruditissimi sint, non omninò percipiuntur, imò potius dissonæ, vel disconueniētes, aut difficiles, vel etiam falsæ, verborum proprietate, & scholastico rigore attentis, illis videantur, non propterea reiiciendæ, aut damnandæ, vel contēndæ ab illis, aut ab alijs sunt; cum earū vsus frequentissimè apud Sanctos Patres, ac Doctores Mysticos, cum totius Ecclesiæ approbatione, habeatur, sed potius piè, ac reuerenter, post humilem earum discussionem, & intelligentiam à petitis, & exercitatis in vtraque Theologia, Mystica, scilicet, & scholastica acceptam, interpretandæ sunt, earumque vsus (dummodo veritati Catholice eas aduersari non constet) non ab alijs taxandus, sed professorum huius sublimis scientiæ arbitrio, diuiniq; spiritus magisterio, quo in suis scriptis specialiter instruuntur, relinquendus est.

CAPVT VII.

SCIENTIAM NON MEDIOCREM,
sed summam, insuperque experientiam ad Mystica
Theologia sublimes materias, propriasque eius locutio-
nes, ac phrasas perfectè intelligendas, & sine errore iu-
dicandas, necessariam esse demonstratur.

1.

Ex his, quæ capite præcedenti diximus, veritas in præsentis capitis titulo præpor-
ferenda, satis manifestè deducitur. Cæterum, quia ad iudicium de libris Mystici
ferendum, & aliquorum indiscretam censuram, & temeritatem reprimendam, ea
valde necessaria est, eam in præsentis capite ex professo placuit confirmare.

Scientiam igitur, & non qualemcunque, sed eximiam ad huiusmodi materias, ac
locutiones Mysticas perfectè intelligendas, & absque errore iudicandas necessariam
esse, est communis Sanctorum Patrum, ac Doctorum sententia, quam ratio ipsa
mani-

manifestè probat. Etenim cum certum sit, neminem posse materias & locutiones allicuius scientiæ, quantumvis inferioris, perfectè callere, & iudicare, nisi in ea eruditus sit, vt experientia ipsa est notum, quanto magis id erit necessarium in materijs, ac locutionibus illius scientiæ, quæ cæteris omnibus in rerum sublimitate, difficultate, & ineffabilitate præeminet? cuiusmodi esse Theologiam Mysticam, nemo dubitat, & idèd, qui sine hac notitia, & eruditione de his rebus iudicare præsumperit, quàm plurimis proculdubio erroribus sese exponet, scandalumque plerumque parietur, vbi re vera nulla offensionis, aut scandali occasio erat. Vnde merito D. Dionysius cap. 1. de Mystica Theologia, huiusmodi imperitorum iudicium, ac temerariam præsumptionem præcauens, sic Timotheum, ad quem scribit, admonet: *Hac autem caute, ne quis imperitus, aut rudis exaudiat, &c.* Quod etiam D. Bonaventura de Mystica Theologia, part. 4. cap. 3. admonet.

Huius scientiæ necessitatem optimè multis in locis proficitur, & ostendit Sancta Mater nostra THERESIA, post longam de hac re experientiam, ac post plura damna, quæ à Cōfessarijs ac spiritualibus Magistris parū eruditis perpetua fuit. Vnde c. 5. suæ vitæ sic de hac re loquitur. *Erat in loco, quem curandi gratia adieram, sacerdos quidam, non contemnendus natalibus & ingenio, doctus quoque, sed non nisi mediocriter. Hunc ergo mihi in Confessarium delegi, quod litteratorum semper amans fui, esto mihi anima mea damni: atulerunt confessores, qui non nisi mediocriter docti erant: non enim poteram tam doctos semper reperire, ac quidem voluissim. Tam vsu ipso didici satius esse, eos, modo boni, beneque morati sint, nullas habere litteras, quam non nisi modicas: nam indocti cum sibi non fidant, necesse habent alios doctores consulere: neque etiam ego ijs fiderem. Vt bene doctus nunquam me decipit, neque etiam indocti illi me volebant decipere, sed quod plura non sciebant. Et cap. 1. Mansionis 5. sic ait: Paratissimus sum, ad ijs, quæ viri eruditissimi de illi censebunt, credendum: nam, quamuis forte hi hac ipsa non sint experti, habent tamen huiusmodi in rebus nescio quid singulare, adeo vt cum Deus eos tanquam lumen, à quo Ecclesia sua illuminetur habeat, si quando veritas aliqua declaranda venit, hanc ipsi aperiat, vt illis tradentibus, hac passim ab alijs admitatur. Et, siquidem dissoluti distractique non sunt, sed Dei famuli, ad illius magnalia nullatenus obstupescant, norunt quippe, illum plura & maiora posse. Et paucis vt complectar, quamuis forte horum aliqua scripto commissi aut declarata non sint, alia tamen scripta inuenient, è quibus videre possunt, hac & similia posse pertinere. Magnam ego rei huius habeo experientiam, quam esse quorundam semidoctorum meticulozorū tractatione mihi paravi, vt mihi illa admodum carè steterit. Quæ vltima verba denotant id, quod ipsamet S. Mater THERESIA, citato c. 5. suæ vitæ refert, scilicet se per plures annos in via spirituali, vt par erat, non profecisse, quia eius Confessarij propter debitæ eruditionis & scientiæ defectum, ipsam non bene instruebant.*

Ac tandem c. 12. suæ vitæ id ipsum iterum commedans sic ait: *Qui autem per orationis viam incedunt, magis iuuari opus habent, & eo etiam magis, quo spiritualiores sunt. Equidem in ea sua sententia orationi incumbentem, & cum viris doctis conferentem, nisi ipsemet se decipere velit, non facile à diabolo per illusiones deceptum iri: crediderim namque demones doctrinam humilem & virtuti coniunctam non mediocriter timere: norunt enim per illam se deceptum iri, & magno suo cum damno in fugam conijciendos. Paulo ante etiam dixi, directorem & Magistrum esse debere spiritualem: at si hic non simul doctus ac literatus sit, multa sequuntur incommoda: sicut è contra magnum subsidium & auxilium confert, cum doctus, dummodò*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
124

dummodo virtutibus præsent, agere licet enim docti spiritum non habent, multum tamen in
iuuabunt, ac Deus ipsis haud dubie inspirabit, qua discipulis suis proponere debeant, quin & spirita-
les eos efficiet, quo nobis vitales esse queant. Nihil autem hac in re dico, quod non antea ipsa exper-
tum: hoc quippe mihi plus quam cum duobus contigit. &c. Plura alia adducere possemus, ut ne-
cessitatem scientiæ ad sublimes Theologiæ Mysticæ materias, ac locutiones intelli-
gendas ostenderemus: sed quia veritas hæc satis ex se manifesta, & ex dictis probata
manet, ideo hac parte omiſſa, ad aliam, quæ experientiam requirit, iam accede-
mus.

§. II.

*Neceſſitas experientia, præter scientiam, demon-
stratur.*

4. **N**on igitur ad id sufficit scientia, sed in super requiritur experientia; eò quod
Mystica Theologia non in speculatiua, sed in experimentalis Dei cognitione
consistit: & ideo hi, qui in speculatiua dumtaxat Theologia eruditi sunt, plura, que
ad Mysticam pertinent, propter experientia defectum, ignorat. Veritate hanc com-
muniter SS. Patres, ac Doctores omnes etiam Scholastici docent, ut bene probant,
& ostendunt Venerabilis ille, ac sapientissimus Antistes, Archiepiscopus Bracara-
sis, Frater Bartholomæus à Martyribus, in vtraque Theologia, Mystica scilicet, &
Scholastica insigniter eruditus, in 2. p. Compendij spiritualis in principio, & cap.
Dionysius Carthusianus de Fonte lucis, artic. 13. Guillelmus Parisiensis, quem re-
fert, & sequitur Gerson c. 8. de Monte contemplationis, & tract. de Mystica Theo-
logia speculatiua, consider. 3. tit. 3. Alphabero 64. liter. n. Suarez lib. 2. de oratione,
10. n. 8. Noster Hieronymus à Matre Dei, aliàs Gratianus, de Theologica Mystica,
in via vnitua c. 2. noster Thomas à Ies v, lib. 5. de contempl. c. 12. noster Ioannes à
Ies v Maria in lib. de Theologia Mystica, in princip. numer. 4. & 20. noster Dile-
ctus à Ies v, in annotationibus ad libros Mystici nostri Doctoris discurs. 1. §. 1. Magi-
ster Luisius Legionensis in Apologia pro libris Sanctæ Matris nostræ Theresiæ,
Molina Carthusianus tract. 2. de orat. cap. 6 §. 2. & 3. Albarado in Arte bene vitæ
di. 1. lib. 2. cap. 35. Magister Basilius Legionensis, in Defensorio librorum Venera-
bilis nostri IOANNIS, propositione 32. pluresque alij.

5. In cuius veritatis confirmationem aliqua, ex multis SS. Patrum testimonio ad-
ducemus. S. igitur Bonavent, in prologo Mysticæ Theologiæ sic inquit: *Hæc sapientia
in hoc differt ab omnibus alijs scientijs, quia in hac, primo oportet vsum habere in se ipso, quæ
verba intell. gere, & practica hic præcedit Theoricam, & c.* Et in eodem lib. c. 3. p. 4. circa fi-
nem sic ait: *ista sapientia Anagogica, est quadam Theoria per se distincta, & diuisa ab omni spe-
culatiua sapientia, quæ omnem rationis apprehensionem transcendit: & quia multi Sapientes, &
Doctores hoc videre non prævalent, hanc summam sapientiam irrident, & in hoc per contemptum
Deum altissimum collatorem huius sapientia impugnant: ideo cum Beato Dionysio, sed quod
magis est cum Domino Iesu Christo, rogo illum quicumque hoc scriptum inſpexerit, ne iudicia
huiusmodi Doctoribus Philosophis, carnalem vitam ducentibus, vlatenus manifestet & c.* Con-
cluditque asserendo, *Quod si illi, qui hanc sapientiam irrident, tam experimento cognoscant*

omnia qua à Doctoribus Mysticis dicuntur, multo melius, & multo iucundius experimentalis notitia veracissima approbabitur, &c. Eandem tradit doctrinam itiner. 6. æternit. dist. 1. pro ea D. Bernardum, & Hugonem referens.

Idem etiam docet S. Bernardus, multis in locis, & præcipue ser. 79. in Cant. his verbis: In epithalamio hoc non verba pensanda sunt sed affectus. Cur ita? nisi quod amor sanctus, quem totius huius voluminis vnam constat esse materiam, non verbo sit estimandus, aut lingua: sed opere, & veritate, amor ubique loquitur, & si quis horum, que leguntur, cupit adipisci notitiam, amet, alioquin frustra ad audiendum, legendum, ve amoris carmen, qui non amat, accedit quoniam omnino non potest capere ignisum eloquium frigidum pectus, quomodo enim Græcè loquentem non intelligit, qui Græcum non nouit, nec Latine loquentem, qui Latinus non est, & ita de cæteris sic lingua amoris ei, qui non amat, barbara erit, sicut as sonans, aut cymbalum tinniens, &c. Vnde idem Bernardus ad Fratres de Monte Dei (vt refert Frater Bartholomæus à Martyribus citat. cap. 12. Compendij spiritualis) sic scribit: Multi fuerunt perfecti in Theologia Mystica, absque speculatiua, nunquam tamen Theologus aliquis speculatiuus tantum culmen perfectionis est adeptus, imo neque perfectus exiit in ipsa acquisita Theologia sine Mystica, &c. Cuius rationem citatus Auctor sic subiungit: Hoc autem ideo fit, quod nunquam alicui licebit Apostoli, aut Prophetæ verba intelligere, nisi scribentium plene imberit affectum: quomodo non poterit aliquis perfectè concipere, quid sit libertas Filiorum Dei, aut dulcedo diuini amoris, si eam nunquam experiri licuit, &c. Eandem veritatem tradit idem D. Bernardus serm. 22. in Cant. ibi: Porro in huiusmodi non capit intelligentia, nisi quantum experientia attingit, &c. Et serm. 31. & 85. in Cant. ac multis alijs in locis.

Idem etiam docuit Angelicus Doctor D. Thomas super illa verba Psal. 33. Gustate, & videte, quoniam suauis est Dominus, quæ verba sic perpendit, Experientia diuina bonitatis dicitur gustatio, 1. Patri 2. si tamen gustastis, quam dulcis, &c. Effectus autem experientie ponitur duplex, vnus est certitudo intellectus, alius securitas affectus, quantum ad primum dicit, & videte, in corporibus namque prius videtur, & postea gustatur, sed in rebus spiritualibus prius gustatur, postea autem videtur, & ideo dicit prius, gustate & postea, videte, &c.

Consonat Hugo Victorinus super 7. Angelicam Hierarchiam latus à D. Bonauentura itinere 6. dist. 1. his verbis: Magistra enim intelligendi est experientia, & ille optime iudicij veritatem cognouerit, qui eam non audiendo, sed gustando didicit, &c. Idemq; testatur Dionysius Carthusianus art. 13. de fonte lucis his verbis: Contemplatio est experimentalis cognitio Dei per vnicum amplexum amoris, seu sapida Deitatis notitia, dum ei supremus affectus apex per amorem vnitur ardentem.

Hac de causa S. Mater nostra THERESIA c. 13. suæ vitæ inquit: Per magni ergo refert, instructionem virum prudentem & cordatum esse, boni, inquam, ingenij & multa experientia: si præterea doctus sit & literatus, hoc magnum quid est, & peroptandum. At si tria hæc simul in vno reperiri nequeat, duo priora potiora, & maioris momenti sunt, &c. Et in libello qui inscribitur, Conceptus amoris diuini, super Cantica c. 6. ait: Non vero sicut quidam docti, qui quod per hunc orationis modum à Domino non conducantur, nec aliquod eius principium habeant, ita omnium ex rationis & ingeniorum suorum modulo mensuræ, intelligere volunt, vt per suas literas & doctrinam omnia Dei magnalia comprehensuri videantur, &c. Et c. 34. suæ Vitæ sic inquit: Vnde grauiter erramus, cum credimus, nos ob plurimos annos contemplationi impensos ad cogni-

h tionem

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
124

tionem eius debere venire, quod sine experientia nullo modo haberi potest, & hinc est quod, vii dicitur, plurimi errent, quod cum spiritum non habeant, eum nihilominus habere velint. Non dico autem, eum, qui spiritu caret, tamen doctrina vales, non debere dirigere illos qui spiritum habent: sed, illum tam quoad exteriora, quam interiora, in rebus naturalibus quidem, iuxta rationem & intellectum dictamen, in supernaturalibus vero iuxta sacra scripturae normam sese conformare debere, in reliquis autem ne caput suum torquat, nec intelligere se putet quod minime intelligit nec spiritus sufficit, nam hi quantum ad hoc iam tum ab alio maiore Domino gubernantur; neque enim Domino vel superiore carent. Nam iterum dico, nisi experientiam habeat & maximam humilitatem, qua sibi persuadeat, se nihil hic intelligere, non propterea tamen id impossibile esse, & ipse valde parum iudicabitur, & etiam faciet ut in quem dirigendum habet minus proficiat &c.

Quam etiam doctrinam docet Venerabilis noster IOANNES in lib. Flamma amoris viue. Cant. 7. vers. 3. §. 4. ibi. Pro itinere isto saltem pro sublimioribus eius rebus in dicitur in medio scribis, vix dactorem aliquem perfectum, secundum omnes quae ad officium istud requiruntur partes reperiet. Debet enim esse sapiens, discretus, & rerum istarum experientia conspicuus. Ad rectam enim directionem, gubernationemque spiritus, est fundamentum necessarium scientia sit & discretio: si tamen sublimiorum rerum experientia desit, ignorabit in illis quando à Deo conferuntur anima, tam dirigere, magnoque possit illi de rimeto esse &c. Tandem id ipsum omnes SS. Patres, spiritualesque Doctores, ac Magistri, imò & Scholastici proclamant, quorum omnia testimonia nimis longum esset recensere.

§. III.

Aliquando simplices personas esse sapientiores in Mystica Theologia, quam alias in speculatiuis scientijs eruditae ostenditur.

10. **I**mo praedicti Patres & Doctores non solum docent, experientiam ad id esse necessariam, sed etiam laepe personas simplices, & in Scholastica Theologia inermes, sapientiores esse in hac Mystica Theologia, quam alias, quae sine huiusmodi experimeto in speculatiuis scientijs eruditae sunt. Vnde D. Bonau. in prologo de regimine conscientiae, vel fonte vitae ait: Istum ergo librum offero intuentibus, non Philosophis, non mundi sapientibus, nisi magnis Theologiae in finitum questionibus implicatis, sed rudibus, & indoctis, magis Deum diligere, quam multa scire contentibus: non enim disputando, sed agendo scietur ars amandi, arborum autem ea, quae hic continentur ab istis questionarijs, & in omni scientia summis, sed in amore Christi inferioribus, non posse intelligi, vnde nec eis scribere decreui, nisi postpositis, & oblitis cunctis, quae ad mundum pertinent, sed huius conditoris in ardescant desiderio mancipati, &c. Id etiam docet de processu Relig. in 7. cap. 16.

11. **E**t D. Bernar. Ierm. 85. in Cant. O quisquis curiosus es scire, quid sit, hoc verbo frui, parum non autem, sed mentem, non docet hoc lingua, sed docet gratia, absconditur à sapientibus, & prudentibus, & reuelatur paruulis, quod idem ipsemet Bernardus docuit loco sup. cit. ex sermone ad fratres de monte Dei. Consonat Gerfon de Mystica Theologia speculatiua consider. 3. Alphabero 64. litera N. ibi: Quia ex his, quae interiorius experientur, & recte contemplatiui perfectius diuina percipiunt, quam multi literati, &c. Similiter citatus Bartholomaeus à Martyribus in 2. p. Compendij, c. 33. §. 3. sic inquit: Hac Mystica sapientia, quam

quam Dionysius proprie Christianorum vocat, citius, ac sublimius idiotis simplicibus, qui nihil aliud quam salutem in timore, & tremore curant, quam eruditus Theologus confertur solet, nisi & ipsi toto mentis affectu humilitati studeant, &c. Qua etiam ratione S. Mater nostra THERESIA c. 3. suæ vitæ loquens cum suo Confessario, sic inquit: Non ergo plus nimio hoc mireretur aut hæc impossibilia esse putet (Domino namque omnia possibilia sunt) sed fidem corroborare, sequi humiliate studeat, cum videat Dominum fortasse veculam quandam hæc in scientia peritiorum versatoremque facere, quam se, esse bene doctus & sapiens sit. Idem etiam docuit Suarez lib. 2. de orat. cap. 10. n. 8. his verbis: Sepe persona simplices divina gratia adiuva profundius, quam docti veritatem penetrant, & ponderant, &c. In cuius rei confirmationem D. Bonaventuram de processu religionis in 7. c. 16. adducit, idemque plures alij, quos prolixitatis evitandæ gratia, omittimus, expresse docent.

S. III.

Quinam Theologi apti, vel inepti sint ad iudicium, de rebus, ac locutionibus Mysticis, ferendum, ex dictis concluditur.

EX quibus omnibus satis comprobatum manet, Theologos, qui in scholastica Theologia parce versati sunt, quique proinde non plene Theologi, aut literati; sed valde imperfecti, & dimidiati tales, seu semi-Theologi, aut semiliterati vocandi sunt, nullatenus esse aptos ad iudicium, de his rebus, ac locutionibus ad Mysticam Theologiam spectantibus, ferendum. Prædicti namque Theologi ad illorum numerum pertinent, quos S. Mater nostra THERESIA cap. 5. suæ vitæ, & cap. 1. Mansionis 5. vocat: *Semi doctos, meticulosos, &c.* & de quibus doctissimus Magister Luisius Legionensis in principio Apologiæ sæpè citatæ asserit: *Male sinistreque de his rebus loquuntur, vel quia similia ignorant, vel quia se scire existimant, vel propter alios emulationis respectus, & horum censuram, offensionem, ac scandalum timebat etiam S. Dionysius, quando cap. 1. de Mystica Theologia, admonuit Timotheum, ad quem scribebat. Vide, quod nullus indoctorum hæc audiat.* Hi namque qui, & si mediocriter in Scholastica & speculativa Theologia, minimè autem in Scriptura sacra, & alijs, quæ ad consummationem Theologorum pertinent, versati sunt, potius indocti, quam docti appellari debent.

At verò alij Theologi, qui non solum in scholastica Theologia, sed in Scriptura sacra, ac SS. Patrum operibus, alijsque ad Theologiam pertinentibus, valde versati, & eruditi sunt, quamvis experimentam huiusmodi rerum divinarum in se ipsis non habeant, non poterunt quidem de his rebus omnino perfecte propter experientiz defectum iudicare, ut ex dictis satis constat. Cæterum non propterea ad spirituale magisterium, ac censuram de libris Mysticis ferendam inhabiles iudicandi sunt, quia & si huiusmodi res in se ipsis non experiantur, eas tamen, vel alias similes in Scriptura Divina, ac SS. Patrum, Doctorumque Mysticorum libris, in quorum lectione (ut supponimus) versati sunt, inveniunt, & ideo iudicare possunt an prædictæ res, ac locutiones sint conformes rectæ doctrinæ, ac sacra Script. Sanctorumque Patrum documentis:

h 2 quod

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
124

quod optimè S. Mater nostra THERESIA docet citato cap. 34. suæ Vitæ his verbis: Non dico eum, qui spiritu caret, tamen doctrina valet, non debere dirigere illos qui spiritum habent: sed illum tam quo ad exteriora quam interiora, in rebus naturalibus quidem, iuxta rationem et intell. Etus dictamen, in supernaturalibus vero iuxta sacræ Scripturæ normam sese conformare debere &c. Hoc idem docet cap. 1. Mansionis sibi: Paratissima sum, ad ipsa v. r. et ad ipsa de illis censuram, credendum: nam, quamvis forte hi hæc ipsa non sint experti, habent tamen huiusmodi in rebus nescio quid singulare, adeo ut cum Deus eos tanquam lumen, à quo Ecclesia sua illuminatur habeat, si quando veritas aliqua declaranda venit, hanc ipsis aperiat, ut illis iradentibus, hæc passim ab alijs admittatur. Et, si quidem dissoluti distractique non sunt, sed Dei famuli ad illius magnalia nullatenus obstupescunt, norunt quippè, illum plura & maiora posse. Et paucis ut contemplantur, quamvis forte horum aliqua scripto commissæ aut declarata non sint: alia tamen scripta inveniunt, quibus videre possunt, hæc & similia posse contingere. Magnam ego rei huius habeo experientiam, quam etiam quorundam semidoctorum metuisorum tractatione mihi paravi, ut mihi illa admodum carè steterit. Huc usque S. Mater nostra THERESIA, cuius verbis præfens caput concludere placuit.

CAPUT VIII.

ERRORES HÆRETICORVM, QUI
Illuminati dicuntur summam proponuntur.

- i. **V**T manifestius constet, quantum distet sublimis nostri Doctoris præclara doctrina, à pestiferis erroribus illorum hæreticorum, qui Illuminati dicuntur, leopotiùs quantum prædictis erroribus aduersetur sicut tenebris lux, atque adeò etiam constet, quantum aberrauerint illi, qui, aliquas horum librorum propositiones his erroribus infectas esse, aut illos redolere, vel illis fauere suspicari sunt, prædictos errores in hoc capite summam proponere placuit, ut cum in progressu huius Elucidationis singulas Mystici nostri Doctoris notatas propositiones reuelerimus, ac applicuerimus, id, quod nuper diximus, euidentius appareat.
Sciendum igitur est, humani generis hostem, nostræ salutis, ac spiritualis perfectionis inuidum, illud semper maximè curasse, ut orationis, & contemplationis viam, ut potè ad eò hominibus salutarem, totiusque spiritualis boni principium, ac fontem, vel omnino relegaret, vel saltem in aliquibus eam tot damnis, ac illusionibus immisceret, ut ex inde apud reliquos suspecta haberetur, & huiusmodi periculorum, ac illusionum timore, ab ea homines auerterentur.
- ii. Hæc igitur de causa, prætextu orationis, & contemplationis, ac supernæ illuminationis, spiritum erroris, quibusdam Diabolus immiscuit, se in Angelulucis, illos illuminantem, transformans, vnde Illuminatorum nomen sibi impositum, pluresque errores pestiferos illis suadens; diuersiq; temporibus iam sepultos iterum excitans de quibus fit mentio in Clementina ad nostrum, de hæreticis, & Clement. 1. de Religiosis domibus, & in extrauagant. de Relig. domibus, eosque referunt Eimericus in

Directorio Inquisitor. q. 7. 8. 9. 15. 16. & 17. & ibi, Penna in annotationibus ad illas
 quæst. noster Guido in summa tit. de hæresibus, Beguinarum, Aluarus, Pelagius lib. 2.
 cap. 52. D. Antoninus in summa. p. q. tit. 11. c. 7. §. 4. & 5. Præolus lib. 2. de vitis, & se-
 ctis Hæretic. c. 17. & optimè Rusbrochius lib. 2. de ornatu spiritualium nuptiarum c.
 76. 77. 78. & 79. vbi diuersa genera huiusmodi Illuminatorum ex professo refert,
 quos spirituales falsò otiosos appellat, eò quòd omnes hi hæretici Illuminati, cum
 legerent, vel audirent Doctores Mysticos, & contemplatiuos, Sanctosque PP. ho-
 minibus spiritualem orationis viam sectantibus, suadere creaturarum omnium re-
 nunciationem, sanctamque oblivionem, vt sic ad infusam contemplationis quietem,
 sanctumque orium, quòd 2. p. huius Elucidationis explicabimus, sese disponant, hu-
 ius quietis, & otij, vt potè facilitatis, ac suauitatis speciem præferentis in ordinato
 amore, quo non Deum, sed semetipsos amabant, capti, ad illudque sine mortifica-
 tionis labore, vitæ puritate, virtutumque exercitijs, alijsque dispositionibus, quas
 Sancti PP. ac Doctores Mystici ad id necessarias esse docent, peruenire cupientes, &
 ita perfectorum nomen, & famam ambientes, in vanas quasdam, & illusorias quie-
 tes, falsaque otia, seu potiùs stupiditates inciderunt, & ita vitam valde remissam, stu-
 pidam, negligentem, mollem, dissolutam, ab omni virtutum exercitio alienam, imò,
 & delitiosam, prætextu illius sanctæ quietis, & otij spiritualis degebant, à Dei amore
 omnino alieni, quin pot. us proprio, ac pernicioso sui amoris immerisi, in quæuis cor-
 dis sui desideria etiam turpia abeuntes, ne suam illam quietem perturbarent, plures-
 que Dæmonis illusiones, ac deceptiones, tamquam Dei illuminationes suscipientes;
 qua de causa semetipsos, præ cæteris omnibus, Illuminatos, ac sanctissimos appel-
 larunt.

Horum igitur Hæreticorum Illuminatorum, seu falsò otiosorum, quos diuersis in
 locis, ac temporibus Diabolus suscitauit, quatuor veluti sectas prædictus D. Ioannes
 Rusbrochius locis citatis optime adducit, ostendens quantum eorum falsa, & pesti-
 fera doctrina, ei, quam Doctores Mystici de contemplationis quiete, sanctoque orio
 tradunt, aduerletur. Vt ergo hæc omnia præ oculis habeantur, vt potè ad ea, quæ in
 progressu huius Elucidationis dicenda sunt omnino necessaria, celeberrimi huius
 Doctoris verbis ea in præsentem simul adducere, ac proponere placuit.

§. II.

*Prior Hæreticorum, qui Illuminati dicuntur classis, eius-
 que errores referuntur, & ex doctrina Mystici nostri
 Doctoris, aliorumque PP. reijciuntur.*

In capite igitur 76. primam huiusmodi falsò otiosorum, seu illuminatorum sectã
 referens prædictus auctor, sic inquit: Hic tamen, antequam ad alia transeamus, opera præ-
 tium fuerit, commemorare quosdam, qui & si forinsecus boni videntur, cunctis tamen virtutibus
 contrariam agunt vitam; quos quor. enim i. haritatis supernaturalis experies viuunt, ad seipos re-
 flexi in rebus extraneis quietem captant, & aucupantur; ex ipsa siquidem natura creature omnes
 quietem

h 3

3.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
124

quietem appetunt. Sed iam aduertatur, obsecro, quæ ratione quieti huic naturali vacent. Hinc Sectatores seorsum abeunt, manent que quieti, & otiosi, absque vlla interna, vel externa exercitatio-
ne, quo optata potiuntur requie, nec aliunde impediuntur.

4. Sed quàm noxia sit huiusmodi quies, necnon quieti illi supernaturali, de qua Doctores Mystici loquuntur, contraria, statim idem Rusbrochius his verbis adnotauit: Verum hoc pacto quieti dare operam, nefas est, & illicitum: huiusmodi namque quies quam Latini in hominem caritatem, & ignorantiam nihil scientem adducit, efficitque, vt absque omni actione, totus iners in se ipso subsidat, nec aliud quidquam ista quies est, quam otium remissum, cui adeo se tradunt illi, quos præ manibus habemus, vt quantum ad actionem attinet, & Dei, & sui ipsorum, & rerum omnium obliuione capiantur. Est igitur quies hac supernaturali illi, que in Deo possidetur, quieti planè contraria; quando quidem ea amorosa spiritus liquefactio est, cum simplici quiete in incomprehensibilem claritatem prospectu coniuncta, planè igitur falluntur quicumque se ipsi intentione prosequentes in naturali quiete molliter subsidunt, & nec desiderio Deum querunt, nec amore fructuoso reperiunt: siquidem quies eiusmodi in desidioso quodam consistit otio, quo permissi vacent, ad quod tùm natura, tùm consuetudine procliuus, ac propensi sunt, quo sane in otio quies magna, & delectabilis sentitur, qua tamen, secundum se ipsam, peccatum nullum est; verum si quisquam eam sectari, eique se se dedere velit, absque studio & actibus virtutum, iam quidem abii in ruinam, idemque ipse in spiritualem ruit superbiam, hoc est, complacentiam sui ipsius, quæ diuini visus quam benè curatur: vbi igitur quietem hanc ista ratione inerti in otio possidet, putatque omnem amorosam ad Deum conuersionem, & applicationem impedimento sibi esse, eadem ipsa quiete in se ipso subsidet, quod re vera omnis erroris spiritualis initium est. Huc vlque Rusbrochius, qui optimè huius falsæ quietis, & otij damna, eiusque cum sancta illa quiete, & otio, ad quæ Doctores Mystici dirigunt, contrarietatem optimè adnotauit,

5. Huiusmodi etiam falsum otium, & quietem fugiendam esse optimè docuit Mater nostra THERESIA, c. 12. suæ vitæ, his verbis: Praesumere porro aut cogitare, posse nos per nos intellectum nostrum suspendere, planè nos, vt dico, non oportet, vt nec operationem eam omstere, hoc quippe si fecerimus, instar statuarum insensibiles, stupidi, & frigidi manebimus, & res vnum nec alterum faciemus. At cum DEVS OPT. MAX. intellectum suspendit, & sistit, et adnotandi, & in qua se interim occupet, materiam dat; & efficit vt, etiam sine mentis discursu breuissimo tempore, plus intelligat, quam nos omni nostra terrena diligentia, & studio adhibito plures annis possemus comprehendere. Insania quaedam species est anime potentias occupatas tenere velle, ac cogitare nos eas sistere & quietas detinere posse.

6. Quod etiam multis suprà doctrinæ locis adnotauit, & monuit Venerabilis noster IOANNES, vt lib. 2. qui inscribitur Ascensu Montis Carmeli cap. 13. vbi agens de signis, quæ obseruare debet, qui meditationis, ac discursus viam relinquere debet, vt operari contemplationi vacet, sic inquit: Non posse discurrere, neque de rebus diuini meditari posse: hoc ex melancholia promanare, vel aliquo deprauato humore, qui cerebrum corque occupat, quoque solent producere in sensu suspensionem & impletionem quandam: qua efficiunt, vt nihil cogitet, nihil velit, nec libeat illi aliquid meditari, sed solum in illa sapida abstractione cupiat permanere. Contra quæ omnia debet tertium habere iudicium; videlicet notitiam & attentionem amorosam in pace & tranquillitate interna sicut diximus. Et cap. 14. sequenti huius rei rationem subiungens, sic ait: Verumtamen adducens nunc vnam solam rationem,

tionem, qua manifeste demonstratur, quomodo in euentu, quo Contemplatio premit-
 da sit meditationis via, necessarium illi sit, hoc aduertentia, amorosa, ac generalis
 Dei notitia indicium. Est autem haec ratio, quia si anima tunc temporis ista notitia vel in
 Deum assistentia destitueretur, sequeretur nihil illam tunc agere, nec intelligere: relicta
 enim meditatione & carendo etiam Contemplatione que est notitia generalis (de qua locuti
 sumus) in qua anima habet actu potentias suas spirituales occupatas, qua sunt memoria,
 intellectus, & voluntas; necessario illi vniversum circa Deum exercitium deesset. Et pau-
 cis interiectis, addit: Quod si anima in nullo istorum exercitiorum detineatur, hoc est,
 nec in meditatione & discursu, potentiarum sensiuarum operatione vitatur; nec in con-
 templatione & notitia simplici, de qua iam dictum est, rebus iam receptis & operatione
 acquisitis, fruatur: sed in vtrisque otietur & vacaret, non esset vnde, vel quomodo
 possit dici occupata. Est ergo haec notitia necessaria ad discursum & meditationem relinquen-
 dam, &c. Huc vsque Venerabilis noster IOANNES, ex cuius verbis eviden-
 ter conitat, ipsum nullatenus admittere falsam illam quietem, & otium Illu-
 minatorum, sed potius illud omnino reprobare, & damnare, atque aded
 sine manifesta calumnia praedictus error, nec leue aliquod patrocinium in eius
 doctrina obrinere potest, quem potius ex ea fortiter impugnatum manet, sta-
 bilitatemque salutarem quietem, otiumque sanctum debere desidiarum, & re-
 missionem cauere, vt optimè docuit Augustinus serm. 27. de verbis Domini,
 adnotans, vitam contemplatiuam, & otiosam, quae significata fuit per Ma-
 riam, nullatenus fuisse desidiosam, hanc enim, scilicet desidiosam (inquit) cauere de-
 bet otiosa, sed ad aliam iam huiusmodi Illuminatorum, seu falsò otiosorum sectam
 transeamus.

§. III.

*Secunda, & peior Illuminatorum classis
 refertur.*

Secundam igitur eorum sectam idem Rusbroch, cap. 77. citato referens, sic in-
 quit: Verum, ibi quispiam otiosam prorsus quietem, sine vlla ad Deum amorosa ap-
 plicatione, & conuersione, possidere instituit; is iam facile in quosiu poteris prolabi errores, quip-
 pò qui à Deo auersus, & ad seipsum amore naturali reflexus, solatium, suauitatem, & quidquid
 libet, captat, & aucupatur: interim tamen huius farinae quosdam inuenire est, qui rigidam, & aspe-
 ram viuendi teneant rationem, & magnè penitentia actibus inumbant; sed hoc tantum sine
 vi magna sanctitatis opinionem celebrem obtineant; omni enim naturali amor sibi ipsi cupit,
 & fauet. Quidam ex horum genere multa optione reuuntur, & eligunt multa, itemque plu-
 ra, rara, ac singularia presantur, & appetunt sibi prestari à Deo, quam ob rem fallun-
 tur sapius, permittente Deo, vt Damonum opera, obtingant, ea qua concupiscunt: quod
 tamen sua illi sanctitati tribuunt, & omnibus planè dignos se arbitrantur: nec id mirum, cum
 superbia morbo laborent, nec casti, nec Illuminati diuinitus sint: haerent igitur, at-
 que subsidunt in se ipsis, prorsusque secundum appetentiam ad saporem, vel gustum internum,
 & spiritualia natura commoda captanda propensi sunt, qua luxuria spiritualis recte dici
 potest.

7.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
124

potest, eo quod inordinata quadam naturalis amoris propensio est, semper ad seipsum reflexa, & se-
cum commodum in rebus omnibus captantis, & expetentis, semper etiam spiritali laboranti propen-
siva, & propria sunt dediti voluntati; quo fit, ut affectu, desiderio, & appetitu usque adeo non
quam ad ea ferantur, qua concupiscunt, & à Deo importunè obtinere contendunt, ut non raro des-
piciantur. Quidam etiam à malo spiritu occupentur; nimirum quot quot huius farinae sunt, omni-
tam viuunt repugnantem charitati, & amorosa illi intrusioni, ubi se totum quis offert, & simul
quidquid prestare, vel habere potest in honorè, & amorem Dei &c. Ecce pestiferam huiusmodi
Illuminatorum doctrinam, & vitam, quam non minus à doctrina, & vita Venerabi-
lis nostri IOANNIS distare, quam tenebras à luce adeò euidentis est, ut nullos cui
omnino cæcus de hoc valeat dubitare: quod patet, tum ex ipsius summaria vita
principio eiusdem opere apposita; tum etiam ex ipsis libris Venerabilis Patris, præ-
cipuè tamen ex primo libro de Obscura Nocte, à cap. i. usque ad 8. ubi dum inci-
pientium imperfectiones recenset, hæc Illuminatorum vitia describit, ac damna,
sed ad tertiam huiusmodi hæreticorum sectam iam transicamus.

§. III.

Tertia, & pessima Illuminatorum classis refertur.

8. Hanc igitur tertiam sectam prædictus Doctor Ioannes Rusbrochius ca. 78. citè
describens sic ait: Demè postea, quam naturali quispiam requie potitus est, & in-
meriti otio possidet in cunctis actibus suis se ipsam spectans & in proprietate sua, obstinato animo in-
flexibilis perseverans, is planè neutiquam Deo vniri potest. eo quod vitam agat vitiosam, & in-
tatis expertem, est autem vita hæc planè iniusta, erroribus spiritalibus, & omnigena aduersione
bundans: hoc genus hominum Dei contemplatores se esse arbitrantur, imò omnium, quos otio ha-
beat, longe sanctissimos esse se autumant, ob eam quam experiuntur, & in se ipsos otiosi ditionem, su-
possident quietem, liberos sese putant, & absque medio, Deo vnitos.

9. Neque id tantum, sed etiam transcendisse, atque subleuatos se esse supra omnem Ecclesie cultum,
& exercitium, vltra præcepta Dei, supra legem, & actus omnes virtutum, qui villo possint excusari
medio: siquidem per suatum sibi habent otium hoc tanta esse præstantia, ut nullis quamvis excusari
& præclaris actibus interturbandum sit, eo quod cunctis præferat virtutibus; quamobrem mere serua-
dunt, ut ita dicam, passioni, nihil prorsus, neque sursum, neque deorsum actitantes, perinde, tam
strumentum aliquod in se ipso otiosum, artificem, dum operari vult, præsolatur; potant enim, si
quid ipsi moliantur operis, Dei opus præpeditum iri: sedent igitur ab omni virtutum studio & actio-
ne otiosi, idque adeò, ut nec laudes, neque grates agere Deo, neque cognoscere, neque velle, neque ante-
re, neque precari, neque desiderare velint; arbitrantur enim quidquid, vel petere, vel desiderari
queant, id omne se iam obtinuisse, atque ita spiritu se iam pauperes esse, utpote qui voluntatis expo-
tes sint, & omnibus valescerint, & absque vllius delectationis, vel optionis proprietate viuunt; pe-
tant inquam planè se expeditos, ac otiosos esse, & transcendisse omnia, iamque obtinuisse ea, quæ
rum causa omnis Ecclesie cultus, & exercitia instituta sunt, & ut ipsi aiunt, nec oportet, & neque
ipse quidem Deus, quidquam eis, vel conferre, vel auferre possit.

Et enim pro suo iudicio, exercitia, cultum, & virtutes omnes excesserunt, & ad merum quæ-
dam pertigerunt otium, ubi à cunctis sint virtutibus absoluti, & hoc quidem, putant ut ita quædam
in otio à virtutibus absoluantur, maiorem requiri aiunt, operam, ac studium, quam ad ipsas virtutes
obtinendas; quapropter libertate gaudere volunt, neque parere cuiquam omnino; non Summo Pro-
fisci, non Episcopis, non Pastoribus, siue Prælatiis suis.

Et licet foris quamdam sola simulatione præferant obedientiam, nulli tamen intus, neque actione, neque voluntate subditi sunt: quæcumque enim sancta astitit, & obseruat Ecclesia, ab his omnibus omnino vacant, & se volunt esse immunes, ac exemptos, & est hæc eorum sententia, donec quisquam virtutibus acquirendis dat operam, & gratiam appetit exequi Dei voluntatem, cum necdum perfectum esse: eo quod virtutes etiam nunc colligat, & comparet sibi, & spirituali hanc pauperatatem, atque otium ipsorum penitus habeat incomperta.

Et ipsi quidem supra omnes omnino, & Angelorum, & Sanctorum choros, siue ordines, atque premium omne, quod vlla ratione mereri quis possit, subleuatos esse se putant, ideoque nihil se vltra mereri, nullum vnquam amplius in virtutibus perfectum facere, sed neque peccatum deinceps vllum admittere posse, quippe qui voluntatis expertes sint, & spiritum suum Deo tradiderint in quiescere, & otio, adeoque vnum cum Deo effecti sint, vt in se ipsis penitus in nihilum redierint.

Hinc iam quidquam corpori libet, etiam plane licere sibi affirmant; vt otè qui ad statum innocentie redacti, nullam sibi habeant positam, ac præscriptam legem. Itaque si alicui rei, qualis ea sit, natura ipsorum corporea ex appetitu afficiatur, si spiritus sui otium, ea re subtrahenda, interturbari sentiant, aut aliqua ex parte impediri, nature indulgent, ac satisfaciunt desiderio, ne quod spiritus otium impedimentum patiat. Hac de causa ieiunia, festorum celebrationem, & præcepta denique omnia prorsus nihili pendunt, nisi forte hominum gratia secus agant: si quidem in omnibus absque vlla conscientia viuunt, nec quicquam nefas sibi esse arbitrantur. Tum vero tanta eorum colliditas, & versutia est, vt difficile possint ratione superari, &c. Huc vsque Rusbrochius, qui optimè horum falso Illuminatorum mores, & opinionones describit; & quamuis Doctor hic de antiquis Illuminatis sui temporis loquatur, eius tamen descriptio non minus Illuminatos nostræ ætatis, quam illos antiquos ad viuam exprimit: quia eadem prorsus falsa dogmata in hac descriptione contenta verbo, & opere sequuntur, quæ quantum doctrinæ Mystici nostri IOANNIS aduertentur, luce meridiana clariùs apparet, vt mitum sanè se, posse aliquem sanæ mentis, vel leuiter suspicari, prædicta falsa dogmata patrocinium aliquod obtinere posse in hac Venerabilis nostri IOANNIS doctrina, quæ contraria omnino documenta, rigidam scilicet mortificationem, tam externam, quam internam, propriorum appetituum, voluntatis, ac iudicij omnimodam negationem; promptissimam Maiorum obedientiam, exactissimam præceptorum, & consiliorum obseruantiam, Angelicamque vitæ puritatem efficacissimè suadentia, remissamque illud otium, & lassam quietem, quam Illuminati à Deo magnificiant, damnantia passim & vbique continet: vt cuiuscumque hos libros legenti euidentissimum erit, sed vltimam iam huiusmodi Illuminatorum sectam referamus.

S. V.

Vltima Illuminatorum classis refertur.

DE hac igitur vltima secta citatus Rusbrochius sermonem instituens ca. 79. citato sic loquitur. Præter hos aliud quoddam hominum genus peruersum, hypocrisis, & simulationi deditam inuenire licet, qui tamen ab istis in certis quibusdam dissident, & quæ contrarij sint, & hi quidem Deum patientes dici se volunt, & hæcenus, cum superioribus consentiunt, quod se quoque ab omni actione immunes, & otiosos putant, nec aliud nisi velut quoddam Dei instrumentum se esse, quo Deus quidquid, & vtrumque velit, agat.

Affir-

10.

11.

12.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
.124

Affirmant igitur, absque vlla actione, tantummodo merè se pati, eaque opera, quæ Deo ipsi
sanquam sui organo perficiat, præclariora, ac meriti maioris esse, quam cuiuslibet alterius, quæ ipse
semet in Dei gratia peregerit: aiunt ergo Deum se pati, ac sustinere, nihil se ipsos agere, sed actio-
nibus Deum operari.

13. Deinde quemadmodum alij, sic etiã ipsi nullum se peccatum committere posse affirmant, eo quod Deo
in ipsi agat omnia, ipsi verò planè otiosi sint, & quidquid Deus velit, id per ipsos fieri nihil præterea
homines isti, omni inus actione postposita, otiose dederunt, & omnis electionis, vel optionis experti
viuunt simplici, ac resignati præseferunt viuendi modum, & moderatè, ac æquabiliter ferre non
quidquid eis accidat, putant enim Dei instrumenta se esse, quibus à pro suo arbitrio utatur, & agat.

Ad quæcumque intus incitantur, siue ea virtuti consentanea sint, siue ab ea abhorreant, ea omnia
putant ex sancto Spiritu proficisci, difficile tamen est, fateor, istos agnoscere, nisi quis illuminatus sit,
& spirituum, ac diuina veritatis discretionem obinuerit, quidam enim ex eis acuti, & subtilis ad-
modum sunt, & ea quibus virtute aduersentur probe fucare, & velamina quadam eis præterea
nouerunt, propriaque voluntati dediti sunt, adeoque pertinaciter, & animo obfirmato se ipsos possi-
dent, ut antè mortem oppetere velint, quam vel ab vnico semel concesso articulo discedant, omnium
enim, quos præsens habeat vita, sanctissimos, maximeque illuminatos se esse autumant.

14. Discrepant autem à prioribus, quod se progredi, & mereri posse non regent, illi contra affirmant
nihil ultra mereri se posse, eo quod in vnitatis, & otiose possideant, vbi non luceat ultra progredi,
quando quidem nullum ibi exercitium est. Sed simul omnes isti peruersi, & mortali, omnium
multo pessimi sunt, haud secus quam ipse hostis tartareus fugiendi, siquidem vitam viuam contra-
riam Deo, iustitia, & sanctis omnibus, & sunt omnes re vera præcursoris Antichristi, viam illam ad
molem errorum, ac infidelitatem præparantes, ac munientes. Volunt namque absque Dei præceptis
& virtutibus immunes esse, ac liberi, & otiosi, ac vni Deo, sine amore, & charitate, Dei quocumque
contemplatores, absque amoroso contuitu, & viuendum omnium sanctissimi, absque actu, &
actibus, dicunt etiam quiescere se in eo, quem tamen amore haud prosequuntur, & in eo subsistant
se esse, quem minime sentiunt, nec concupiscunt, & à cunctis denique virtutibus, & omni sui ad
Deum applicatione se vacare, & otiosos agere, ne quod Dei actionibus obiciant impedimentum,
quam ob rem otium, quod isti colunt, non nisi quædam impostura censenda est.

15. Huc vsque celeberrimus ille Doctor falsa dogmata, & mores huiusmodi falso illu-
minatorum, & otiosorum describit, de quo etiam agit in Apologia de alia contem-
platione, quæ alias Samuel inscribitur c. 4. eisdemque errores refert, & impugnat sub-
limis ille Doctor Thauler, ser. 2. Dominicæ 2. quadragesimæ; quæ omnia falsa dog-
mata, cum his, quæ verbo, & opere hæretici nostræ ætatis, qui illuminari appellantur,
docent omnino coincidunt, & idè ad longum ea refert opera præcium esse duxi-
mus, ut sic euidentius appareat, eis doctrinam Venerabilis nostri IOANNIS, non
solum aliquomodo non suffragari, sed etiam illis vehementer aduersari, vanumque
illud otium, quod omnium prædictorum errorum fundamentum est, profusè dam-
nare, cæteraque omnia, quæ ex tali fundamento prædicti hæretici deducunt, delectari,
ut tum ex dictis supra n. 6. tum etiam ex dicendis in progressu huius Elucidationis
manifestè constabit, imò cuiuscumque doctrinam Venerabilis nostri IOAN-

NIS legenti, nisi semetipsum, data opera, & malitiosè excu-
care velit, lucè meridiana clariùs mani-
festum erit.

CAPVT IX.

*Vnde aliquorum deceptio circa sinistram suspicionem,
minusque benignam censuram aliquarum pro-
positionum Venerabilis nostri IOANNIS
NIS orta fuerit, decla-
ratur.*

CVM sæpè verisimile dictum sit, doctrinam Venerabilis nostri IOANNIS, non solum non suffragari hæreticorum, qui illuminati dicuntur, falsis dogmatibus, sed etiam illis omninò aduersari, idque ex ipsamet horum librorum sincera lectione euidenter appareat, insuperque plures ex propositionibus infra referendis, de quibus aliqui sinistra suspicati sunt, quasi prædictorum hæreticorum doctrinam sapiant, ad eò sint doctrinæ nostræ fidei, SS. Patrum testimonijs, sanæ Theologiæ, ac veritati apterè conformes, vt nullatenus de eis potuisse rationabiliter dubitari videatur: his igitur de causis meritò posset aliquis inquirere, quonam pacto fieri potuerit, viros aliquos non omninò ineruditos adeo deceptos fuisse, vt sinistram hanc, de prædictis propositionibus, horumque librorum doctrinam, opinionem, vel suspicionem conceperint, propositionesque adeò manifeste veras, minus benigna censura dignas existimauerint. Ante quàm igitur, ad singulas propositiones in particulari explicandas, & confirmandas in secunda huius Elucidationis parte accedamus, huic quæsito satisfacere, ac prædictæ suspicionis sinistrae radicem, & fundamenta detegere placuit, quod in præsentì capite præstabimus.

Vt igitur id radicitus intelligatur, animaduertendum est, nihil magis humani generis hostem, propter spiritualis nostræ salutis inuidiam, & odium, curare, ac semper curasse, quàm vt homines ab orationis, & contemplationis studio, vnde omnia nobis bona promanant, auerteret; ad quod assequendum, inter alia media, vnum præcipuè tanquam efficacissimum eligit, scilicet orationis, & contemplationis viam, tamquam valdè periculofam, ac multis erroribus expositam proponere; exempla quoque aliquorum, qui in ea periclitati sunt, ac diuersimodè à Dæmone decepti, ac illusi fuerunt, in erroresque, & absurda, præcedenti capite relata, inciderunt, in medium adducere, ac valde vigere, vt ex hoc, huiusmodi via, & studium ab alijs suspecta haberentur, ab eisque, propter timorem prædictarum illusionum, ac errorum, auerterentur.

Quod rectè cælestis illa Magistra Sancta Mater nostra THERESIA in suis libris sæpè adnotauit, sed præcipue cap. II. suæ vitæ his verbis: *Difficultates, quas primum incipientibus Diabolus proponit, ne viam hanc ita vt oportet, ingredi incipiant, maxime sunt & plurimæ; vt qui optimè callat, quantum inde sibi damnum obueniat, nō solum quod hanc animam amittat, verum etiam eius occasione alias plurimas; tã multas igitur eu difficultates & pericula obijcit, vt nō paruo, sed maximo eis, ad non retro spectandum, opus sit animo, nec non maxime Dei gratia. &c.*

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
124

& cap. 21. Viæ perfectionis inquit: Sape nos demon in hoc itinere conatur precipitare obsequium multa in eo inesse pericula, ille & ille per hoc perijt, alius ille deceptus est, alius qui multum orationi vocali deditus erat, lapsus est, alijs diabolus illustrat: non sunt curandi isti timores nec pericula, & cum hac sit via regia, per quam Rex noster & omnes electi & sancti iuere, nemo nos seducat, aliam nobis viam demonstrans quam orationis. Hoc Religiosorum munus est, & quicumque vobis aliquid istius periculum contineri diceret, illum vti periculum quoddam habitore & fugite. Non sicut via quamquam vi orationis seu via periculosa habeatur. Sed hanc timendi occasionem, diabolus inuita sua vafritie aliquos, qui pius orationis studio tenebantur, ad lapsum pertrahendo. Sed videte quæ intolerabilem cecitatem: non enim considerant quam multa hominum millia ideo in hæresim aliquæ grauiam mala prolapsi sint, quod orationi non insisterent, nec quid ea esset feruent. Quod autem ter tam multos diabolus quo hac ratione melius negotium & rem suam ageret, nonnulli sentiam qui orationem frequentabant (quos facile esset enumerare) ad lapsum pertraxerit & decepterit, hoc factum est, quod nonnulli in rebus ad virtutem spectantibus, tam timidos esse fecerit, &c.

4. Vnde, tam in prædictis locis, quam in alijs multis ipsamet Sancta THERESIA maxime hortatur omnes, vt propter huiusmodi pericula, nequaquam deterreamur, sed potius astutiam, & inuidiam Dæmonis cognocentes, maiori studio hanc tam salutari exercitio incumbant, & idèd cap. 8. suæ Viæ inquit: Non in illo sancto quodam dæmone timeant, qui mentali orationi sese applicare timent: & vere cur metuant nescio; consilium tamen Dæmon hunc metum causat, vt per eum vere nobis noceat ac maleficiat, cum scilicet per hunc incidit, quo minus recogitem, quoties & quam grauius Deum offenderim, quantum illi debeam esse infernum, ac caelestem gloriam, denique ne cogitem ingentes illos cruciatus & labores, quos mea culpa subiit. Si ergo oratio, etiã ipsi minime feruentibus, imo etiam aduersus ipsum de iniquis tamen tempore prodest ac necessaria est, & nemo dicere in veritate possit, vllum ex ea damnũ provenire, sed cui sit, maius ex eo sequi, quod oratio nro colatur, cur queso, eam omittant qui Deo vel seruiunt, vel seruire volunt? Quod cur facerent, cuiusdã profus non intelligo, nisi fortassis, vt vitæ huius vel suis ac difficultates maiore cum difficultate transigant, Deoque velut ianuam occludant, ne quam ipsi illa consolationem & recreationem immittat. Illorum proficẽd me miseret, quod suo d. spiritus Dei seruiant, cum è contra ipsi, qui orationi se dant, ipsemet Dominus sumptus omnes quam largiantur quodammodo suppediet. Et cap. 39. viæ perfectionis sic inquit: Esi autem illud mirabile & nouum; quasi si Diabolus non tentaret eos, qui viam orationis minime insillunt. & homines magno obstupescere, si quando aliquem, qui perfectionis iam propior sit, ab eo de ipsi contingit, quam si verum aliorum millia, quos in maximis erroribus & publico peccatis hæere videmus; inter quos necesse est est inquirere num quis bonus aut malus sit; hoc namque iam inde à mille leucis facile auditur. Sed vt verum fatear, merito id faciunt: nam tam paucos Dæmon accipit illorum, vt velut nouum, & innotitum & inusitatum quid admirationem moueat; cum hominibus proprium sit, facile prætere, ne reflectere ad ea que assidue vident; quod vero raro & vix aliquando contingit, maxime perueniri. Imo ipsimet Diaboli hanc in illis admirationem adaugent, quod in bonum illorum id cadat cum propter vnum qui ad perfectionem tendit, perire faciant multos. Nolite timere carissima per hæretationis vias, que per multa sunt, incedere. Caterum via ipsa per se secura est. Citius porro & facilius hæud dubie à tentationibus liberamini cum Domino vicina & propior es estis, quam dum ab eo distabit. & cap. 40. sequenti sic ait. Vt enim animam vestram Dæmon inquietet, impediaturque quominus tantis bonis fruatur, sexcentos vobis timores incutiet cum per se, cum per alios. Putatisque per

rum demonis interesse quod in huiusmodi timores homines cogitat: non parum certe, sed permultum eis id interest: ita quippe duplex damnum inferit. Primum, quod eos qui audiunt, timidos reddat; qui idem se orationi applicare verentur, ne pari modo decipiantur. Alterum quod aliqui plures longe ad Deum se conuertent, videntes eum tam esse bonum, (vix demonstrati) & possibile esse, ut is se peccatoribus modo tam familiarem exhibeat. &c. Hanc etiam demonis inuidiam adnotauit S. Nilus cap. 45. de oratione, ibi. Vehementer inuidet homini oranti Damon, & omni arte, atque machina vitur, ut illius propositum laedat, &c. Quod idem cap. 46. seq. profequitur.

Hacigitur de causa, cum Dæmoni perspectum sit, quam viles, & necessarij sint ad orationis, & contemplationis studium suadendum, atque in hac parum trita, imò potius valde recondita via homines dirigendos, libri spirituales, ac Mystici, qui de hac materia, eiusque reconditis secretis optimè tractent, quantaque ex horum librorum lectione damna ipsi Dæmoni prouentura sint, illud semper præcipuè curauit, curatque, ut quoties aliquis huiusmodi liber prodierit, aliquos non omninò ineruditos (quamuis in Mystica Theologia parum versatos, minusque expertos) sub Catholica doctrina zeli prætextu excitet, ac tanquam suæ astutiæ instrumenta moueat, ad hoc, ut aliorum verborum exteriorem dumtaxat sonum attendentes, aduersus huiusmodi libros acriter insurgant, eorum doctrinam tanquam de Illuminatorum erroribus suspectam damnent, atque ad eò à communi fidelium vsu relegari curent.

5.

Vnde propter huiusmodi Diaboli inuidiam astutamque sollicitudinem, hanc persecutionem, ac remque censuram sub zeli prætextu, fere omnes excellentiores libri agentes de contemplatione, ac Mystica Theologia illustriorum Doctorum, quos sancta Mater Ecclesia, tanquam utilissimos approbat, & veneratur, passi sunt, ut multis exemplis supra capite 1. latè ostendimus: plurimisque alijs ostendere possemus: ex eodem principio sinistra aliquorum suspicio circa aliquas propositiones librorum Venerabilis nostri IOANNIS dimanauit: eoque magis, quo huiusmodi libri excellentiorem, & personis spiritualibus vtiliorem, ac magis necessariam doctrinam continent: ut supra cap. 2. ostendimus; eo enim ipso Dæmonis inuidia creuit, eaque crescente, prædicta quoque persecutio, sub zeli prætextu, incrementum suscepit.

6.

Si autem aliquis inquirat; quonam pacto, vel quo fundamento ducti potuerint homines, alias non ineruditi, nec malitiosi, ita falli, ut de doctrina ad eò apertè vera, secura, & vtili sinistra hanc opinionem conceperint; triplicem huius rei causam breuiter assignabimus; in quarum numero nullatenus prauum affectum, aut malitiam computabimus; hanc enim, ut potè cuius Christiano animo valde indignam, ab eiusmodi viris longè abesse, supponere volumus.

7.

Prima est, quod prædicti viri, propter ingens odium, quod merito conceperunt aduersus falsum illud otium, suspensionem, & quietem, ex quo tanquam ex præcipuo fundamento hæretici illi, qui Illuminati dicuntur, suos omnes errores deducunt, ut capite præcedenti demonstrauimus; propter ingens inquam huius falsi otij, & quietis odium; eo ipso, quod in his, & alijs Doctorum Mysticorum libris doctrinam, sanctum contemplationis otium, suspensionem, & quietem, in sensu infra in progressu huius Elucidationis explicando, suadentem legunt, ad verborum dumtaxat sonum, in quo similitudinem, & conuenientiam aliquam, quo ad hoc cum

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
128

falso illo otio, & quiete reperiant, attendentes; statim fidei, ac sinceræ doctrinæ zelo inardescunt, eiusmodique zelo succensi, absque maturiori discussione, & examine, & absque antecedentium, ac subsequantium collatione, illam doctrinam, de contemplationis otio, & alias quascumque illi anæxas, tanquam de Illuminatorum erroribus suspectas, vel eis patrocinantes damnant.

8. Sed imprudenter sanè, ac temerè, & cum magno animarum dispendio huiusmodi iudiciū de his rebus proferunt: vnde debuissent illi, qui sic iudicant, advertere, non posse quempiam rectè de aliqua scriptura, aut doctrina iudicare, si externum tantum verborum sonum, vel aliquas dumtaxat propositiones à tota contextus serie interceptas accipiat, sed necessarium esse rerum ordinem, & consequentem attendere, singulas propositiones, cum antecedentibus, & consequentibus conferre, earumque legitimum sensum maturè indagare, ac discutere; sin minus, iudicium illud multis erroribus expositum, ac planè temerarium fore: vt optimè docuit D. Ioannes Chryostomus hom 39. in Ioannem his verbis: *Sicut qui metalla fodere aggrediar, artem ignarum, aurum venam non inuenit, sed confundit, & laborem subit incassum; ita qui dumtaxat Scripturarum ordinem non intelligunt, qui earum proprietatum leges non exquirunt, sed omnia ad verborum sonum accipiunt, aurum terra confundentes nunquam in huiusmodi thesaurum consequentur, &c.* quæ sententia ad eos etiam, qui cæteras scripturas legunt, proportionabiliter applicanda est, quo etiam pacto Medin. 1. 1. quæst. 22. in hunc loquens de impetu spirituali ait: *Impetus temerè & sine ratione non sunt reprobandi.* Quæ omnia docuit Paulus, dum 1. ad Thessalonic. 5. n. 19. ait: *Spiritum nolite extinguere, prophetia nolite spernere, omnia autem probate, quod bonum est, tenete, &c.* Vnde qui sine examine, & discussione matura iam dicta, propter verborum dumtaxat sonum, spiritualem aliquam doctrinam damnant, proculdubio Apostoli præceptum transgrediuntur, si quidem suo temerario iudicio plurimum spiritum extinguunt, doctrinam diuinitus inspiratam spernunt, non omnia probant, nec quod bonum est, tenent; de quo sapè in die iudicij strictam rationem reddent (quamuis id malitioso animo non fecerint) eo quod temere in re hac tanti ponderis iudicium ferre voluerunt, cum magno animarum detrimento, spiritualisque earum profectus impedimento, quod rectè adnotauit Venerabilis noster IOANNES in libro qui inscribitur, *Flamma aurius viua*, Cantic. 3. versu 3. §. 11. his verbis. *Verum fortassis homines isti bono ducti zelo in errorem labuntur, eo quod eorum scientia non se amplius extendat. Non tamen propterea excelsi sunt, cur rudem suam manum rei quam ignorant, adhibere non verentur, nec tales amplexas ad eos, qui melius eas intelligant, & dirigant, transmittunt. Nec enim exigua res est oneris & culpa, in causa esse: vt inestimabilem bonorum iacturam faciat anima incepta consilia, imo vt tota perisum eat: vnde ille qui temerarie errat, cum obligatus sit non errare, non erit absque pena secundum modum damni quod intulit. Diuina siquidem negotia consideratè admodum oculatè tractanda sunt, præsertim, quæ res tam delicatas sublimisque concernunt, in quibus quasi innotescit lucrum si non erretur, sperari potest, immensum vero detrimentum imminet, si aberretur.*

9. Debuissent etiam prædicti secundo advertere suum iudicandi modum esse similem iudicio, quod hæretici de Scripturis Diuinis faciunt, ac modo quo eis abicitur, ita scilicet, *Vt* (quemadmodum ex Clem. Alex. lib. 7. Stromatum. supra cap. 3. dicebamus) *non omnibus Scripturis Diuinis vtantur, deinde non perfectis, nec vt contentis re-*

quirit, sed soligant ambigüe dicta, paucis spatim hinc inde decerptis vocibus, & nulla significationis ratione habitis, ad solum nudumque vocabulum affixi sunt. Quod citato cap. 3, latius propositionibus vtuntur, deinde non perfectis, nec vt totius doctrinæ contextus requirit, sed sumunt aliquas propositiones ambigüe dictas, paucis spatim hinc inde decerptis vocibus, & nuda significationis ratione habitis, ad solum nudumque vocabulum otij, suspensionis, quietis, ac similia, in quibus aliqua cum illorum hæreticorum vocabulis exterior consonantia apparet, affixi sunt; quid ergo mirum, si in tali iudicio, & censura omnino errent, ac veluti in meridiana luce cæcutiant?

Debuissent ijdem tertio aduertere, non rectè propositionem aliquam damnari, aut suspectâ haberi, quamuis quoad verborum sonû, & corticem cû falsa aliquorum doctrina conuenire videatur, dummodo ex antecedentibus, & subsequenribus, & ex tota contextus serie, non illi falsæ doctrinæ conformem, sed potius aduersam esse constet, & idè hæc omnia prius maturè discutienda esse, antequam propositio aliqua damnetur, vel relegari intendatur; ne fortè sub falsæ doctrinæ titulo, & apparenti dumtaxat similitudine, aliqua doctrina, re ipsa vera, & salutaris, cum magno animatum dispendio, exterminetur. Hac enim de causa Christus Dominus Matth. 13, in parabola zizaniz propositus interrogationem seruorum, qui cognoscentes zizaniam superseminata esse ab inimico in medio tritici, dixerunt Patri familias, *Vu, imus & colligimus ea?* Quibus ille respondit, *non, ne fortè colligentes zizaniam, eradicetis simul cum eis & triticum; sinite vtraque crescere, vsque ad messem, & in tempore messis, dicam messoribus: colligite primum zizaniam, & alligate ea in fasciculos ad comburendum; triticum autem congregate in horreum meum.* Hanc enim responsionem, in sensu quem proposuimus, explicant plures ex SS. Patribus, nempe Hieronymus super hunc locum his verbis: *Inter triticum, & zizaniam, quod nos appellamus lolium, quamdiu herba est, & necdum calamus venit ad spicam, grandis similitudo est. & in discernendo, aut nulla, aut difficilis distantia, monet ergo Dominus, ne verbi, quod est ambiguum, cito sententiam proferamus, &c.* Similiter D. Thomas in proprijs commentarijs super eundem locum, assignans quatuor causas, quare non debeant eradicari zizaniam, quo vsque crescant, tertiam causam sic adducit. *Tertia ratio, quia aliqui videntur mali, & non sunt; idè si velles euellere malos, statim multos bonos extirparet; & hoc apparet, quia noluit Deus, quod colligerentur, donec ad perfectam maturitatem peruenirent.* Vnde 1, ad Corinth. 4. *Nolite ante tempus iudicare, &c.* Idemque docuit D. Chrysostomus homil. 4. in Matthæum, inquit: *Sed propter quid dicit: Colligite primum zizaniam: vt non timeant boni, quasi simul cum zizanij collatur frumentum, &c.* Ac tandem Rabanus ibi inquit: *& notandum, quod vbi dicit, ne fortè colligentes zizaniam, donauit nobis discretionis exemplum, &c.* Quæ quidem discretio in eo consistit, vt scilicet, vbi ambiguitas aliqua in doctrina reperta fuerit, antecedentia, & subsequenta maturè discutiatur, vt sic veritas appareat, eaque cognita, id quod reijciendum est reijciatur, & quod retinendum est, teneatur, quamuis quoad verborum corticem ex aliqua parte similitudinem cum falsa doctrina habere videatur.

Pro quo, non possumus non egregiam illam sententiam Clementis Alexandrini libri 7. Stromatum, quam capite tertio adduximus, iterum in presenti referre: *Est ergo (inquit ille) nobis maiori studio, & cura præscrutanda ea, quæ*

10.

11.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
129

verè est veritas laborem autem sequitur dulcis inuentio, & memoria; est ergo labor inueniendi, sed
eundem propter hareses, sed non est omnino desiciendum; nec enim si appositus sit fructus, non est
dem verus, & maturus, alius verò factus ex cera, quam maxime similis, propter similitudinem est
abstinendam ab utroque, & quomodo si vna quidem sit via regia, & multi etiam alia, ex quibus
aliquæ ferunt in præcipitum aliqua verò à flumine rapide fluentem, aut ad mare profundum, cum
dubitauerit quæ sit via, iuge de prope, et assensionem, sed uterque via regia, & tria, & similia
à periculo; ita cum alij alia dicant, de veritate non est discedendum, sed est exactius, & diligenter
inquirenda eius exactissima, & accuratissima cognitio: nam cum olivibus hortensibus vna etiam
nascuntur herba, num ergo abstinent Agricola à cultura hororum, &c. Quibus similitudinibus
consonantiam, quæ inter doctrinam aliquam, cum falsa, & erronea reperitur, non
statim reiiciendam, aut damnandam esse, vel eius studium omittendum, sed maiorem
deberi diligentiam apponi, ut omnibus antecedentibus, & consequentibus rectè,
& maturè perpenis veritas appareat, sanaque doctrina quantumvis falsè appa-
renter similis approberetur, & teneatur; de quo plura diximus citato cap. 3. ubi etiam
ostendimus, non esse sufficiens argumentum, ad aliquam doctrinam damnandam,
quod hæretici eam in suorum errorum patrocinium adducant, cum id etiam in sa-
cra Scriptura, Sanctorumque Patrum libris frequenter faciant: non ergo propter ali-
quam doctrinam Venerabilis nostri IOANNIS, aliorumque Doctorum Mysticorum
sanctum contemplationis otium, suspensionem, & quietem suadentium, verbalem
ac superficiale similitudinem, cum pestifero Illuminatorum errore, circa falsum
illud otium, suspensionem, & quietem, quam præcedente capite retulimus, vel etiam
propter aliquorum ex prædictis Illuminatis astutiam in doctrina hac, in suorum er-
rorum patrocinium dolosè alleganda, debuerunt isti eam damnare, aut suspectam
habere, ac velle relegere, cum re vera nullatenus pestiferæ illi doctrinæ suffragetur,
sed potius omnino aduersetur, ac longe diuersimode Venerabilis noster IOANNES,
ac Doctores Mystici, nec non, & Sancti Patres, huiusmodi otium, suspensionem, &
quietem accipiant, quam ea sumunt prædicti hæretici, cum quibus, non nisi quo ad
aliquorum verborum sonum conueniunt, ut in progressu huius Elucidationis mani-
festè ostendemus, & ex ipsa horum librorum lectione satis constat.

12.

Debuissent quarto prædicti aduertere, non solum in Doctorum Mysticorum, ac
SS. Patrum libris, sed etiam in Scriptura sacra frequenter reperiri propositiones ali-
quas quæ, si separatim, & ab antecedentibus, & consequentibus auulsæ sumantur,
non Catholicum, sed erroneum, & hæreticum sensum efficere videntur, ad quarum
proinde rectum iudicium non sufficit, eas, ut sic auulsas, & separatas, examinare; sed
necessarium est, eas cum antecedentibus, & consequentibus, & cum totius contextus
serie diligenter conferre, ut sic verus earum sensus, ac diuersitas, imò & oppositio,
quam habent cum apparenter similibus hæreticorum propositionibus, dignosce-
tur. Plura sanè huius rei exempla adducere possemus, sed, prolixitatis evitandæ gra-
tia, vnum vel alterum sufficiat. Quis enim nesciat dogma hæreticorum esse; non
fide iustificari, & tamen Paulus ad Rom. 5. num. 1. eandem propositionem eisdem
verbis statuit asserens: *Iustificati ergo ex fide pacem habeamus, &c.* Si ergo quis propo-
sitionem hanc Pauli, hæreticorum propositioni in verbis à Deo similem, à contextu
scilicet

serie auulſam ſumeret, vellerque illam, vt ſic tanquam hæreticam damnare, turpiter proculdubio erraret, imò & ipſe hæreticus eſſet, non alia certe de cauſa, niſi quia contextus ſerie non aduertit; iuxta quam hæc eadem propoſitio, prout à Paulo profertur, nullatenus hæreticorum errori ſuffragatur, ſed potiùs illi omnino aduertatur, quantumuis quoad verborum ſonum, & corticem illis fauere videatur, eamque ipſi hæretici in ſui erroris patrocinium adducant? Similiter hæreticorū dogma eſt; nos iuſtificari per gratiam, & iſtitiam, quæ eſt in Deo aut in Chriſto Domino; & tamen D. Paulus ad Titum 3. num. 7. aſſerit, nos iuſtificari gratia ipſius Chriſti, quæ propoſitio prout ab hæretico profertur, erronea, prout verò habetur in Paulo, Catholica eſt; quod diuerſum iudicium ex antecedentibus, & conſequentibus ſumitur, & idèd peſſimè iudicaret, qui ad hæc non attendens prædictam Pauli propoſitionem propter hanc verbalem cum hæreticis ſimilitudinem, vel quia ipſi eam in ſui erroris patrocinium adducunt, damnaret, vel ſuſpectam haberet.

Hæc ergo de cauſa vehementer errant, ac temerariè iudicant, qui propoſitiones aliquas, quæ in libris Venerabilis noſtri IOANNIS, aliorumque Doctorem Myſticorum reperiuntur, ſeparatim à contextus ſerie, & ab antecedentibus, & conſequentibus auulſas ſumunt, & propter aliquam verbalem ſimilitudinem, quam cum Illuminatorum falſis dogmatibus, vt ſic, habent, vel quia ipſi illuminati eas, vt ſic auulſas, ad ſuorum errorum patrocinium adducunt, prædictas propoſitiones damnant, vel ſuſpectas habent; cum tamen reuera, ſi cum antecedentibus, & ſubſequentibus, totiusque contextus ſerie conferantur, euidenter appareat, eas ob illorum hæreticorum erroribus, non minus, quam lucem à tenebris, diſtare; ſiquidem paſſim in libris externa, & interna mortificatio valdè rigida, Angelica vitæ puritas, falſi, ac remiſſi otij fuga, vitæ omnium exercitium, perfectæ Chriſti imitatio, eiſque crucis amor, proprii iudicij, ac voluntatis intima abnegatio, Maiorum ſtricta obedientia, peculiariū reuelationum, ac viſionum abdicatio, pluraque alia his ſimilia, quæ prædicti hæretici omninò abhorrent, & damnant, expreſſiſſimè commendantur, ac efficaciffimè ſuadentur; ita, vt reuera nullus liber, qui actius prædictos Illuminatorum errores, & deceptiones damnet, huc vſque ſcriptus inueniatur, vt legenti manifeſtum erit.

Deuiſſent tandem prædicti aduertere regulam illam, quam expurgatorium Romanū in inſtructione ad eos, qui libros ſunt expurgaturi, in titulo de correctione librorum §. 4. tradit, quod ſcilicet, quando author aliquis in vno loco loquitur clarè, & in altero obſcure, reducendus eſt locus obſcurus ad clarum. Si enim regulam hanc obſeruaſſent, nullatenus de ſinceritate, ac veritate doctrinæ huius libri vnquam dubitaſſent; ſiquidem cum toties adèd clarè loquatur Venerabilis noſter IOANNES circa reprobationem falſi illius otij, ſuſpenſionis, & quietis Illuminatorum, vt cap. præced. num. 6. vidimus; necnon circa alia omnia, quæ in fine numeri præcedentis reuulſimus, in quibus omnes prædictorum hæreticorum errores adèd clarè damnat; deuiſſent ſanè, ne forte aliquam locutionem obſcuram, vel minus claram in illo inuenerunt, ad tot locutiones claras (iuxta prædictam Expurgatorij regulam) eam reducere; quod ſi feciſſent, nullatenus ſiniſtrè de prædictis propoſitionibus iudicaſſent, ſed quia hæc omnia, quæ diximus, noluerunt aduertere, nihil mirum quod

13.

14.

k
offen-

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
124

offenderint, vbi nulla offensionis occasio erat, & quod in rebus adeò clari, & aperti cæcurerent. Et hæc de prima causa, vnde prædictorum deceptio circa huius doctrinæ iudicium, eiusque sinistram suspensionem emanauit.

25. Secunda verò causa eiusdem deceptionis, fuit defectus tum eruditionis, ac lectio- nis librorum SS. Patrum, ac Doctorum Mysticorum, qui de his materijs agunt (quæ- uis forsitan in alijs materijs scholasticis ineruditi non sint) tum etiam (& hæc est 2. causa) defectus experientia: de his rebus Mysticis; vtramque enim, scilicet ingenium eruditionem, ac experientiam, ad rectum iudicium de his rebus adeò subtilibus ac reconditis perfectè ferendum, necessariam esse satis capite 7. SS. Patrum testimonij manifesta que ratione ostendimus. Vnde nihil mirum, quod his deficientibus, re- ctum quoque iudicium deficiat, veraque doctrina cum falsa confundatur, ac lux pro tenebris habeatur.

26. Quibus omnibus sic in communi obseruatis, superest modo, vt ad singulas pro- positiones, de quibus prædicti sinistrè suspicari sunt, quasque sigillatim notatæ, in particulari descendamus, earumque Catholicam veritatem, fidei nostræ, ac Sancto- rum PP. doctrinæ omnino conformem esse manifestè ostendamus: quod factum diffi- cile non erit, quia reuera, vt iam diximus, tota Mystici nostri Doctoris doctrina, qui- sim in Sanctorum PP. illustriumque Doctorum libris continetur: id autem in se- cunda huius Elucidationis Theologicæ parte præstabitur per singulas propo- sitiones, prout ab illis notatæ sunt, suo ordine discurrendo, singulisque gen- uinam de- claram rationem, & elucidationem adhibendo. Vnde ad hoc propositum merito applicari possunt optima quædam verba D. Prosperi, quæ in præfatione responsionis ad ce- pita Gallorum, pro D. Augustini doctrinæ defensione in hunc modum præteristi.

27. *Doctrinam, quam sanctæ memoriæ Augustinus Episcopus (dicere nos possumus, quia Mys- ticus Doctor IOANNES A CRUCE) per multos annos Apostolicè assouit, literis que re- uendit, quibusdam visum est, aut non intelligendo, aut intelligi eam nolendo, reprehendere. Et hoc quasi compendium cognitionis, his, qui iudicio eorum ducebantur, afferre; vt quæ in libro prædicto viri damnabilia reperi: iactabant, breuium capitulorum indiculo publicarent, atque commens, & detestationem eius, quem impeterent, obtraherent, & ab his, quæ infamassent, curam externæ lectorum auerterent. No ergo hanc persuasionem temere quis recipiat, & talis patet sensum scripti Catholici in esse Doctoris, qualem eum, qui frustra calumniantur, ostentant: singula capitula, que rationis titulo prænotarunt, breui, & absoluta professione respondeo, in nullo recedens à triuocato- rum diffinitionum, quæ in sancti viri disputationibus continentur, vt facile, vel tenui diligentia ab- uertat inspector, quàm iniustus opprobrijs Catholici prædictoris memoria carpatur. & in quod per- catum cadant, qui aliena instigatione commoti, scriptorem celeberrimi nominis promptè habeant culpæ, quàm nosse.*

Hæc D. Prosper circa Augustini propositionum, quæ à plerisque grauius vici- tamque suspectæ fuerant notatæ, defensionem; hæc etiam nos circa Venerabilis co- stris IOANNIS propositionum, quæ etiam ab aliquibus notatæ sunt, de- fensionem, proportionem seruata dicimus.

(:.)